శ్రీ

శ్రియైనమః-

శ్రీమతే రామానుజాయనమః-

అపరప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా,

సమన్త్రకంయథాతథాయథావతిపరిశోధ్య

బెంగళూరు తులసీ వనవాసినా

తూప్పల్॥ వెంకటాచార్యేణ

వా॥ వీరరాఘవాచార్యేణచ

కల్యాణపురీ

సత్సంప్రదాయకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాపితాసతీ

కో॥ శ్రీనివాసాచార్యేణప్రకటీకృతాచ

విజయతే జగతితరామ్.

1886 సం॥

మూల్యం- అణా 8-

அபரப்ரயோகதர்பணம்.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః,

ఈ గ్రంథమునుగోరువారు బెంగళూరు తులసీ తోటలో ఉండే తూప్పుల్ ॥ వెంకటాచార్యులవద్దగాని వాధ్యార్ రాఘవాచార్యులవద్దగాని 8 అణాలు పంపి పుచ్చుకోవచ్చును. 10 పుస్తకములుతీసుకొనేవారికి 1 పుస్తకము కమిషను యివ్వబడును, మరియు అనేక సత్సంప్రదాయ గ్రంథమును సహా అపేక్షించేవారు పైకన్నవారికి వ్రాసి తీసుకోవచ్చును. ... ... *

బెంగళూరు,

తూ— వెంకటాచార్యర్.

శ్రీరామాయ నమః.

విషయసూచికా.

విషయ సూచిక సంపూర్ణం-

——[*]——

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామానుజాయనమః.

ప్రయోగదర్పణానుక్రమణికా

జీవత్ప్రాయశ్చిత్తమ్.

పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య దక్షిణా తాంబూల సహితం అక్షతాంచ హస్తైగృహీత్వా ఓమ్ నమస్సదసే నమస్సదసస్పతయే - నమస్సఖీనాం పురోగాణాం చక్షుషే - నమో దివే నమః పృథివ్యై - సప్రథ సభాం మే గోపాయ - యే చ సభ్యాస్సభాసదః తానింద్రియావతః కురు - సర్వమాయురుపాసతాం - సదేభ్యః శ్రీవైష్ణవేభ్యో నమః - ప్రణమ్య - స్వామినః - అశేష మహాపరిషత్ భవత్పాదమూలే మయా సమర్పితామిమాం సౌవర్ణీం యత్కించిద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రాణానాం సుఖోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం జన్మప్రభృతి ఏతత్ క్షణపర్యంతం బాల్యయౌవనకౌమారవార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాయాం మనోవాక్కాయకర్మభిః బుద్ధిపూర్వాబుద్ధిపూర్వావస్థాయాం జ్ఞానతోఽజ్ఞానతస్సంభావితానాం పాపానామపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ - దర్భేష్వాసీనః దర్భాన్ధారయమాణః పవిత్రపాణిః, అప ఉపస్పృశ్య ప్రాణానాయమ్య, సంకల్ప్య, అస్యాం శుభతిథౌ శ్రీభగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణః పితుః జన్మప్రభృతి— అపనోదనార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర ప్రతినిధి యత్కించిత్ హిరణ్యరూపేణ కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య, హిరణ్యం హస్తైగృహీత్వా ॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః । అనంతపుణ్యఫలదం అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ॥ తద్ధిరణ్యం అక్షతాసహితం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ - ఇతి బ్రాహ్మణాయ శ్రోత్రియాయ దరిద్రాయ కుటుంబినే దద్యాత్ - శ్రీపాదతీర్థం సాలగ్రామతీర్థం వా ప్రాశయిత్వా.

శిరసివప్రోక్ష్యతులసీదళమాలాంధారయిత్వాశుచౌదెశెభూమ్యాందర్భ షుసాదయిత్వాపుణ్యాసూక్తంపుణ్యమంత్రంఅష్టాక్షరం ద్వాదశాక్షరంషడ క్షరమనుసంధానాత్‌శ్రావయిత్వా. *

ఉత్క్రాంతిగోదానం.

పాదౌప్రక్షాళ్యాచమ్య పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య మహాసంక ల్పంకృత్వాగోత్రస్యశర్మణః పితుః సుఖోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థంఉత్క్రాం తిసంజ్ఞికగోదానంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య శ్రీమహావిష్ణు బ్రాహ్మణస్య ఇద మాసనం ఇదమర్చనం.అత్యుత్రాంతౌప్రవృత్తస్య సుఖోత్క్రమణసిద్ధ యేతుభ్యం సంప్రదదేధేను మిమాముత్క్రాంతిసంజ్ఞికాం ॥ గవామంగె షుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ । తస్మాదస్యాః ప్రదానేనఅదశ్శాంతింప్ర యచ్ఛమె ॥ అస్మైశ్రీవైష్ణవాయ తచ్ఛాఖాధ్యాయినేతచ్ఛర్మణే ప్రతిగృ హీత్రేఇదం ఉత్ క్రాంతిసంజ్ఞికగోదానం తుభ్యమహంసంప్రదదె నమ మ - ఇతివిప్రాయగాందత్వా. *

పితృమెధః - కర్ణమంత్రః,

అథకర్తాచమ్య ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య గోత్రస్యశర్మణః-యజ మానస్య పితుః మోక్షప్రాప్త్యర్థంకర్ణసూత్రమంత్రజపంకరిష్య ఇతి సంకల్ప్య,యజమానస్యపితుఃదక్షిణకర్ణేజపెత్ - ఆయుషః ప్రాణగ్‌సం తను - ప్రాణాదపానగ్‌సంతను - అపానాద్వ్యానగ్‌సంతను - వ్యానా చ్చక్షుస్సంతను- చక్షుషః శ్రోత్రగ్‌సంతను - శ్రోత్రాన్మనస్సంతను- మన సోవాచగ్‌సంతను- వాచఆత్మానగ్‌సంతను - ఆత్మనఃపృథివీగ్‌సంతను-పృ థివ్యాఅంతరిక్షగ్‌సంతను- అంతరిక్షాద్దివగ్‌సంతను-దివస్సువస్సంతను-నా రాయణశబ్దంజపన్. *

శ్రీచూర్ణపరిపాలనం -

మరణానంతరంకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రంధృత్వాశవంస్నాపయి త్వాఅలంకృతం శ్రీచూర్ణపరిపాలనంకృత్వా - సభార్య ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్యస్వామినః అశెషే హేపరిషత్ భవత్పాదమూలె మయాసమర్పి

తామిమాంసౌవర్ణీం దక్షిణాం యత్కించిదపి యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యగోత్రస్యశర్మణః యజమానస్యపితుః పరమపదం ప్రాప్త్యైసతి కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ తిరునారాయణపురం జీయాళ్ శ్రీవైష్ణవాళ్ శ్రీచూర్ణపరిపాలనం సాదిత్తరుళవేణుమ్ *

ఇతిశ్రీవైష్ణవాన్ ప్రార్థ్యతైః స్వగురుపరంపరాపూర్వకం యథాసంప్రదాయం ద్రావిడ ప్రబంధం వాచయిత్వా లాజాన్ ప్రేతమార్గే అవకీర్య అగ్నిసంధానాదిపితృమేధం బ్రహ్మమేధం వా కుర్యాత్. *

పత్నీవతః ప్రేతాగ్నిసంధానం.

సభాం ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతీ- అశేషే హే పరిషత్ - స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ ఇతి బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని పైతృమేధిక సంస్కారార్థం ప్రేతాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య స్థండిలం కల్పయిత్వా విపరీతముల్లిఖ్య దర్భం నిరస్య అప ఉపస్పృశ్య భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రజ్వాల్య విపరీతం పరిసమూహ్య ప్రాక్తోయం నిధాయ విపరీతం పరిస్తీర్య అగ్నేర్దక్షిణతః దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు ఉపరి పాత్రాణి ఏకైకశః సాదయిత్వా - దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీమితరదర్వీం చ సాదయిత్వా - ఏకదర్భేణ ఆయతం కృత్వా ప్రోక్షణీం జలేనాపూర్య పవిత్రేణోత్పూయ ఉత్తానాసకృత్వా పాత్రాణి ప్రోక్ష్య అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితే ఆజ్యస్థాల్యామాజ్యం విలాప్య దక్షిణతో అంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతా తృణేన అవద్యోత్య ఏకదర్భాగ్రం ప్రత్యస్య విపరీతం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ ప్రత్యూహ్య ఏకదర్భాగ్రం పవిత్రం పునరాహారం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంథిం విస్రస్య అప ఉపస్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి- దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య ప్రోక్షణ్యాః ధారయా అద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరేత్ అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృ

హోం తేనాజ్యేన-ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ఇత్యేతయా ఆగ్నౌహుత్వా-
ప్రజాపతయ ఇదం - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి- అ
యసామనసాధృతో యసావ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజం స్వాహా - అ
గ్నయే అయస ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతే మిథు అగ్నే
తదస్యకల్పయ త్వగ్ంహి వేత్థయథాతథగ్ంస్వాహా -అగ్నయ ఇదం - పురుషసం
మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః అగ్నే తదస్యకల్పయ త్వగ్ంహి వేత్థయ
థాతథగ్ంస్వాహా- అగ్నయ ఇదం యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షా న యజ్ఞస్య
మన్వతే మర్త్యాసః అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ - యజిష్ఠో దేవాగ్ం ఋ
తుశో యజాతి స్వాహా-అగ్నయ ఇదం । శ్రీవిష్ణవే స్వాహా - శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మ
న ఇదం-అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ
పూర్వోక్తఏవంగుణ— అస్యాంతిథౌ అనేకకాలసాయంప్రాతరాహుతీనాం
అకరణప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్ర ప్రతినిధియత్కించిద్ధిరణ్య
రూపేణకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య, హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః।
అనంతపుణ్యఫలదమదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదమౌపాసనయోగ్యతాసి
ద్ధ్యర్థం యత్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ- ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అనేకకాలసాయం ప్రాతరాహుతీనామకరణప్రా
యశ్చిత్తార్థం ఔపాసన హోమద్రవ్య తండుల దానం కరిష్యే ॥ తండు
లా వైశ్వదేవత్యాః పాకేనాన్నం పచంతియే । తస్మాత్తండులదానేన అద
శ్శాంతిప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదం తండులం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ - ఇ
తిదత్వా - ఉప- ప్రాణానాయమ్య - ప్రాచీ- శ్రీభగవదాజ్ఞయా నారాయ
ణప్రీత్యర్థం పూర్వేద్యుస్సాయమౌపాసన మద్యప్రాతరౌపాసనం చ హో
మం హోష్యామి - అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తండులం గృహీత్వా ప్రో
క్ష్య ఏకాం సమిధమాదాయ అగ్నయే స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - అగ్నయే స్వి
ష్టకృతే స్వాహా - అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ంసమిధమాధాయ- సూ
ర్యాయ స్వాహా - సూర్యాయేదం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా - అగ్న
యే స్విష్టకృత ఇదం - ఏకాగ్ంసమిధమాధాయ - పునః పరిషిచ్య తేనాగ్ని

నాసంస్కుర్యాత్.

అగ్నినిర్ణయః.

యతిభార్యావిధురవిధవాకన్యానుపనీతానూఢానాంఅకృత వివాహస్య చస్నాతకస్యచ ఉత్తపనాగ్నిఃయతిభార్యాయాః ప్రేతాగ్నిసంధానంవా కన్యాబాలయోస్తుషాగ్నిర్వా బ్రహ్మచారి యతిభార్యేతరేషాంలౌకికోవా బ్రహ్మచారిణఃకపాలాగ్నిర్వా దర్భముష్టిత్రయేణక్రమాత్ ప్రజ్వలితఃఉత్తపనాగ్నిః-తప్తకపాలనిక్షిప్తంతుషాజ్జాతస్తుషాగ్నిః కపాలదహనాజ్జాతః కపాలాగ్నిః-ఏవమగ్నినుత్పాద్య ప్రేతస్యదక్షిణపార్శ్వేసంధాయ అయాశ్చాగ్నేసీత్యేతయా పురుషసూక్తేన వ్యాహృతిభిశ్చ ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన హుత్వాతతస్సంస్కుర్యాత్.

ఉత్తపనాగ్నిసంధానక్రమః.

విధురస్యవిధవాయాశ్చఉత్తపనాగ్నిదర్భముష్టిత్రయేణ క్రమాత్ ప్రవర్తితఉత్తపనాగ్నిః-ప్రాచీనావీతిఅశేషేహేపరిషత్ భవత్పాదమూలే—స్వీకృత్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః మమమాతుః ప్రేతాయాః అద్యప్రథమేహనిపైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానం కర్తుంయోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ-బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్యతథాస్తుయోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి ప్రతివచనం-ఉపవీతీప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్యఅస్యాంఃథాగోత్రాయాః నామ్న్యాఃమమమాతుః ప్రేతాయాఃఅద్యప్రథమేహనిపైతృమేధికసంస్కారార్థం ఉత్తపనాగ్నిసంధానంకరిష్యే ఇతిసంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది ఆజ్యదర్వీసంస్కారాంతం విపరీతంకృత్వాఅగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ద్వాదశగృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ—అయానోధేహిభేషజంస్వాహా - అగ్నయేఅయసఇదం - సహస్రశీర్షాపురుషః - సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ సభూమిం విశ్వతోవృత్వా - అత్యతిష్ఠద్దశాంగులంస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం- పురుషఏవేదగ్ంసర్వం - యద్భూతంయచ్చభవ్యం- ఉతామృతత్వస్యేశానః - యదన్నేనాతిరోహతీస్వాహా - పురుషాయనారాయణాయేదం - ఏతావానస్య

మహిమా - అతో జ్యాయాగ్ంశ్చ పూరుషః - పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని - త్రిపాదస్యామృతం దివి స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః - పాదోఽస్యేహా భవాత్పునః - తతో విష్వఙ్ వ్యక్రామత్ - సాశనానశనే అభి స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం-తస్మాద్విరాడజాయత - విరాజో అధి పూరుషః స జాతో అత్యరిచ్యత - పశ్చాద్భూమిమథో పురః స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - యత్పురుషేణ హవిషా - దేవా యజ్ఞమతన్వత - వసంతో అస్యాసీదాజ్యం - గ్రీష్మ ఇధ్మశ్శరద్ధవిః స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - సప్తాస్యాసన్పరిధయః - త్రిస్సప్త సమిధః కృతాః - దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానాః - అబధ్నన్పురుషం పశుగ్ం స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్ - పురుషం జాతమగ్రతః - తేన దేవా అయజంత-సాధ్యా ఋషయశ్చ యే స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః సంభృతం పృషదాజ్యం-పశూగ్ంస్తాగ్ంశ్చక్రే వాయవ్యాన్ - ఆరణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చ యే స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః-ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే- ఛన్దాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాత్ - యజుస్తస్మాదజాయత స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - తస్మాదశ్వా అజాయంత - యే కే చోభయాదతః - గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్ - తస్మాజ్జాతా అజావయః స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - యత్పురుషం వ్యదధుః - కతిధా వ్యకల్పయన్ - ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ- కావూరూ పాదావుచ్యేతే స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖమాసీత్ - బాహూ రాజన్యః కృతః - ఊరూ తదస్య యద్వైశ్యః- పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత స్వాహా - పురుషాయ నారాయణాయేదం - చంద్రమా మనసో జాతః - చక్షోస్సూర్యో అజాయత - ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ - ప్రాణాద్వాయురజాయత స్వాహా పురుషాయ నారాయణాయేదం - నాభ్యా ఆసీదంతరిక్షం - శీర్ష్ణో ద్యౌస్సమవర్తత - పద్భ్యాం భూమిర్దిశశ్శ్రోత్రాత్-తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ స్వా

హా-పురుషాయ నారాయణాయేదం - వేదాహమేతంపురుషం మహాం
తం ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే- సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీరః- నామాని
కృత్వాభివదన్ యదాస్తేస్వాహా-పురుషాయనారాయణాయేదం. ధాతాపు
రస్తాద్యముదాజహార-శక్రఃప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః తమేవంవిద్వానమృత
ఇహభవతి-నాన్యఃపంథాఅయనాయవిద్యతేస్వాహా-పురుషాయనారాయ
ణాయేదం - యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతదేవాః - తానిధర్మాణిప్రథమాన్యా
సన్- తేహనాకంమహిమానస్సచంతే - యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవా
స్స్వాహా పురుషాయ నారాయణాయేదం - ఓంభూస్స్వాహా - అగ్నయ
ఇదం - ఓంభువస్స్వాహా - వాయవ ఇదం - ఓంసువస్స్వాహా - సూర్యా
యేదం - ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయఇదం - అగ్నిమప్ర
దక్షిణంపరిషిచ్యతేనాగ్నినాసంస్కుర్యాత్.

ప్రాయశ్చిత్తాదిః.

ప్రోషితప్రాయశ్చిత్తమ్.

ప్రోషితభార్యస్యప్రోషితభర్తృకాయావా మరణేప్రేతాగ్నిసంధానం
కరిష్యఇతిసంకల్ప్య- అయాశ్చాగ్నేఽయాంతేసప్తతేఅగ్నేసప్త వ్యాహృతి
భిః పూర్వందేవాఅపరేణప్రాణాపానౌచక్షుః మాత్వావృక్షౌసంబాధి
ష్టాం మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం అగ్నేభ్యావర్తిన్ అగ్నే అంగిరః
పునరూర్జా నివర్తస్వ సహరయ్యా నివర్తస్వ ఇత్యేతాభి ర్హుత
గృహీతం హుత్వా - అనాజ్ఞాతహోమద్వ్యాహసనాంతం కృ
త్వా - సంస్కుర్యాత్ - సప్తతేఅగ్నేసమిధస్సప్తజిహ్వాస్సప్తఋషయస్స
ప్తధామప్రియాణి - సప్తహోత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి సప్తయోనీరా
పృణస్వా ఘృతేనస్వాహా - అగ్నయేసప్తవత ఇదం - ఓంభూస్స్వాహా-
అగ్నయ ఇదం - ఓంభువస్స్వాహా- వాయవ ఇదం - ఓంసువస్స్వాహా -
సూర్యాయేదం- మహస్స్వాహా - బ్రహ్మణఇదం - జనస్స్వాహా- వరు
ణాయేదం- తపస్స్వాహా- ఇంద్రాయేదం - సత్యంస్వాహా - విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యఇదం - పూర్వందేవాఅపరేణానుపశ్యన్ జన్మభిః జన్మాద్యన్తైః

పరాణి - వేదాసిదేవా అభుపస్త్రీతిమాం - అహగ్ హిత్వా శరీరంజరసః పరస్తాత్స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం- ప్రాణాపానౌచక్షుశ్శ్రోత్రం-వాచం మనసిసంభృతాం- హిత్వాశరీరంజరసఃపరస్తాత్- ఆభూతింభూతింవయమశ్నవామహై స్వాహా - మనస ఇదం- మాత్వావృక్షౌసంబాధిష్టాంమా మాతా పృథివీత్వం - పితౄన్హ్యత్రగచ్ఛాస్యేధాసంయమరాజ్యేస్వాహా- పృథివ్యా ఇదం- మాత్వావృక్షౌ సంబాధేథాం మామాతా పృథివీమహీ- వైవస్వతంహిగచ్ఛాసియమరాజ్యేవిరాజసిస్వాహా - పృథివ్యా ఇదం - అగ్నేభ్యావర్తిన్నభిన ఆవర్తస్వాయుషావర్చసాసన్యామేధయాప్రజయాధనేనస్వాహా- అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదం - అగ్నేఅంగిరశ్శతంతేసంత్వావృతస్సహస్రంతఉపావృతః - తాసాంపోషస్యపోషేణ పునర్నో నష్టమాకృధి పునర్నోరయిమాకృధిస్వాహా - అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదం- పునరూర్జానివర్తస్వ పునరగ్నఇషాయుషా-పునర్నఃపాహివిశ్వతస్స్వాహా-అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదం - సహరయ్యానివర్తస్వాగ్నేపిన్వస్వధారయా - విశ్వప్స్నియావిశ్వతస్పరిస్వాహా - అగ్నయేభ్యావర్తిన ఇదం- ఇతిచతుర్గృహీతంహుత్వా అనాజ్ఞాతత్రయేణహుత్వా శ్రీవిష్ణవే స్వాహా - శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదం- కృచ్ఛ్రమాపాసనాదిహుత్వాసంసుర్యాత్.

రజస్వలాసూతికాభర్తృమరణప్రాయశ్చిత్తం.

రజస్వలాసూతికయోర్భర్తుర్మరణే ప్రేతాగ్నిసంధానంసంకల్ప్యాలయాశ్చహోమాంతంకృత్వా జాతవేదసే సునవామ మనోజ్యోతిర్జుషతామిత్యేతాభ్యాంజుహుయాత్- భూరగ్నయే చేతిచతుర్భిఃతంతుంతన్వన్నద్భ్యస్త్వత్రయస్త్రింశత్తంతవ ఇత్యేతాభిర్వ్యస్తాభి స్సమస్తాభిర్వ్యాహృతీభిరపపాప్మానంభరణీర్యస్మిన్నక్షత్ర ఇత్యేతాభ్యాంచతుర్గృహీతంహుత్వాఅనాజ్ఞాతమిత్యాదిపూర్వవత్కృత్వాసంసుర్యాత్ - చతుర్గృహీతేనాజ్యేనజుహోతి - జాతవేదసేసునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతివేదః-సనః పర్షదతిదుర్గాణివిశ్వా నావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా-అగ్నయేజాతవేదస ఇదం - మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్

సమిమందధాతు-యాఇష్టా ఉషసో౽ముచశ్చ తాస్సందధామిహవిషాఘృతేనస్వాహా - మనసేజ్యోతిష ఇదం- భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచమహతేచస్వాహా - అగ్నయేపృథివ్యైమహత ఇదం- భువోవాయవేచాన్తరిక్షాయచమహతేచస్వాహా - వాయవేన్తరిక్షాయ మహతఇదం - సువరాదిత్యాయచదివేచమహతేచస్వాహా ఆదిత్యాయదివేమహతఇదం. భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహా - చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యశ్చమహతఇదం - తంతుంతన్వన్రజసో భానుమన్విహిజ్యోతిష్మతః పథోరక్షధియాకృతాన్ - అనుల్బణంవయత జోగువామపోమనుర్భవజనయాదైవ్యంజనంస్వాహా - అగ్నయేతంతుమత ఇదం- ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తేసగ్ంసృజేథామయంచ - పునఃకృణ్వగ్ంస్త్వాపితరంయువానమన్వాతాగ్ంసీత్వయితంతుమేతంస్వాహా అగ్నయేతంతుమత ఇదం-త్రయస్త్రిగ్ంశత్తంతవోయేవితత్నిరేయఇమంయజ్ఞగ్ంస్వధయాదదంతే తేషాంఛిన్నంప్రత్యేతద్దధామి-స్వాహాఘర్మోదేవాగ్ం అప్యేతుస్వాహా-అగ్నయేతంతుమతఇదం-భూస్స్వాహా అగ్నయఇదం-భువస్స్వాహా వాయవఇదం-సువస్స్వాహా-సూర్యాయేదం-ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా-ప్రజాపతయఇదం అపపాప్మానంభరణీర్భరంతు తద్యమోరాజాభగవాన్విచష్టాం-లోకస్యరాజామహతోమహాన్హి సుగంనః పంథామభయంకృణోతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం- యస్మిన్నక్షత్రేయమఏతి రాజా-యస్మిన్నేనమభ్యషించంతదేవాః-తదస్యచిత్రగ్ంహవిషాయజామ-అపపాప్మానంభరణీర్భరంతుస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం - ఇతిచతుర్గృహీతం హుత్వా అనాజ్ఞాత త్రయేణ కృచ్ఛ్రీ మహాపాసనాది హుత్వా సంసుటాయాజేత్. ... ...

పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తం.

పర్యుషితేకృచ్ఛ్రత్రయంకృత్వాపంచగవ్యేనప్రక్షాళ్య పవమానేనాభిషిచ్యయమోదాధారపృథివీమిత నస్త్వావిశ్వేదేవస్యనేతుర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతీభిస్తిలహోమైర్జుహుయాత్ - ప్రథమతః కృచ్ఛ్రత్రయంకృ

త్వా ప్రాణానాయమ్య- ప్రాచీనావీతి - సంకల్ప్య అస్యాంతిథౌ గోత్ర
స్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్య పర్యుషితప్రాయశ్చిత్తార్థం - తిలహోమంక
రిష్యామీతిసంకల్ప్య తదంగత్వేనకలశారాధనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య ధ్యా
నావాహనాదికలశారాధనంకృత్వా చతురోబ్రాహ్మణాన్ వృణుయాత్-
ఓంపవమానస్సువర్జనః-పవిత్రేణవిచర్షణిః- యఃపోతాసపునాతుమా-
పునంతుమాదేవజనాః-పునంతుమనవోధియా-పునంతువిశ్వఆయవః- జాత
వేదఃపవిత్రవత్-పవిత్రేణపునాహిమా- శుక్రేణదేవదీద్యత్- అగ్నేక్రత్వా
క్రతూగ్‌రను-యత్తేపవిత్రమర్చిషి-అగ్నేవితతమంతరా - బ్రహ్మతేనపునీమ
హే-ఉభాభ్యాందేవసవితః - పవిత్రేణసవేనచ- ఇదంబ్రహ్మపునీమహే-వై
శ్వదేవీపునతీదేవ్యాగాత్-యస్యైబహ్వీస్తనువోవీతపృష్ఠాః- తయామదం
తస్సధమాద్యేషు-వయగ్‌స్యామపతయోరయీణాం - వైశ్వానరోరశ్మిభి
ర్మాపువాతు-వాతఃప్రాణేనేషిరోమయోభూః-ద్యావాపృథివీ పయసా
పయోభిః- ఋతావరీయజ్ఞియేమాపునీతాం-బృహద్భిస్సవితస్త్రిభిః-వర్షి
ష్ఠైర్దేవమన్మభిః - అగ్నేదక్షైఃపునాహిమా - యేనదేవాఅపునత. యే
నాపోదివ్యంకశః - తేనదివ్యేనబ్రహ్మణా - ఇదంబ్రహ్మపునీమహే యఃపా
వమానీరధ్యేతి- ఋషిభిస్సంభృతగ్‌రసం-సర్వగ్‌సపూతమశ్నాతి-స్వదితం
మాతరిశ్వనా-పావమానీర్యోఅధ్యేతి - ఋషిభిస్సంభృతగ్‌రసం- తస్మై
సరస్వతీదుహే - క్షీరగ్‌సర్పిర్మధూదకం - పావమానీస్స్వస్త్యయనీః-
సుదుఘాహిపయస్వతీః - ఋషిభిస్సంభృతోరసః - బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్‌
హితం - పావమానీర్దిశంతునః - ఇమంలోకమథోఅముం - కామా
న్త్సమర్ధయంతునః - దేవీర్దేవైస్సమాభృతాః - పావమానీస్స్వస్త్య
యనీః - సుదుఘాహి ఘృతశ్చ్యుతః- ఋషిభిస్సంభృతోరసః- బ్రాహ్మణే
ష్వమృతగ్‌హితం - యేనదేవాఃపవిత్రేణ - ఆత్మానంపునతేసదా - తేనస
హస్రధారేణ- పావమాన్యఃపునంతుమా- ప్రాజాపత్యంపవిత్రం-శతోద్యా
మగ్‌హిరణ్మయం - తేనబ్రహ్మవిదోవయం - పూతంబ్రహ్మపునీమహే-ఇం
ద్రస్సునీతీసహమాపునాతు - సోమస్స్వస్త్యావరుణస్సమీచ్యా । యమోరా

జాప్రమృణాభిః పృణాతు మా- జాతవేదా మోర్జయంత్యా పృణాతు- తచ్ఛం యోరావృణీమహే- గాతుం యజ్ఞాయ - గాతుం యజ్ఞపతయే దైవీస్స్వస్తి రస్తునః స్వస్తిర్మానుషేభ్యః - ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజం - శంనో అస్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే-ఓమ్ శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః- కలశోదకేన శవమభిషిచ్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - తిలాన్గృహీత్వా - యమోదాధారపృథివీం-యమో ద్యాముత సూర్యః- యమస్సర్వామృత్యుసేనప్రాణానాం వాయునాగ్ స్వాహా-యమాయేదం- ఉశంతస్త్వా నిధీమహ్యుశంతస్సమిధీమహి- ఉశన్నుశత ఆవహా పితౄన్ హవిషే అత్తవే స్వధా నమః స్వాహా-పితృభ్య ఇదం- విశ్వో దేవస్య నేతుర్మర్తో వృణీత సఖ్యం విశ్వోరాయ ఇషుధ్యసి ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యసే స్వాహా - విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం- ఓం భూస్స్వాహా అగ్నయ ఇదం ఓం భువః స్వాహా- వాయవ ఇదం - ఓగ్ సువః స్వాహా - సూర్యాయేదం - ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - ఇతి త్రైర్హుత్వా- అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - తతస్సంస్కుర్యాత్. *

మరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గే పూతిగంధే వా ప్రాయశ్చిత్తమ్,

మరణసమయే భయాదినా జలమలోత్సర్గేణ ఆద్రీభూతే రోగాదినా పూతిగంధే వా గోమయవారిణా స్నాపయిత్వా శుద్ధజలేన ప్రక్షాళ్య గంధోదకేన సేచయిత్వా గోదానం కృచ్ఛ్రత్రయం చ కుర్యాత్-ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య మరణసమయే భయేన జలమలోత్సర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం రోగాదినా పూతిగంధోత్పత్తి ప్రాయశ్చిత్తార్థం వా గోదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గామలంకృత్య ప్రతిగ్రహీతారం చాలంకృత్య - గవామంగేషు తిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ - తస్మాదస్యాః ప్రదానేన అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే - గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య మరణసమయే భయేన జలమలోత్సర్గదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధదోష నివృత్త్యర్థం వా ఇమాం గాం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ- ఇతి విప్రాయ గాం ప్రతినిధిం వా దద్యాత్ - మరణసమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధదోషప్రాయశ్చిత్తార్థం వా కృచ్ఛ్రత్రయం కరిష్య ఇ

తి సంకల్ప్య హిరణ్యం గృహీత్వా - హిరణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమ బీజం విభావసోః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య మరణ సమయే భయాజ్జలమలోత్సర్గ ప్రాయశ్చిత్తార్థం పూతిగంధదోషనివృత్త్యర్థం చ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రత్యామ్నాయం యత్కించిద్ధిరణ్యం నానాగోత్రేభ్యః శ్రీవైష్ణవేభ్యస్సంప్రదదే నమమ - ఇతి భూమౌ సలిలముదకం హిరణ్యం నినీయ్య బ్రాహ్మణేభ్యో దత్వా అగ్నిసంధానాది కుర్యాత్,

దక్షిణాయన కృష్ణపక్ష రాత్రిమరణ ప్రాయశ్చిత్తం,

దక్షిణాయనే కృష్ణపక్షే రాత్రౌ వా మరణే - తా సూర్యాచంద్రమసౌ భానంతౌ పతీద్యుమద్విశ్వవపస్యస్యశ్రవః పూర్వాపరమిత్యేతైష్షడ్భిశ్చతుర్గృహీతం ప్రతినిమిత్తం జుహుయాత్ - పణ్ణామపి సూర్యా చంద్రమోభ్యామిదం ఇతి ఉద్దేశ్య త్యాగః - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య దక్షిణాయన కృష్ణపక్షరాత్రిమరణ ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్యాదర్వ్యా చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - తా సూర్యాచంద్రమసా విశ్వభృత్తమా మహత్ - తేజో వసుమద్రాజతో దివి - సామాత్మానా చరతస్సామచారిణా - యయోర్వ్రతం న వమే జాతు దేవయోస్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - ఉభావంతౌ పరియాత అర్మ్యా - దివో న రశ్మీగ్ స్తనుతో వ్యర్ణవే - ఉభాభవంతీ భువనా కవిక్రతూ - సూర్యా న చంద్రా చరతో హతామతీ స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - పతీద్యుమద్విశ్వవిదా ఉభా దివః - సూర్యా ఉభా చంద్రమసా విచక్షణా - విశ్వవారా వరివో భావరేణ్యా - తా నో వతం మతిమంతా మహివ్రతా స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - విశ్వవపరీ ప్రతరణా తరంతా - సువర్విదా దృశయే భూరిరశ్మీ - సూర్యా హి చంద్రా వసు త్వేషదర్శతా - మనస్వినో భానుచరతో నుసంది వం స్వాహా సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - అస్య శ్రవో నద్యస్సప్తబిభ్రతి - ద్యావాక్షామా పృథివీ దర్శతం వపుః - అస్మే సూర్యా చంద్రమసాభిచక్షే - శ్రద్ధే కమింద్ర చరతో విచర్తురం స్వాహా - సూర్యా చంద్రమోభ్యా

మిదం- పూర్వాపరంచరతోమాయయైతౌ - శిశూక్రీడంతౌ పరియాతో
అధ్వరం-విశ్వాన్యన్యోభువనాభిచష్టే - ఋతూనన్యోవిదధజ్జాయతే పున
స్స్వాహా - సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం - ఏవంప్రతినిమిత్తంషడాహు
తీర్హుత్వా - అగ్నింప్రదక్షిణంపరిషిచ్యతతఃసంస్కుర్యాత్. *

సర్పహత ప్రాయశ్చిత్తం.

సపఁహతే-నమోఅస్తుసర్పేభ్యోయేదోరోచనేదివోయాఇషవఃఇతితి
సృభిఃచతుగృఁహీతంహుత్వాసువణఁకారకృతసర్పప్రతిమాంగాంచశ్రో
త్రియాయదద్యాత్- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావితీ. అస్యాంతిథౌ గో
త్రస్యశమఁణః ప్రేతస్యమరణకాలె సర్పహతప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యఇతి
సంకల్ప్య అగ్నింప్రదక్షిణంపరిషిచ్య దర్వ్యాచతుగృఁహీతే నాజ్యేనజు
హోతి-నమోఅస్తుసపేఁభ్యో యేకేచపృథివీమను- యేఅంతరిక్షే యేదివి
తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమఃస్వాహా- సపేఁభ్యఇదం - యేదోరోచనేదివో యే
వాసూర్యస్యరశ్మిషు- యేషామప్సుసదఃకృతం తేభ్యస్సపేఁభ్యోనమస్స్వా
హా సర్పేభ్యఇదం - యాఇషవోయాతుధానానాం యేవావనస్పతీగ్ంరను-
యేవావటేషుశేరతే తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమస్స్వాహా-సర్పేభ్యఇదంఇతితిస్ర
భిశ్చతుగృఁహీతంహుత్వా అగ్నింప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతీ ప్రాణా
నాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్యశమఁణః ప్రేతస్యసర్పహతప్రాయశ్చి
త్తాథఁంసర్పప్రతిమాదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య గోత్రస్యశమఁణఃప్రేత
స్యసర్పహతదోషనివృత్త్యథఁం సర్పప్రతిమాంసహిరణ్యాం తుభ్యమహం
సంప్రదదేనమమ- ఇతిశ్రోత్రియాయప్రతిమాందత్వా-ఉపవీతీ ప్రాణానా
యమ్యప్రాచీనావీతీగోత్రస్యశమఁణః ప్రేతస్యసర్పహతదోషనివృత్త్య
థఁంగోదానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య- గవామంగేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతు
దఁశ తస్మాదస్యాఃప్రదానేనఅతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ గోత్రస్యశమఁణః
ప్రేతస్యసపఁహతదోషనివృత్త్యథఁం ఇమాంగాం తుభ్యమహంసంప్రద
దేనమమ-ఇతివిప్రాయగాందత్వాసంస్కుర్యాత్.

పశుభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

పశుభిర్హతే కృచ్ఛ్రం కృత్వా ఆ గావో అగ్మన్నింద్రో యజ్వన ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రప్రతినిధి యత్కించిద్ధిరణ్యరూపేణ కరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం — అనశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ఇదం హిరణ్యం విప్రాయ దత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య పశుభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి - ఆ గావో అగ్మన్నుత భద్రమక్రన్ సీదంతు గోష్ఠే రణయంత్వస్మే- ప్రజావతీః పురురూపా ఇహస్యుః ఇంద్రాయ పూర్వీరుషసో దుహానా స్వాహా- పశుభ్య ఇదం- ఇంద్రో యజ్వనే ప్రయతే చ శిక్షతి-ఉపేద్దదాతి న స్వం ముషాయతి - భూయో భూయో రయిమిదస్య వర్ధయన్-అభిన్నే ఖిల్యే నిదధాతి దేవయుం స్వాహా-ఇంద్రాయేదం అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సంకుర్యాత్.

దంష్ట్రిభిర్హతే ప్రాయశ్చిత్తం.

దంష్ట్రిభిర్హతే దగ్ంష్ట్రాభ్యాం మలిమ్లూంజంభ్యైర్యే జనేషు మలిమ్లవ ఇతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీతం జుహుయాత్.

ఉప- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ- గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దంష్ట్రిభిర్హత ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి దగ్ంష్ట్రాభ్యాం మలిమ్లూంజంభ్యైస్తస్కరాగ్ం ఉత - హనూభ్యాగ్ం స్తేనాన్ భగవస్తాగ్ంస్త్వం ఖాద సుఖాదితాన్ స్వాహా- దేవేభ్య ఇదం- యే జనేషు మలిమ్లవ స్తేనాసస్తస్కరా వనే- యే కక్షేష్వఘాయవస్తాగ్ంస్తే దధామి జంభయోస్స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం అగ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సంకుర్యాత్,

అప్సుమృతే ప్రాయశ్చిత్తం.

అప్సుమృతే ఇమం మే వరుణ తత్త్వాయామీతి ద్వాభ్యాం చతుర్గృహీ

తం జుహుయాత్ - ప్రథమతః కృచ్ఛ్రం కృత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అప్సుమరణప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి- ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృడయ- త్వామవస్యురాచకే స్వాహా- వరుణాయేదం- తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః- అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ం స మా న ఆయుః ప్రమోషీః స్వాహా - వరుణాయేదం- అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య తతస్సంస్కుర్యాత్.

అశనిహతే ప్రాయశ్చిత్తం.

అశనిహతే మూర్ధానం దివ ఇతి చతుర్గృహీతం జుహుయాత్ ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అశనిహతప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య చతుర్గృహీతేనాజ్యేన జుహోతి- మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృతాయ జాతమగ్నిం కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః స్వాహా - అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం- పూర్వవత్పరిషిచ్య తతః కర్మ కుర్యాత్.

గర్భిణీమరణే.

గర్భిణ్యాః షాణ్మాసాదూర్ధ్వం మరణే తాం శ్మశానం నీత్వా హస్తసమ్మార్జనాంతం కృత్వా తస్యా ఉదరం వామతస్స్వధితినా హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్ర ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య యది జీవతి శిశుర్జీవతు మమ పుత్రో దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస ఇతి తమభిమంత్ర్య హిరణ్యశకలమంతర్ధాయ జలేనాభిషిచ్య గ్రామం నీత్వా యస్తే స్తనశ్శశయో య ఇతి మంత్రేణ స్తనం ప్రదాయ సురక్షితం కృత్వా శ్మశానం గత్వా తదుదరే శతాయుధాయ చత్వారో గ్రీష్మో హేమంత ఇదువత్సరాయ భద్రాన్నశ్శ్రేయ ఇతి ప్రయాసాయ స్వాహా ప్రాణాయ స్వాహా పూష్ణే స్వాహేత్యనువాకత్రయేణ ప్రత్యృచం స్వాహాకారం షడ్వింశతిభిశ్చ హుత్వా సూచ్యా సూత్రేణోదరం సంధాయ పృష్ఠకుశగోమూత్రసహి

త్రైజలైస్సంస్నాప్య వస్త్రేణాచ్ఛాద్యచితిమారోప్య అష్టకాధేనుం నీల ధేనుం భూమిధేనుంచ దత్వా ఉత్తరంకర్మకుర్యాత్ - యదిశిశుమృతస్స్యాత్ గోఘృతేనాభ్యజ్యాలంకృత్య తస్యాః పాదప్రదేశే వ్యాహృత్యానిఖనేత్.

ప్రేతే పాసనాదిహస్తసమ్మార్జనాంతం యథావత్ కృత్వా భర్తృమరణానంతరం సంచయనాత్పూర్వం గర్భిణీమరణే ఉత్తపనాగ్నిం హుత్వా దహనప్రభృతిహస్తసమ్మార్జనాంతం కృత్వా తస్యా ఉదరే వామతస్స్వధితినా - హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ - సదాధార పృథివీం ద్యాముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ - ఇత్యుల్లిఖ్య గర్భముద్ధృత్య యది జీవతి శిశుః- జీవతు మమ పుత్రో దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస ఇతి అభిమంత్ర్య శిశౌ హిరణ్యశకలమంతర్ధాయ జలేనాభిషిచ్య శిశుర్యది జీవేత్తం గ్రామం నీత్వా — యస్తే స్తనశ్శశయో మయోభూః- యేన విశ్వా పుష్యసి వార్యాణి - యో రత్నధా వసువిద్యస్సుదత్రః - సరస్వతి తమిహ ధాతవేదః - ఇతి స్తనం ప్రదాప్య సురక్షితం కృత్వా శ్మశానం గత్వా నాపితాదినా స్పృష్టిశ్చేత్ యథోక్త మంత్ర స్నానాదికం కారయిత్వా తస్యా ఉదరే స్రువేణాజ్యాహుతీర్జుహోతి - శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయే భిమాతిషాహే - శతం యో నశ్శరదో అజీతానిందో నేషదతి దురితాని విశ్వా స్వాహా - ఇంద్రాయేదం - యే చత్వారః పథయో దేవయానా అంతరా ద్యావాపృథివీ వియంతి - తేషాం యో అజ్యానిమజీతిమావహాత్ తస్మై నో దేవాః పరిదత్తేహ సర్వే స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం - గ్రీష్మో హేమంత ఉత నో వసంతశ్శరద్వర్షాస్సువితం నో అస్తు తేషామృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివాత ఏషామభయే స్యామ స్వాహా - ఋతుభ్య ఇదం - ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్నమః తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహతాస్స్యామ స్వాహా - సంవత్సరేభ్య ఇదం - భద్రాన్నశ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవాస్త్వయా వసేన సమశీమహి త్వా - స నో మయోభూః పితో ఆవిశస్వ శం తోకాయ తనువే స్యోన స్వాహా - దేవేభ్య ఇదం - ప్రయాసాయ స్వాహా - ప్రయాసా యేదం

ఆయాసాయస్వాహా - ఆయాసాయేదం - వియాసాయస్వాహా - వియాసాయేదం- సంయాసాయ స్వాహా - సంయాసాయేదం - ఉద్యాసా యస్వాహా- ఉద్యాసాయేదం - అవయాసాయస్వాహా- అవయాసాయేదం- శుచేస్వాహా- శుచయఇదం - శోకాయస్వాహా- శోకాయేదం-తప్యత్వై స్వాహా - తప్యత్వాఇదం - తపతేస్వాహా - తపతఇదం - బ్రహ్మహత్యాయైస్వాహా- బ్రహ్మహత్యాయాఇదం - సర్వస్మై స్వాహా - సర్వస్మాఇదం- ప్రాణాయస్వాహా - ప్రాణాయేదం-వ్యానాయస్వాహా- వ్యానాయేదం- అపానాయస్వాహా - అపానాయేదం - చక్షుషేస్వాహా - చక్షుషఇదం - శ్రోత్రాయస్వాహా- శ్రోత్రాయేదం- మనసేస్వాహా-మనసఇదం- వాచేసరస్వత్యైస్వాహా - వాచేసరస్వత్యాఇదం - పూష్ణేస్వాహా- పూష్ణఇదం - పూష్ణేశరసేస్వాహా - పూష్ణేశరసఇదం - పూష్ణేప్రపథ్యాయస్వాహా - పూష్ణేప్రపథ్యాయేదం-పూష్ణేనరంధిషాయస్వాహా-పూష్ణేనరంధిషాయేదం-పూష్ణేఘృణయేస్వాహా - పూష్ణేంఘృణయఇదం-పూష్ణేనరుణాయస్వాహా - పూష్ణేవరుణాయేదం - పూష్ణేసాకేతాయస్వాహా - పూష్ణేసాకేతాయేదం - ఇత్యేతైర్హుత్వా సూచ్యాసూత్రేణజఠరంసంధాయమృద్భస్మకుశగోమూత్రసహితైర్జలైస్సంస్నాప్యవస్త్రేణాచ్ఛాద్యచితిమారోప్య-ఉపవీతీ- ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ - అష్టగాధేనుదానంనీలధేనుదానంభూమిధేనుదానంకరిష్యఇతిసంసంకల్ప్యదత్వాతదశక్తౌతత్ ప్రతినిధిహిరణ్యంవా దత్వాఉత్తరంకర్మకుర్యాత్, *

రజస్వలాసూతికయోర్మరణే-

రజస్వలాసూతికయోర్మరణేబ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్యశుద్ధజలైః పంచగవ్యేనకుశోదకైశ్చపృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వాయదంతియచ్చేత్యాదిభిస్సప్తభిఃకయానశ్చిత్ర ఇతియజుఃపవిత్రేణఆపోఅస్మానితిద్వాభ్యామాపోహిష్ఠేతి-తిసృభిఃహిరణ్యవర్ణా ఇతిచతసృభిఃపవమానస్సువర్జనఇత్యేతేతానువాకేనఉదుత్తమంవరుణసూక్తేనపురుషసూక్తాదిభిశ్చాభిమంత్రితేనకుంభజలేన

చ స్నాపయిత్వా పంచగవ్యేన యోనిం ప్రక్షాళ్య వస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్య ప్రజా పత్యకృచ్ఛ్రం వారుణకృచ్ఛ్రం శీఘ్రకృచ్ఛ్రం చ కృత్వా జాతవేదసే సుమతా మగ్నిర్వణాః (అగ్నిత్వం పారయా విశ్వాతినః పృతనాజితమితి పంచభిర్మ న్త్రైః (ఋతిరిత్యేతయా గాయత్ర్యా) ధూరగ్నయే చేతి చతుర్భిః యోస్యకౌష్ఠ్య యమంగా యేతి ద్వాభ్యాం చ హుత్వా సంస్కుర్యాత్. *

ప్రయోగః.

ప్రాచీనావీతీ అద్యేతి హి — స్వీకృతస్య గోత్రాయాః నామ్న్యాః ప్రేతాయాః సూతికీమరణ ప్రాయశ్చిత్తం రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం వా కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రాయాః రజస్వలామరణ ప్రాయశ్చిత్తం సూతికామరణ ప్రాయశ్చిత్తం వా కరిష్యామీతి సంకల్ప్య తూష్ణీం శుద్ధజలైః శతకలశైః పంచగవ్యేన కుశోదకైశ్చ పృథక్పృథక్ స్నాపయిత్వా శుద్ధజలపూర్ణం సకూర్చం కుంభం నిధాయ చతుర్భిః బ్రాహ్మణైస్సహ కుంభమన్వారభ్య యదంతియచ్చ దూరకే భయం విందతి మామిహ - పవమాన వితజ్జహి - పవమానస్సువర్జనః - పవిత్రేణ విచర్షణిః- యః పోతా స పునాతు నః - యత్తే పవిత్రమర్చిష్యగ్నే వితతమంతరా . బ్రహ్మ తేన పునీహి నః- యత్తే పవిత్రమర్చివ దగ్నే తేన పునీహి నః - బ్రహ్మసవైః పునీహి నః - ఉభాభ్యాం దేవ సవితః పవిత్రేణ సవేన చ - మాం పునీహి విశ్వతః- త్రిభిష్ట్వం దేవసవితర్వర్షిష్ఠైస్సోమధామభిః - అగ్నే దక్షైః పునీహి నః- పునంతు మా దేవజనాః పునంతు మనవో ధియా- విశ్వే దేవాః పునీహి మా జాతవేదః పునీహి మా - ఇతి సప్తభిః - కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధస్సఖా - కమాశచిష్ఠయా వృతా - ఆపో అస్మాన్మాతరశ్శుంధంతు ఘృతేన నో ఘృతపువః పునంతు విశ్వమస్మత్ ప్రవహంతు విప్ర ముదాభ్యశ్శుచిరాపూత ఏమి - ఆపో హిష్ఠా మయోభువః— ఆపో జనయథా చ నః హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః— బలమోజో నిధత్త - పవమానస్సువర్జనః— జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు - ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రథాయ-

అథావయమాదిత్యవ్రతేతవానాగసో అదితయేస్యామ- అస్తభ్నాద్ద్యామృషభో అంతరిక్షమమిమీత వరిమాణంపృథివ్యా ఆసీదద్విశ్వా భువనానిసమ్రాడ్విశ్వేత్తానివరుణస్యవ్రతాని - యత్కించేదంవరుణదైవ్యేజనేభిద్రోహం మనుష్యాశ్చరామసి- అచిత్తీయత్తవధర్మాయుయోపిమమానస్తస్మాదేనసో దేవరీరిషః- కితవాసో యద్రిరిపుర్నదీవియద్వాఘాసత్యముతయన్నవిద్మ సర్వాతావిష్యశిథిరేవదేవాథాతేస్యామవరుణప్రియాసః - అవతేహేడో వరుణనమోభిరవ యజ్ఞేభిరీమహేహవిర్భిః - క్షయన్నస్మభ్యమసురప్రచేతో రాజన్నేనాగ్ంసిశిశ్రథఃకృతాని- తత్త్వాయామిబ్రహ్మణావందమానస్తదాశాస్తేయజమానో హవిర్భిః- అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంస మానఆయుఃప్రమోషీః -ఇతివరుణసూక్తేన-సహస్రశీర్షాపురుషః- సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ — యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవాః - ఇతిపురుషసూక్తాద్యపదాదిభిఃజపిత్వా తేనకుంభజలేనశవంస్నాపయిత్వా- పంచగవ్యేనయోనింప్రక్షాళ్యవస్త్రాంతరేణాచ్ఛాద్య ఉపవీతిప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీగోత్రాయాఃనామ్న్యాఃఅస్యాః ప్రేతాయాః సూతికామరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థంప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రంవారుణకృచ్ఛ్రం తీర్థకృచ్ఛ్రంచ యత్ కించిత్ హిరణ్యరూపేణకరిష్యఇతిసంకల్ప్య-కృచ్ఛ్రాణిప్రత్యేకంయథావత్ దద్యాత్ - బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాప్యఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి ప్రేతాగ్నిసంధానంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య అయాశ్చహూదూంతే జాతవేదసేసునవామసోమమరాతీయ్యతో నిదహాతివేదః - సనఃపర్షదతి దుర్గాణివిశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిస్స్వాహా- అగ్నయేజాతవేదస ఇదం - తామగ్నివర్ణాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీంకర్మఫలేషుజుష్టాం దుర్గాందేవీంశరణమహంప్రపద్యే సుతరసితరసేనమస్స్వాహా - దుర్గాయాఇదం - అగ్నేత్వంపారయానవ్యోఅస్మాన్థ్స్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వా. పూశ్చపృథ్వీబహులానఉర్వీభవాతోకాయతనయాయశంయోస్స్వాహా-అగ్నయఇదం - విశ్వానినోదుర్గహాజాతవేదస్సిన్ధున్ననావాదురితాతి పర్షి - అగ్నేఅత్రివన్మనసాగృణానోస్మాకంబోధ్యవితాతనూనాగ్స్వాహా-

అగ్నయ ఇదం-పృతనాజితగ్ం సహమానమగ్నిముగ్రగ్ం హువేమ పరమాథ్సధస్థాత్- సనః పర్షదతి దుర్గాణి విశ్వాక్షామద్దేవో అతిదురితాత్యగ్నిస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం - మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమం దధాతు - యా ఇష్టా ఉషసో నిమ్రుచశ్చ తాస్సందధామి హవిషా ఘృతేన స్స్వాహా - మనసే జ్యోతిష ఇదం - తథ్సవితుః—యాథ్స్వాహా - సవిత్ర ఇదం - భూరగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహతే చ స్వాహా - అగ్నయే పృథివ్యై మహత ఇదం భువో వాయవే చాంతరిక్షాయ చ మహతే చ స్వాహా-వాయవేంతరిక్షాయ మహత ఇదం - సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహతే చ స్వాహా - ఆదిత్యాయ దివే మహత ఇదం - భూర్భువస్సువ శ్చంద్రమసే చ నక్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతే చ స్వాహా - చంద్రమసే నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యో మహత ఇదం - యోస్య కౌష్ఠ్య జగతః పార్థివస్యైక ఇద్వశీ- యమంభంగ్య శ్రవో రో యయో రాజా నపరోధ్య స్స్వాహా - యమాయేదం - యమంగాయ భంగ్య శ్రవో యో రాజా నపరోధ్యః - యేనాపో నద్యో ధన్వాని యేన ద్యౌః - పృథివి దృఢా స్వాహా- యమాయేదం - ఇత్యేతైః హుత్వా సంస్కుర్యాత్ - ప్రోషిత భర్తృకా చేత్ సప్త తే అగ్న ఇత్యాదిభి హుత్వా సంస్కుర్యాత్.

అథ బ్రహ్మమేధ ప్రయోగః.

ప్రాణసంశయే కర్తా గోమయోపలిప్తాయాం భూమ్యాం దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు ముమూర్షుం దక్షిణాశిర సంశాయయిత్వా ఆయుషః ప్రాణాగ్ సంతను బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరం భృగుర్వై వారుణిః- ఇత్యనువాకౌ చ జపేత్.

ఆయుషః ప్రాణాగ్ సంతను— దివస్సువస్సంతను - బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరం-తదేషాభ్యుక్తా- సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ - యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్- సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్థ్సహ-బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి- తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మన ఆకాశస్సంభూతః - ఆకాశాద్వాయుః - వాయోరగ్నిః-అగ్నేరాపః-అద్భ్యః పృథివీ-పృథివ్యా ఓషధయః- ఓ

షధీభ్యోన్నం- అన్నాత్పురుషః సవా ఏషపురుషోన్నరసమయః - తస్యేద మేవశిరః- అయందక్షిణఃపక్షః- అయముత్తరఃపక్షః-అయమాత్మా-ఇదం పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే - యాఃకాశ్చపృథివీగ్ంశ్రితాః- అథో అన్నేనైవజీవంతి- అథైనదపియంత్యంతతః అన్నగ్ంహిభూతానాంజ్యే ష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే-సర్వంవై తేన్నమాప్నువంతి- యేన్నం బ్రహ్మోపాసతే - అన్నగ్ంహిభూతానాంజ్యేష్ఠం - తస్మాత్సర్వౌషధ ముచ్యతే- అన్నాద్భూతానిజాయంతే- జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే-అద్యతే త్తిచభూతాని- తస్మాదన్నంతదుచ్యతఇతి- తస్మాద్వాఏతస్మాదన్నరసమ యాత్- అన్యోంతరఆత్మాప్రాణమయః- తేనైషపూర్ణః-సవాఏషపురుష విధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపురుషవిధః- తస్యప్రాణఏవశిరః వ్యానోదక్షిణఃపక్షః- అపానఉత్తరఃపక్షః- ఆకాశఆత్మా-పృథివీపుచ్ఛంప్ర తిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

ప్రాణందేవాఅనుప్రాణంతి- మనుష్యాఃపశవశ్చయే-ప్రాణోహిభూ తానామాయుః- తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యతే- సర్వమేవతఆయుర్యంతి- యేప్రాణంబ్రహ్మోపాసతే - ప్రాణోహిభూతానామాయుః - తస్మాత్స ర్వాయుషముచ్యతఇతి- తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య-తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రాణమయాత్- అన్యోంతరఆత్మామనోమయః- తేనైషపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం - అన్వయంపురుషవిధః-త స్యయజురేవశిరః- ఋగ్దక్షిణఃపక్షః - సామోత్తరఃపక్షః - ఆదేశఆత్మా- అథర్వాంగిరసఃపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

యతోవాచోనివర్తంతే- అప్రాప్యమనసాసహ ఆనందం బ్రహ్మణో విద్వాన్ - నబిభేతికదాచనేతి-తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య తస్మాద్వాఏతస్మాన్మనోమయాత్-అన్యోంతరఆత్మావిజ్ఞానమయః తేనై షపూర్ణః- సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపు రుషవిధః- తస్యశ్రద్ధైవశిరః- ఋతందక్షిణఃపక్షః- సత్యముత్తరఃపక్షః-

యోగఆత్మా- మహఃపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి,

విజ్ఞానంయజ్ఞంతనుతే- కర్మాణితనుతేపిచ విజ్ఞానందేవాస్సర్వే- బ్రహ్మజ్యేష్ఠముపాసతే విజ్ఞానంబ్రహ్మచేద్వేద- తస్మాచ్చేన్నప్రమాద్యతి- శరీరేపాప్మనోహిత్వా- సర్వాన్కామాన్సమశ్నుతఇతి- తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య- తస్మాద్వాఏతస్మాద్విజ్ఞానమయాత్-అన్యోంతరఆత్మానందమయః-తేనైషపూర్ణః - సవాఏషపురుషవిధఏవ- తస్యపురుషవిధతాం- అన్వయంపురుషవిధః - తస్యప్రియమేవశిరః- మోదోదక్షిణఃపక్షః- ప్రమోదఉత్తరఃపక్షః - ఆనందఆత్మా-బ్రహ్మపుచ్ఛంప్రతిష్ఠా- తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

అసన్నేవసభవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్-అస్తిబ్రహ్మేతి చేద్వేద-సంతమేనంతతోవిదురితి- తస్యైషఏవశారీరఆత్మా- యఃపూర్వస్య- అథాతోనుప్రశ్నాః - ఉతావిద్వానముంలోకంప్రేత్య - కశ్చనగచ్ఛతీ౩- ఆహోవిద్వానముంలోకంప్రేత్య- కశ్చిత్సమశ్నుతా౩- ఉ- సోకామయత బహుస్యాంప్రజాయేయేతి- సతపోతప్యత - సతపస్తప్త్వా - ఇదగ్‌సర్వమసృజత- యదిదంకించ- తత్సృష్ట్వా- తదేవానుప్రావిశత్-తదనుప్రవిశ్య సచ్చత్యచ్చాభవత్- నిరుక్తంచానిరుక్తంచ - నిలయనంచానిలయనంచ - విజ్ఞానంచావిజ్ఞానంచ- సత్యంచానృతంచసత్యమభవత్- యదిదంకించ-తత్సత్యమిత్యాచక్షతే. తదప్యేషశ్లోకోభవతి.

అసద్వాఇదమగ్రఆసీత్- తతోవైసదజాయత-తదాత్మానగ్‌స్వయమకురుత- తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యతఇతి- యద్వైతత్సుకృతం-రసోవైసః-రసగ్‌హ్యేవాయంలబ్ధ్వానందీభవతి- కోహ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్- యదేషఆకాశఆనందోనస్యాత్- ఏషహ్యేవానందయాతి - యదాహ్యేవైషఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మ్యే నిరుక్తేనిలయనేఽభయంప్రతిష్ఠాంవిందతే అథసోఽభయంగతోభవతి- యదాహ్యేవైషఏతస్మిన్నుదరమంతరంకురుతే-అథతస్యభయంభవతి - తత్త్వేవభయంవిదుషోమన్వానస్య - తదప్యేషశ్లోభవతి.

భీషాస్మాద్వాతః పవతే భీషోదేతి సూర్యః-భీషాస్మాదగ్నిశ్చేంద్రశ్చ-మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి-సైషానందస్య మీమాగ్ంసా భవతి యువాస్యాత్సాధుయువాధ్యాయకః ఆశిష్ఠో దృఢిష్ఠో బలిష్ఠః- తస్యేయంపృథివీసర్వా విత్తస్య పూర్ణాస్యాత్ - సఏకో మానుష ఆనందః తేయే శతం మానుషా ఆనందాః - స ఏకో మనుష్యగంధర్వాణామానందః - శ్రోత్రియస్యచా కామహతస్య తేయేశతం మనుష్యగంధర్వాణామానందాః -సఏకో దేవగంధర్వాణామానందః శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతం దేవగంధర్వాణామానందాః - సఏకః పితౄణాం చిరలోకలోకానామానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతంపితౄణాంచిరలోకలోకానామానందాః - సఏక ఆజానజానాం దేవానామానందః -శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతమాజానజానాం దేవానామానందాః సఏకః కర్మదేవానాం దేవానామానందః-యేకర్మణా దేవానపియంతి-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తేయేశతం కర్మదేవానాం దేవానామానందాః-సఏకో దేవానామానందః- శ్రోత్రియస్యచా కామహతస్య - తేయేశతం దేవానామానందాః- సఏక ఇంద్రస్యానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తెయేశతమింద్రస్యానందాః -సఏకో బృహస్పతేరానందః- శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - తేయేశతం బృహస్పతేరానందాః - సఏకః ప్రజాపతేరానందః-శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య-తెయేశతం ప్రజాపతేరానందాః-సఏకో బ్రహ్మణఆనందః - శ్రోత్రియస్యచాకామహతస్య - సయశ్చాయంపురుషే - యశ్చాసావాదిత్యే - సఏకః సయఏవంవిత్- అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య-ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రామతి- ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రామతి - ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంక్రామతి. ఏతంవిజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రామతి- ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్రామతి- తదప్యేషశ్లోకో భవతి-

యతోవాచోనివర్తంతే - అప్రాప్య మనసాసహ - ఆనందంబ్రహ్మణోవిద్వాన్ - నబిభేతికుతశ్చనేతి- ఏతగ్ంహవావనతపతి - కిమహగ్ంసాధు

నాకరవం- కిమహంపాపమకరవమితి-సఏవంవిద్వానేతేఆత్మానగ్ంస్పృణు
తే- ఉభేహ్యేవైషఏతేఆత్మానగ్ంస్పృణుతే-యఏవంవేదఇత్యుపనిషత్.
భృగుర్వై వారుణిః వరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి -
తస్మాఏతత్ప్రోవాచ-అన్నంప్రాణంచక్షుశ్శ్రోత్రంమనోవాచమితి-తగ్ంహోవా
వాచ - యతోవా ఇమానిభూతానిజాయంతే - యేనజాతానిజీవంతియత్ప్ర
యంత్యభిసంవిశంతి తద్విజిజ్ఞాసస్వతద్బ్రహ్మేతి సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.

అన్నంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ అన్నాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయంతే
అన్నేనజాతానిజీవంతి - అన్నంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి తద్విజ్ఞాయ - పు
నరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి-తగ్ంహోవాచ -
తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ- తపోబ్రహ్మేతి సతపోతప్యత-సతపస్తప్త్వా.

ప్రాణో బ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - ప్రాణాద్ధ్యేవఖల్విమానిభూతానిజా
యంతే - ప్రాణేనజాతానిజీవంతి - ప్రాణం ప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి - త
ద్విజ్ఞాయ- పునరేవవరుణంపితరముపససార - అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి -
తగ్ంహోవాచ- తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ-తపోబ్రహ్మేతి- సతపోతప్య
త- సతపస్తప్త్వా,

మనోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్- మనసోహ్యేవఖల్విమానిభూతానిజాయ
న్తే- మనసాజాతానిజీవంతి- మనఃప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞాయ -
పునరేవవరుణంపితరముపససార-అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్ంహోవాచ-
తపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వ తపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యత- సతపస్తప్త్వా.

విజ్ఞానంబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ - విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమానిభూతానిజా
యంతే విజ్ఞానేనజాతానిజీవంతి విజ్ఞానంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి-తద్విజ్ఞా
య- పునరేవవరుణంపితరముపససార అధీహిభగవోబ్రహ్మేతి తగ్ంహో
వాచతపసాబ్రహ్మవిజిజ్ఞాసస్వతపోబ్రహ్మేతి-సతపోతప్యతసతపస్తప్త్వా.
ఆనన్దోబ్రహ్మేతివ్యజానాత్ ఆనన్దాద్ధ్యేవఖల్విమాని భూతానిజాయన్తే
ఆనన్దేనజాతానిజీవంతి ఆనందంప్రయంత్యభిసంవిశంతీతి సైషాభార్గ
వీవారుణీవిద్యాపరమేవ్యోమన్ ప్రతిష్ఠితా యఏవంవేద ప్రతితిష్ఠతి అన్న

వానన్నాదో భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహా
న్కీర్త్యా. *

అన్నన్న నిందాత్ తద్వ్రతం ప్రాణో వా అన్నం శరీరమన్నాదం ప్రాణే
శరీరం ప్రతిష్ఠితం - శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం స
ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహాన్భవ
తి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం న పరిచక్షీత తద్వ్రతం ఆపో వా అన్నం - జ్యోతిరన్నాదం అప్సు
జ్యోతిః ప్రతిష్ఠితం జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం
స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో భవతి మహా
న్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

అన్నం బహు కుర్వీత తద్వ్రతం పృథివీ వా అన్నం ఆకాశోన్నాదః పృథి
వ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః ఆకాశే పృథివీ ప్రతిష్ఠితా - తదేతదన్నమన్నే ప్ర
తిష్ఠితం స య ఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేద ప్రతితిష్ఠతి అన్నవానన్నాదో
భవతి మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన మహాన్కీర్త్యా. *

న కంచన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత తద్వ్రతం తస్మాద్యయా కయా చ విధయా
బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ - అరాధ్యస్మా అన్నమిత్యాచక్షతే ఏతద్వై ము
ఖతోన్నగ్ం రాద్ధం ముఖతోస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే ఏతద్వై మధ్యతోన్నగ్ం రా
ద్ధం మధ్యతోస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే ఏతద్వా అంతతోన్నగ్ం రాద్ధం అంత
తోస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే య ఏవం వేద క్షేమ ఇతి వాచి యోగక్షేమ ఇతి ప్రా
ణాపానయోః కర్మేతి హస్తయోః గతిరితి పాదయోః విముక్తిరితి పాయౌ
ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః అథ దైవీః తృప్తిరితి వృష్టౌ - బలమితి విద్యుతి య
శ ఇతి పశుషు జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు ప్రజాతిరమృతమానంద ఇత్యుపస్థే సర్వ
మిత్యాకాశే తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత ప్రతిష్ఠావాన్భవతి తన్మహ ఇత్యుపా
సీత మహాన్భవతి తన్మన ఇత్యుపాసీత మానవాన్భవతి తన్నమ ఇత్యుపాసీత
నమ్యంతేస్మై కామాః తద్బ్రహ్మేత్యుపాసీత బ్రహ్మవాన్భవతి తద్బ్రహ్మ
ణః పరిమర ఇత్యుపాసీత పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషంతస్సపత్నాః పరి యేప్రి

యాంభ్రాతృవ్యాః సయశ్చాయం పురుషే యశ్చాసావాదిత్యే సఏకః సయ ఏవంవిత్ అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతంప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతంమనోమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతంవిజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్రమ్య ఇమాంల్లోకాన్ కామాన్నీ కామరూప్యనుసంచరన్ ఏతత్సామగాయన్నాస్తే - హా౩ ఉ హా౩ ఉ హా౩ ఉ అహమన్నమహమన్నమహమన్నం - అహమన్నాదో౨ హమన్నాదో౨ హమన్నాదః । అహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృదహగ్ శ్లోకకృత్ - అహమస్మి ప్రథమజా ఋతా౩స్య - పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య నా౩భా౩ఇ। యో మా దదాతి స ఇదేవమా౩వా౩ః । అహమన్నమన్నమదన్తమా౩ద్మి । అహంవిశ్వంభువనమభ్యభవా౩ం । సువర్ణజ్యోతిః య ఏవంవేద ఇత్యుపనిషత్. ❋

ఇత్యుచ్చార్య తస్య దక్షిణకర్ణజాపేత్ వ్యతేజ్ఞాతయః కేశాన్వికీర్య మూర్ధస్వంసేషుచ పాంసూన్ప్రక్షిప్య తర్జనీ మధ్యమానామికాభిః మూర్ధస్థాపహత్య ప్రేతంఘృతేనాభ్యజ్య స్నాప్య గవదుపయుక్త స్రగాదిభిస్తైరలంకుర్యుః. ❋

అథః స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రం ధృత్వా సప్తపవిత్రాణి పాణౌ కృత్వా - ప్రాచీనావీతీ ఆశ్రమ హోమం కరిష్యే - ప్రీత్యర్థం అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః అముకప్రేతస్య అముకాగ్నినా పైతృమేధికేనాసహ బ్రహ్మమేధవిధినా సంస్కారం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణేతి ప్రార్థ్య తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య । ప్రాచీనావీతీ - శ్రీగోవింద ఇత్యాది.—అద్యపూర్వోక్త - అముకగోత్రమముకశర్మాణం అముకప్రేతం అముకాగ్నిం పైతృమేధికేనాగ్నినా సహ బ్రహ్మమేధవిధినా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య దక్షిణాప్రవణముల్లిఖ్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య అగ్నేః పశ్చాద్దక్షిణతః సర్వస్య ప్రతిశీవరీత దక్షిణాశిరసం ప్రేతం శాయయిత్వా సర్వస్య ప్రతిశీవరీభూతాసి స్యోనా పృథివి - స్యోనాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాస్మై

శన్మసప్రథాః - ప్రైతాన్వాగ్భః పరియువాగ్సమితిచిత్తిస్రుగిత్యాదిభిష్ష
ట్భిరనువాక్యైశ్చప్రతిస్వాహాకారం హుత్వా - పరియువాగ్సం ప్రహతోమ
హిరనుబహూభ్యః పన్తామనపస్పశానం - వైవస్వతగ్సంగమనంజనానాం
యమగ్ రాజానగ్ హవిషాదువస్య్వతస్వాహా - యమాయెదం చిత్తిస్రుక్-
చిత్తమాజ్యాంవాగ్వేధిఃఆధీతంబర్హిః - కేతోఅగ్నిః - విజ్ఞాతమగ్నిః వా
క్పతిర్హోతా మన ఉపవక్తా ప్రాణోహవిః సామాధ్వర్యుఃవాచస్పతేవి
ధేనామన్ విధేమతేనామ - విధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమం
పిబతు - అస్మాసున్నృమ్ణంధాత్స్వాహా - వాచస్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - పృ
థివీహోతా - ద్యౌరధ్వర్యుః - రుద్రోగ్నిత్ - బృహస్పతిరుపవక్తా - వా
చస్పతే వాచోవీర్యేణ - సంభృతతమే నాయక్ష్యసే - యజమానాయ
వార్యం - ఆసువస్కర్తస్మై - వాచస్పతిస్సోమం పిబతి - జజనదిం ద్రమిం
ద్రియాయస్వాహా వాచస్పతే బ్రహ్మణ ఇదం - అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వ
ర్యూ - త్వష్టాగ్నిత్ మిత్రఉపవక్తా - సోమస్సోమస్యపురోగాః - శుక్రశ్శు
క్రస్యపురోగాః - శ్రాతాస్తఇంద్రసోమాః - వాతాపేర్హవనశ్రుత
స్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - సూర్యంతేచక్షుః - వాతంప్రాణః - ద్యాం
పృష్ఠం - అంతరిక్షమాత్మా - అఙ్గైర్యజ్ఞం పృథివీగ్ శరీరైః- వాచస్పతేచ్ఛి
ద్రయావాచా - అచ్ఛిద్రయాజిహ్వా దివిదేవా వృధగ్ హోత్రామేరయ
స్వస్వాహా- వాచస్పత ఇదం- మహాహవిర్హోతా - సత్యహవిరధ్వర్యుః-
అచ్యుతపాజాఅగ్నిత్ - అచ్యుతమనా ఉపవక్తా - అనాధృష్యశ్చాప్రతి
ధృష్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగరౌ - అయాస్య ఉద్గాతా వాచస్పతేహృద్విధేనామన్
విధేమతేనామవిధేస్త్వమస్మాకంనామ - వాచస్పతిస్సోమమపాత్ - మా
దైవ్యస్తంతుశ్ఛేదిమామనుష్యః - నమోదివే నమఃపృథివ్యైస్వాహా- వాచ
స్పతేబ్రహ్మణఇదం - వాగ్ఘోతా దీక్షాపత్నీ - వాతోధ్వర్యుః - ఆపోభి
గరః మనోహవిః - తపసిజుహోమి - భూర్భువస్సువః - బ్రహ్మస్వయం
భు - బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్వాహా - బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం హస్తా
గుష్ఠాపాదాంగుష్ఠౌచ పృథక్పృథక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాంబధ్వా శిరస్తి...

మాలామాబధ్య ఔదుమ్బర్యామాసంద్యాముత్తానం ప్రోతం నిపత్యాత్మానం
త్వావస్త్రమితి త్రోదశేనాఖి డతేనన వేనాచ్ఛాద్యాత్మానం త్వావస్త్రం ప్రథమ
స్యాగ్రే — ప్రేతస్య ప్రాక్ శిరస్కం ప్రస్తుతం ప్రేతమాహేతి ధృత్వావాచాపేల్ -
అప్రేతమాహా యదిపతిభిః పురా- ఇష్టాపూర్తేన సుసంశ్య దక్షిణాం
యథాలేవత్తు బహుధావిబంధుమ పూర్వే ప్రతిష్ఠితే గ్నాజీవతండులాంశ్చ
రుం శ్రపయిత్వా ఇమామునక్తి వాహానాననుమంత్ర్య - ఇమామునక్తి
తేస్మి అసునీథాయ వోఢవే - యాభ్యాం యమస్య సాదనగ్ం సుకృతాంచా
పిగచ్ఛతాత్ - శైరాదీయమానం ప్రేతం పూషాత్వేతశ్చ్యావయత్విత్యభ
ర్తాస్త్రియమాణ ఇత్యనువాకేన చానుమంత్ర్య- పూషా త్వేతశ్చ్యావయతు
ప్రవిద్వాననష్టపశుర్భువనస్యగోపాః - సత్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యో
గ్నిర్దేవేభ్యస్సువిదత్రేభ్యః - భర్తార స్త్రియమాణో నివర్తతే - ఏకో దేవో
బహుధా నివిష్టః - యదాభారం తంద్రయతే సభర్తుం - నిధాయ భారం పు
నరస్తమేతి - తమేవమృత్యుమమృతం తమాహుః - తం భర్తారం తముగో
ప్తారమాహుః - సభృతో భ్రియమాణో బిభర్తి - యఏవం వేదసత్యేన భ
ర్తారం - సద్యో జాతముత జహాత్యేషః - ఉతో జరంతం నజహాత్యేకం - ఉ
తో బహూ నేకమహాజహార - అతంద్రో దేవస్సదమేవ ప్రార్థః - యస్త
ద్వేదయత ఆబభూవ - సంధాం చ యస్సంధత్తే బ్రహ్మణైషః - రమతేత
స్మిన్నుతజీర్ణేశయానే - నైనం జహాత్యహస్సుపూర్వ్యేషు - త్వామాపో
అనుసర్వాశ్చరంతి జానతీః వత్సం పయసా పునానాః - త్వమగ్నిగ్ం హవ్యవా
హగ్ం సమిన్త్సే - త్వం భర్తామాతరిశ్వా ప్రజానాం - త్వం యజ్ఞస్త్వము వే
వాసి సోమః - తవదేవా హవమాయంతి సర్వే - త్వమేకోసి బహూననుప్ర
విష్టః - నమస్తే అస్తు సుహవో మఏధి - నమో వామస్తు శృణుతగ్ం హవం మే -
ప్రాణాపానావజిరగ్ం సంచరంతౌ - హ్వయామి వాం బ్రహ్మణా తూర్త
మేతం - యో మాం ద్వేష్టి తం జహితం యువానా - ప్రాణాపానౌ సంవిదా
నౌ జహితం - అముష్యాసునా మా సంగసాథాం - తమే దేవా బ్రహ్మణా సం
విదానౌ - వధాయ దత్తం తమహగ్ం హనామి - అసజ్జజాన సత ఆబభూవ

యాం యం జజాన స ఉ గోపో అస్య- యదా భారం తందయతే స భర్తుం. పరాస్య భారం పునరస్తమేతి- తద్వై త్వం ప్రాణో అభవః మహాన్ భోగః ప్రజాపతేః- భుజః కరిష్యమాణః యద్దేవాన్ ప్రాణయో నవ - ఇత్యనుమంత్రయేత.

అగ్నీన్ ప్రస్థాప్య తతః పశ్చాత్ స్త్రియః శాలాం గచ్ఛేత్. తతస్తిలాం స్తణ్డులాంశ్చ యవం పాలాశశాఖాం లోష్టాన్ హిరణ్యశకలాన్ నాజ్యం పాత్రాణి దర్భస్తృణాన్యశ్మనస్సికతా ఉదకుంభం చ ప్రస్థాపయేత్ - తతో వాహనాని పిత్ర్యో మహానిశ్చ గ్రామానభిముఖం ప్రేతం సహరేయుః జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠక్రమేణ పశ్చాత్ గచ్ఛేయుః- అన్యే వయోజ్యేష్ఠం పశ్చాద్ గచ్ఛేయుః- నాగ్రే పశ్చాద్యోశ్చ - ప్రేతాగ్నిసంభారత్యజ్ఞకాష్ఠాన్ బ్రాహ్మణైరేవ హారయేత్. వస్త్రాద్యైః గావశ్చ శానయోరన్తరం మార్గం చతుర్ధా కృత్వా తత్రాన్యం చతుర్థాంశం గత్వా దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ సవ్యస్య ప్రతిశ్రేవకేతి ప్రేతాసనం కృత్వా తస్య దక్షిణతో లోష్టమపరం పాష్మాణ్యస్య సవ్యే జ్ఞాతయో జ్యేష్ఠాదికాన్ విభజ్య దక్షిణాన్ కేశానాబధ్య సవ్యాన్ విస్రస్య దక్షిణానూరూనాఘ్నానా అథాపసవ్యం ధూన్వంతః పూర్వేషు అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం ప్రదక్షిణం పరీత్య సవ్యాన్ కేశానాబధ్య దక్షిణాన్ విస్రస్య సవ్యానూరూనాఘ్నానా అపసవ్యం ధూన్వంతః ప్రాచీనావీతిన ఏవ అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యుః - తతో మేక్షణేన చరోస్తృతీయాంశం లోష్టేషు కృత్వైవ ప్రక్షిప్య మేక్షణేన లోష్టానిచరుం ప్రమిశ్రయేత్ - తతస్తైరాదీయమానం ప్రేతం పూషేమా ఆశా ఇత్యభితా సన్నితి చానుమంత్ర్య అవశిష్టాంశత్రయస్య మార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్ కృత్వా తతస్తైరాదీయమానం ప్రేతం ఆయుర్విశ్వాయుః పరిభవాతి సన్నితి చానుమంత్రయేత్ - పునరవశిష్టాంశద్వయస్య మార్గస్య చతుర్థాంశం గత్వా ప్రేతం నిధానాదిపూర్వవత్ కృత్వా చరుస్థాలీకపాలేషు యథోదకం నిక్షిపేత్ - తథాభిత్వా తత ఆదీయమానం ప్రేతం ఆయుర్విశ్వాయుః పరిభవాతి సన్నితి చానుమంత్రయేత్ - తతో వాహకాః ప్రేతం శ్మశానం నీత్వా దహనదేశస్య పశ్చాత్ భూమౌ నిధాయుక

తాంసహితాదీచింపిశంగచ్ఛేయుః - ఏషా వై జనమనుష్యాణాగ్ శాంతాది
స్త్రామేవైనానసూత్రాభిమంత్రి - ఇతి విజ్ఞాయతే.
తతః కర్తా ప్రత్యేత్య శేషగామేధ్యాన్యదాహరిహితం శ్మశానదేశమూద్రి
యా పలాశశాఖయా శమీశాఖయా వారణశాఖయా వా తాసామభావే బహు
పర్ణశాఖయా యయాకయాచిచ్ఛాఖయా అపేతవీతేతి సహితా పాత్రా
తం సంమృజ్య దక్షిణశ్మాభిం నిరస్య ఉపస్పృశ్య ఉద్ధృత్యావోక్ష్య హిర
ణ్యశకలమంతర్ధాయ దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దక్షిణా
గ్రేష్వజ్ఞియైః కాష్ఠైః సుశుష్కాణ్యుత్సృజ్య కేవలయోభిర్వా దక్షిణాప్రా
చీంచితిం కృత్వా తత్ర స్థాపయిత్వాగ్నిం నిధాయ తం చితిం సహ వా పృథగ్వా
దర్భైర్యాగ్నేర్దక్షిణతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్ష
ణీపాత్రంచ దక్షిణాగ్రాప్రాచ్యోర్దర్భైః శప్యాదయిత్వా రజ్జూః ప్రత్వా ఆసందా
మేకైకంవ శముపనీయ యథా జుష ప్రేతశ్మయీతి ధాన్యత్వా ఏకపవిత్రే
ణ ప్రోక్షణీమత్వా అంగుష్ఠబంధనసూత్రం ఛిత్త్వా ప్రేతం పాత్రాణిచి
తిం చ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యం దర్వ్యాం చ సంసృజ్య సువర్ణాగ్రహస్తాః తిదే
వస్యత్వేత్యనువాకేన చ సప్తదశభిర్మంత్రైః ప్రత్యనుషంగం సువర్ణేన
ప్రేతస్య హస్తౌ సంమృజ్య.

తత్ప్రకారః.

సువర్ణగ్రహస్తాదాదదానం వృతస్యశీర్షం ప్రత్యక్ త్రీన్ తేజసే బలాయ.
అత్రైవత్వమిహవయగ్ సువేవా శశ్మాస్త్రిథో అభిమాతిజయేమ - దేవ
స్యత్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం - పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతి
గృహ్ణామి - రాజాత్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే అగ్నయే హిరణ్యం తేనా
మృతత్వమశ్యాం - వయో దాత్రే - మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే - కఇదం
కస్మా అదాత్ - కామః కామాయ - కామో దాతా - కామః ప్రతిగ్రహీతా - కా
మగ్ సముద్రమావిశ - కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి - కామైతత్తే - ఏషా తే కా
మదక్షిణా - ఉత్తానస్త్వాంగిరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥౧॥
దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం

ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే సోమాయ వాసః గ్నా స్త్వాకృన్తన్నపసస్త్వాతన్వత వయాశ్రస్త్వావయం- తేనామృతత్వమశ్యాం- ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౨ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే- ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే రుద్రాయ గాం - తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౩ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే వరుణాయాశ్వం - తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౪ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే ప్రజాపతయే పురుషం- తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౫ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే మనవే తల్పం తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౬

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే త్వష్ట్రే అజాం- తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే పూష్ణే అవిం - తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౮ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే - నిరృత్యై అశ్వతరగర్దభౌ తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౯ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే హిమవతో హస్తినం- తేనామృతత్వమశ్యాం— ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౦ ॥ *

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే- అశ్వినోర్బాహుభ్యాం— ప్రతిగృహ్ణామి- రా

జాతా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే గంధర్వాప్సరాభ్యస్స్రగలంకరణే తేనా
మృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౧ ॥ ❀

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే — ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దే
వి దక్షిణే - విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో వాసః - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీ
రసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౨ ॥ ❀

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే—ప్రతిగృహ్ణామి రాజా త్వా వరుణో నయతు దే
వి దక్షిణే వాచేన్నం తేనామృతత్వమశ్యాం —ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౩ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే—ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవి దక్షిణే బ్రహ్మణ ఓదనం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్ర
తిగృహ్ణాతు ॥ ౧౪ ॥ ❀

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే—ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవి దక్షిణే సముద్రాయాపః - తేనామృతత్వమశ్యాం—ఆంగీరసః ప్ర
తిగృహ్ణాతు ॥ ౧౫ ॥ ❀

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే - అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తా
భ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి- రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే ఉత్తానాయాం
గీరసాయానః - తేనామృతత్వమశ్యాం—ఆంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ ౧౬ ॥

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే— ప్రతిగృహ్ణామి - రాజా త్వా వరుణో నయ
తు దేవి దక్షిణే వైశ్వానరాయ రథం - వైశ్వానరః ప్రత్నథా నాకమారుహ
త్ - దివః పృష్ఠం భందమానస్సుమన్మభిః - సపూర్వ-జ్జనయజ్జంతవే ధనం-
సమానమజ్మం-పర్యేతి జాగృవిః - రాజా త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే
వైశ్వానరాయ రథం - తేనామృతత్వమశ్యాం — ఆంగీరసః ప్రతిగృ
హ్ణాతు ॥ ౧౭ ॥

తతః ప్రాపితం దక్షిణాశేషసముత్తానవిత్తాన్ మార్గోపస్థాప్యాహ్వాతిం
మనసా ధ్యాత్వా అక్షత సువర్ణశకలాన్నాజ్యబిందూనాస్య నేత్ర శ్రోత్ర ఘ్రాణే
షు దక్షిణసవ్యక్రమాన్నిక్షిపేత్. ❀

సువర్ణంఘర్మమిత్యాసే.

సువర్ణంఘర్మంపరివేదవేనం - ఇంద్రస్యాత్మానందశధాచరంతం - అంతస్సముద్రేమనసాచరంతం - బ్రహ్మన్వవిందద్దశహోతారమర్ణే-అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాం- ఏకస్సన్బహుధావిచారః శతగ్ శుక్రాణియత్రై కంభవంతి - సర్వేవేదాయత్రైకంభవంతి - సర్వేహోతారోయత్రైకంభ వంతిసమానసీనఆత్మాజనానాం—అంతః ప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాగ్ సర్వాత్మా - సర్వాః ప్రజాయత్రైకంభవంతి- చతుర్హోతారోయత్రసంప దంగచ్ఛంతిదేవైః - సమానసీనఆత్మాజనానాం *

బ్రహ్మేంద్రమితిదక్షిణేనేత్రే.

బ్రహ్మేంద్రమగ్నింజగతఃప్రతిష్ఠాం - దివఆత్మానగ్ సవితారంబృహస్పతిం - చతుర్హోతారంప్రదిశోనుక్లృప్తం - వాచోవీర్యం తపసాన్వవిందత్ - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - త్వష్టారగ్ రూపాణివికుర్వంతం విపశ్చిం—అమృతస్యప్రాణంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామాత్మానంకవయోనిచిక్యుః - అంతఃప్రవిష్టంకర్తారమేతం - దేవానాంబంధునిహితం గుహాని - అమృతేనక్లృప్తంయజ్ఞమేతం - చతుర్హోతౄణామాత్మానంకవయోనిచిక్యుః.

శతంనియుతఇతిసవ్యేనేత్రే.

శతంనియుతఃపరివేదవిశ్వావిశ్వవారః-విశ్వమిదంవృణాతి-ఇంద్రస్యాత్మానిహితః పంచహోతాఅమృతందేవానామాయుః ప్రజానాం — ఇంద్రగ్ రాజానగ్సవితారమేతం - వాయోరాత్మానంకవయోనిచిక్యుః - రశ్మిగ్ రశ్మీనాంమధ్యేతపంతం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి- యఆణ్డకోశేభువనంబిభర్తి-అనిర్భిణ్ణస్సన్నథలోకాన్ విచష్టేయస్యాణ్డ కోశగ్ శుష్మమాహుః ప్రాణముల్బం- తేనకౢప్తామృతేనాహమస్మి-

సువర్ణంకోశమితిదక్షిణేకర్ణే-

సువర్ణంకోశగ్రజసాపరీవృతం- దేవానాంవసుధానీంవిరాజం—అమృతస్యపూర్ణాంతామురకలాంవిచక్షతే - పాదగ్షడ్ఢోతు ర్నకిలావివి

ష్వే-యేనత్త్రవఃపంచధోతక్లృప్తాః-ఉతవాషడ్ఢామనసోతక్లృప్తాః-తగ్ షడ్ఢోతారమృతుభిః కల్పమానం-ఋతస్యపదేకవయోనిపాంతి - అంతప్రవిష్టంకర్తారమేతం - అంతశ్చరసి మనసాచరంతంసహైవసంతన్న విజానంతిదేవాః-ఇంద్రస్యాత్మానగ్ శతధాచరంతం—

ఇంద్రో రాజేత్యనువాకశేషేణసప్తైకదేశ-

ఇంద్రోరాజాజగతోయఈశే-సప్తహోతాసప్తధావిక్లృప్తః పరేణ తంతుంపరిషిచ్యమానం అంతరాదిత్యేమనసాచరంతం దేవానాగ్హృదయంబ్రహ్మాన్వవిందత్-బ్రహ్మైతద్బ్రహ్మణఉజ్జభార-అర్కం శ్చోతంతగ్ సరిరస్యమధ్యే-ఆయస్మిన్త్సప్తపెరవః-మేహంతిబహులాగ్ శ్రియం-బహ్వశ్వామిందగోమతీం—అచ్యుతాం బహులాంశ్రియం - సహరివర్ణసువిత్తమః-పెరుదింద్రాయపిన్వతే- బహ్వశ్వామింద్రగోమతీం అత్యుతాంబహులాంశ్రియం మహ్యమింద్రో నియచ్ఛతు - శతగ్ శతా అస్య యుక్తా హరీణాం అర్వాఙాయాతు వసుభి రశ్మి రింద్రః - ప్రమగ్హమాణో బహులాగ్ శ్రియం - రశ్మిరింద్ర స్సవితా మేనియచ్ఛతు — ఘృతం తేజోమధుమదింద్రియం-మయ్యయమగ్నిర్దధాతు-హరిః పతంగః పటరీసుపర్ణః-దివిక్షయోనభసాయఏతి సనఇంద్రఃకామవరందదాతు-పంచారంచక్రంపరివర్తతేపృథుహిరణ్యజ్యోతిస్సరిరస్యమధ్యేఅజస్రం జ్యోతిర్నభసాసపర్ణెతి-సనఇంద్రఃకామవరందదాతు-సప్తయుంజంతిరథమేకచక్రం- ఏకో అశ్వోవహతిసప్తనామా-త్రినాభిచక్రమజరమనర్వం -యేనామావిశ్వాభువనానితస్థుః- భద్రంపశ్యంతఉపసేదురగ్రే-తపోదీక్షామృషయస్సువర్విదః తతఃక్షత్రంబలమోజశ్చజాతం-తదస్మై దేవాఅభిసన్నమన్తు- శ్వేతగ్ రశ్మిం బోభుజ్యమానంఅపాంనేతారంభువనస్యగోపాం- ఇంద్రంనిచిక్యుఃపరమేవ్యోమన్—రోహిణీఃపింగలాఏకరూపాః- క్షరంతీఃపింగలాఏకరూపాః-శతగ్ సహస్రాణిప్రయుతానినావ్యానాం - అయంయశ్శ్వేతోరశ్మిః పరిసర్వమిదంజగత్ ప్రజాంపశూంధనాని అస్మాకందదాతు శ్వేతోరశ్మిః పరిసర్వం బభూవసువన్మహ్యంపశూన్విశ్వరూపాన్ పతంగమక్తమసురస్యమాయ

యా-హృదా పశ్యంతి మనసా మనీషిణః - సముద్రే అంతః కవయో విచక్షతే-మరీచీనాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః పతంగో వాచం మనసా బిభర్తి - తాం గంధర్వో వదద్గర్భే అంతః- తాం ద్యోతమానాగ్ స్వర్యం మనీషాం ఋతస్య పదే కవయో నిపాంతి- యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః-ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః వీతగ్ స్తుకే స్తుకే యువమస్మాసు నియచ్ఛతం - ప్రప్రయజ్ఞపతిం తిర యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః తేషాగ్ సప్తానామిహ రంతిరస్తు రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ ఆరణ్యాః-పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైక రూపాః-వాయుస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః - ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః- ఇడాయై సృప్తం ఘృతవచ్చరాచరం - దేవా అన్వవిందన్గుహా హితం-య ఆరణ్యాః పశవో విశ్వరూపాః - విరూపాస్సంతో బహుధైకరూపాః తేషాగ్ సప్తానామిహ రంతిరస్తు - రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ - పునశ్చేంద్రో రాజేతి దక్షిణే ఘ్రాణే - శేషం సవ్యే ఘ్రాణే ఏవ నిక్షిపేత్.

అథవా సువర్ణం ఘర్మమిత్యాద్యనువాకాంతముక్త్వా పూర్వోక్తస్థానేష్వక్రమాన్నిక్షిపేత్ అథాజ్యం ముఖే నినీయ పాదప్రభృతి ముఖపర్యంతం సన్తతం శేషం నినీయ దక్షిణతః పాత్రం నిరస్య దధిమధుఘృత తిలతండులానాస్య దత్వా ఆదిత్యాభిముఖః స్థిత్వా మైన మగ్నే విదహ ఇత్యృతం యదేతి ద్వాభ్యాం జ్యోతిష్మతీం త్వా సాదయామీత్యనువాకేన చ జ్వలదుల్కాకేన ఉరసి దహేత్- మైనమగ్నే విదహో మాభి శోచో మాస్య త్వచం చిక్షిపో మా శరీరం - యదా శృతం కరవో జాతవేదో థేమేనం ప్రహిణుతాత్ పితృభ్యః శృతం యదా కరసి జాతవేదో థేమేనం పరిదత్తాత్పితృభ్యః- యదా గచ్ఛాత్యసునీతిమేతామథా దేవానాం వశనీర్భవాతి- జ్యోతిష్మతిం త్వా సాదయామి జ్యోతిష్కృతం త్వా సాదయామి జ్యోతిర్విదం త్వా సాదయామి భాస్వతీం త్వా సాదయామి జ్వలంతీం త్వా సాదయామి మల్మలా భవంతీం, త్వా సాదయామి దీప్యమానాం

త్వాసాదయామిరోచమానాంత్వాసాదయామ్యజస్రాం త్వాసాదయామి
బృహజ్జ్యోతిషంత్వా సాదయామి బోధయంతీంత్వా సాదయామి జాగ్ర
తీంత్వాసాదాయామి- తతోనిరవశేషమగ్నిమప్రదక్షిణంప్రాగాది క్రమే
ణనిక్షిప్య-సూర్యంతేచక్షురితిసహస్రశీర్షా ద్భ్యస్సంభూతఇత్యనువాకా
భ్యాంచప్రేతముపస్థాయసూర్యంతేచక్షుర్గచ్ఛతువాతమాత్మా ద్యాంచగ
చ్ఛపృథివీంచధర్మణా - అపోవాగచ్ఛయదితత్రదెహితమోషధీషుప్రతితి
ష్ఠాశరీరైః - సహస్రశీర్షాపురుషః —— యత్రపూర్వే సాధ్యాస్సంతిదే
వాః-అద్భ్యస్సంభూతఃపృథివ్యైరసాచ్చ—సర్వంమనిమాణ- ఉరస్థమగ్నిం
యాజ్ఞియైఃకాష్ఠైస్తుళసీకాష్ఠైశ్చప్రజ్వాల్య చితేః పశ్చాత్ ప్రాఙ్ముఖఃస్థి
త్వాయఏతస్యపథోగోప్తారఇతినవభిఃప్రయాసాయస్వాహేతిద్వాదశభిశ్చ
ప్రతిస్వాహాకారంహుత్వాయఏతస్యపథోగోప్తారస్తేభ్యస్స్వాహా-గోప్తార
స్తేభ్యఇదం యఏతస్యపథోరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా-పథోరక్షితారస్తేభ్య
ఇదంయఏతస్యపథోభిరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా- పథోరక్షితారస్తేభ్య
ఇదం--ఆఖ్యాత్రేస్వాహా- ఆఖ్యాత్రఇదం-అపాఖ్యాత్రేస్వాహా-అపాఖ్యా
త్రఇదం అభిలాలపతేస్వాహా- అభిలాలపతఇదం- అపలాలపతేస్వాహా
అపలాలపతఇదంఅగ్నయేకర్మకృతేస్వాహా-అగ్నయఇదం యమత్రనా
ధీమస్తస్మైస్వాహా-యమాయేదంప్రయాసాయస్వాహా - ప్రయాసాయె
దం ఆయాసాయస్వాహా-ఆయాసాయేదంవియాసాయస్వాహా వియాసా
యేదం-సంయాసాయస్వాహా-సంయాసాయేదం-ఉద్యాసాయస్వాహా-ఉ
ద్యాసాయేదం అవయాసాయస్వాహా-అవయాసాయేదం- శుచేస్వాహా-
శుచఇదం- శోకాయస్వాహా శోకాయేదం-తప్యత్వైస్వాహా-తప్యత్వాఇ
దం- తపతేస్వాహా- తపతఇదం-బ్రహ్మహత్యాయైస్వాహా - బ్రహ్మహత్యా
యాఇదంసర్వస్మైస్వాహా సర్వస్మాఇదం-ఆజ్యస్థాలీందర్వీంచాగ్నౌప్ర
హరేత్ నగ్నిందహేత్ శ్మశానవాసిచండాలమ్లేచ్ఛాదిభ్యశ్శవవస్త్రైకదేశం
పరిత్యజేత్-అథాగ్నేఃపశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖఉపవిశ్య ప్రకేతునేతినవభిఋగ్భిః
హారిగ్ఘారంతమిత్యనువాకేనషడ్భిఋగ్భిశ్చాథర్వసాయబుగంతస్యా

చస్తత్ పరయోర్వ్యంజన విసర్జనీయయోశ్చస్థానే త్రిమాత్రిం ప్రణవము
క్త్వా తేనోత్తరార్ధర్చం సంధ్యాయశంసేత్.

ప్రకేతునా బృహతా భాత్య... విశ్వాని వృషభో రోరవీతి- దివశ్చి
దంతాదుపమాముదానడపాము ప్రసైమహి షోవవధోనిరవంతవకం పర
ఊతవం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ - సంవేశన స్తనువై చారురేధి ప్రి
యోదేవానాం పరమే సధస్థోం - నాకే సుపర్ణ ముపయత్పతంతగ్ హృ
దావేనంతో అభ్యచక్షత త్వా హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతం యమస్య యో
నౌ శకునం భురణ్యోం అతిద్రవ సారమేయౌ శ్వానౌ చతురక్షౌ శబలౌ సాధు
నాపథా - అథా పితౄన్సువిదత్రాగ్ అపీత యమేన యేసధమాదం మదం
త్యోం యౌ తే శ్వానౌ యమరక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీ నృచక్షసా తా
భ్యాగ్ రాజన్పరిదేహ్యేనగ్ స్వస్తిచాస్మా అనమీవంచ ధేహ్యోం ఉరుణ
సావసుతృపావులుంబలౌ యమస్యదూతౌ చరతో వశాగ్ అను తావస్మభ్యం
దృశయే సూర్యాయ పునర్దాత్తావసుమద్యేహ భద్రోం- సోమ ఏకేభ్యః ప
వతే ఘృతమేక ఉపాసతే - యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ శ్చిదేవాపిగచ్ఛ
తోం - యే యుధ్యంతే ప్రధనేషు శూరాసో యే తనుత్యజః - యే వా
సహస్ర దక్షిణాస్తాగ్ శ్చిదేవాపిగచ్ఛతోం - తపసా యే అనాధృష్యా
స్తపసా యే సువర్గతాః- తపో యే చక్రిరే మహస్తాగ్ శ్చిదేవాపి గచ్ఛ
తోం- హరిగ్ హరంతమనుయంతు దేవాః- విశ్వస్యేశానం వృషభం మతీనాం-
బ్రహ్మసరూపమనుమేదమాగాత్ అయనం మా వివధీర్విక్రమస్వోం- మా ఛి
దో మృత్యో మా వధీః- మా మే బలం వివృహో మా ప్రమోషీః - ప్రజాం మా
మే రీరిష ఆయురుగ్ర-నృచక్షసం త్వా హవిషా విధేమోం సద్యశ్చకమానాయ-
ప్రవేపానాయ మృత్యవే ప్రాస్మా ఆశా అశృణ్వన్ కామేనాజనయన్ పునరోం
కామేన మే కామ ఆగాత్ హృదయాద్ధృదయం మృత్యోః- యదమీషామదః ప్రి
యం- తదైతూప మామభ్యోం - పరం మృత్యో అనుపరేహి పంథాం యస్తే స్వ
ఇతరో దేవయానాత్ చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి- మానః ప్రజాగ్ రీరిషో
మోత వీరోం- ప్రపూర్వ్యం మనసా వందమానః- నాధమానో వృషభం చ

దక్షిణే వా॥- యః ప్రజామేకరాణ్మానుషీష్వాంతః పృథివ్యాం యజే ప్రథమజామృత
స్యాం ఇతి శంసేత్ తతః చితేః పశ్చాద్దక్షిణోత్తరతో దీర్ఘాం స్త్రీం గర్తాం
ఖాత్వాశ్మవస్సికతాశ్చ ప్రకీర్య కుంభజలేన పూరయిత్వా తేషు జ్ఞాతయః సని
ష్ఠపూర్వం అశ్మన్వతీ రేవతీరిత్యవతీయుః-అశ్మన్వతీ రీయతే సంరభధ్వముత్తి
ష్ఠత ప్రతరతా సఖాయః-అత్రా జహామ యే అసన్నశేవాశ్శివాన్ వయమభి
వాజానుత్తరేమ ఆప్యాయస్వ మదింతమేత్యనువాకేన చావగాహ్య- ఆప్యా
యస్వ మదింతమ సోమ విశ్వాభిరూతిభిః భవా నస్సప్రథస్తమః గర్తానాం ప
శ్చాత్పాలాశశాఖాం శమీశాఖాం వా దక్షిణోత్తరే ప్రతిష్ఠాప్య తయోరగ్రే దర్భ
మయేన శుల్బేన రజ్జునా తోరణవత్ బధ్వా తయోర్మధ్యే యద్దైవ దేవస్యే
తి కనిష్ఠపూర్వం నిర్గచ్ఛేయుః- పశ్చాత్ గచ్ఛన్ కర్తా యద్దైవ దేవస్యేతి
మంత్రం జపిత్వా- యద్దైవ దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ం సహస్రధారం వితతమం
తరిక్షే యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యై తేనాహం మాగ్ం సర్వతను
పునామి- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదితి మంత్రేణ భూమౌ ప్రతిష్ఠితే శాఖే ఉత్క్షిప్య
రజ్జుం ఛిత్త్వా- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదపయంతి శాఖాదభి మృతా నృపతిమి
చ్ఛమానాః ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేన పూతాః ప్రజయాస్మాన్రయ్యావర్చ
సా సగ్ంసృజాథ దక్షిణస్యాం నైరృత్యాం చ దిశి పృథక్ పరిత్యజేత్ తతో జ్ఞా
తయః ఉద్వయం తమసస్పరి తరణిరిత్యనువాకేనాదిత్యముపస్థాయ
ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం - దేవం
దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమం - తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతి
ష్కృదసి సూర్య- విశ్వమాభాసి రోచనం ఉపయామగృహీతోసి సూర్యా
య త్వా భ్రాజ స్వత ఏష తే యోని స్సూర్యాయ త్వా భ్రాజస్వతేశ్మశా
న మనవేక్షమాణా ఉదకాంతం గత్వా కేశాన్ప్రకీర్య మూర్ధస్వపహ
త్య పాంసూనోప్య ధాతా పునాతు సవితా పునాతు ఈయుష్టే యేత్యనువాకే
న చ పరివాహోదకే స్నానం కుర్యుః ధాతా పునాతు సవితా పునాతు అగ్నేస్తే
జసా సూర్యస్య వర్చసా - ఈయుష్టే యే పూర్వతరామపశ్యన్వ్యుచ్ఛంతీ
ముషసం మర్త్యాసః - అస్మాభిరూనుప్రతిచక్ష్యాభూదో తే యంతి యే అప

రీషుపశ్యార్గ సభాం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణవ్య అశేషే హే — స్వీకృత్య గోత్ర
స్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్య ప్రథమేహని బ్రహ్మమేధసంస్కారకర్మణి మంత్ర
లోపే — శాస్త్రానుష్ఠితం భూయాదితి భవంతో మహాంతో ఽనుగృహ్ణంతు
బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్.

పైతృమేధికసంస్కారః.

కర్తా స్నాత్వా ఆర్ద్రవాసాః ధృతోర్ధ్వపుండ్రః - ప్రాచీనావీతి అశే
షే హే — స్వీకృత్య గోత్రం శర్మాణం - ప్రేతం అముకాగ్నినా పైతృమేధిక
విధినా సంస్కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిరస్త్వితి భవంతో మహాంతో ఽనుగృహ్ణంత్వి
తి పరిషదం ప్రార్థ్య తదనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి
గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య ప్రథమేహని పైతృమేధికసంస్కారార్థం
స్వస్య యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం సప్రపంచ త్రీణి వా కృచ్ఛ్రాణి కరిష్య ఇతి సంక
ల్ప్య హిరణ్యగర్భగర్భస్థం — ప్రయచ్ఛ మే సంస్కారకరణే యోగ్యతాసి
ద్ధ్యర్థం యత్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ ఇతి దత్వా ఉపవీ
తీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రం శర్మాణం పితరం
ప్రేతమౌపాసనాగ్నినా పైతృమేధికవిధినా సంస్కరిష్యామీతి సంకల్ప్య పూ
ర్వవల్లేఖనాది దర్వీసంస్కారాంతం విపరీతం కృత్వా అగ్నిమప్రదక్షిణం ప
రిషిచ్య అగ్నేః పశ్చాత్ - దర్భేషు సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమిస్త్వోపస్థ ఆధిత స్యో
నాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాస్మై శర్మ సప్రథాః ఇతి దక్షిణాశిరసం ప్రే
తం శాయయిత్వా ప్రేతాన్వారబ్ధః పరేయువాంసమితి ఔపాసనే హుత్వా
పరేయువాంసం ప్రవతో మహీరను బహుభ్యః పంథామనపస్పశానం వైవ
స్వతం సంగమనం జనానాం యమం రాజానం హవిషా దువస్యతేతి స్వాహా
యమాయేదం పునః పరిషిచ్య హస్తాంగుష్ఠౌ పాదాంగుష్ఠౌ చ పృథక్పృ
థక్ శ్వేతసూత్రాభ్యాం బధ్వా శిరసి నలదమాలామాబధ్య ఔదుంబర్యామా
సంద్యాముత్తానం ప్రేతం నిపాత్య ఇదం త్వా వస్త్రం ప్రథమన్వాగన్ ఇత్యనేన వ
స్త్రేణ ఆచ్ఛాద్య పూర్వధృతవస్త్రమాదాయ అపైతదూహ యదిహాబిభః
పురా - ఇష్టాపూర్తమనుసంపశ్య దక్షిణాం యథా తే దత్తం బహుధా వి బం

ధుహుత్వాశ్చ్య చాన్వయం కృత్వా ఆచామేత్-తస్మిన్నేవాగ్నౌ జీవతండులంచ
రుం శ్రపయిత్వా చరుమభిఘార్య దక్షిణత ఉద్వాస్య పునరభిఘార్య అగ్నిం
భాండే సమారోప్య తత్పుత్రో భ్రాతా వా భృత్యో వా సన్నబంధుః తతో వా
హకానను మంత్రయేత్ - ఇమౌయునజ్మి తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవే
యాభ్యాం యమస్య సాదనం సుకృతాం చాపిగచ్ఛతాత్ - ఇతివాహకానను మం
త్ర్య - త్రైరాదీయ మానం ప్రేతం పూషాత్వేతశ్చ్యావయతు ప్రవిద్వాన
నష్టపశుర్భువనస్య గోపాః సత్వైతేభ్యః పరిదదాత్ పితృభ్యోగ్నిర్దేవేభ్యః
సువిదత్రేభ్యః - అగ్రే అగ్నిం ప్రస్థాప్య తత్పశ్చాత్ కర్తా ముక్తశిఖో గచ్ఛేత్
తతః తిలాన్ తండులాన్ చరుం పాలాశశాఖాం లోష్టాన్ హిరణ్యశకలానా
జ్యపాత్రాణి దర్భాస్తృణముదకుంభంచ సికతాశ్చ క్రమేణ ప్రస్థాపయేత్
తతో వాహకాని వీతినో మానినశ్చ గ్రామానభిముఖం ప్రేతం నిహరేయుః
గ్రామశ్మశానయోరంతరం మార్గంచతుర్ధా కృత్వా - తత్రాజ్యంచతు
ర్థాంశం గత్వా-దక్షిణాశిరసం ప్రేతం నిధాయ - సర్వస్య ప్రతిశీవరీ భూమి
స్త్వోపస్థ ఆదిత స్యోనాస్మై సుషదా భవయచ్ఛాస్మై శర్మ సప్రథాః దక్షిణ
తో లోష్టేషు చరుం ప్రతిష్ఠాప్య సర్వే జ్ఞాతయో ద్వేధా కేశాన్విభజ్య దక్షిణా
న్కేశాన్బధ్య సవ్యాన్విసృజ్య దక్షిణానూరూనాఘ్నానా అథోవస్త్రాణ్యవ
ధూన్వంతః కనిష్ఠపూర్వం ప్రేతం త్రిప్రదక్షిణం పరియంతి అపనశ్శోశుచద
ఘం అగ్నే శుశుధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం సవ్యాన్ కేశాన్బధ్య దక్షి
ణాన్విసృజ్య సవ్యానూరూనాఘ్నానా అనవధూన్వంతః ప్రాచీనావీతిన
ఎవ అపనశ్శోశుచదఘమితి ప్రేతం త్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యుః అపనశ్శోశుచద
ఘం దఘం — ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే అశ్మనా తిస్రః కర్షూః దక్షిణాప
వర్గాః ఖాత్వా తేషు తిలోదకం దత్వా మేతు నైనచరోస్తృతీయాం శమా
దాయ పథిషదా తేభ్య ఇమం బలిం చ దామి పునస్తిలోదకం దదామి- త్రిఘు
ష్టయేత్ తత స్త్రైరాదీయమానం ప్రేతం పూషేమా ఆశా ఇతి పూర్వవదవ
దాయ పూషేమా ఆశా అను వేద సర్వాః సో అస్మాం అభయతమేన నేషత్ స్వ
స్తిదా అఘృణిస్సర్వవీరో ప్రయుచ్ఛన్ పుర ఏతు ప్రవిద్వాన్ - తురీయమధ్వ

నోగత్వా సర్వస్యాం ప్రతిశీవరీ — సప్రథాః- ప్రేతం నిధాయ పూర్వవత్ ప్రదక్షి
ణం త్రిః పశ్చాత్ త్రిః ప్రదక్షిణం కృత్వా అపసవ్యేను చ దఘం — దఘం మేత
త్సేన చరోస్తృతీయాంశమూ వాయ పథిభూతేభ్యః ఇమం బలిం దదామి పున
స్తిలోదకం దత్వా ఆదీయమానమనుమంత్రయతే- ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపా
సతి త్వా పూషా త్వా పాతు ప్రపథే పురస్తాత్ యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తేయ
యుస్తత్ర త్వా దేవస్సవితా దధాతు- తురీయమధ్వనో గత్వా ప్రేతం నిధాయ
సర్వస్యాం ప్రతిశీవరీ భూమిస్త్వోపస్థ అధిత స్యోనాస్మై సుషదా భవ యచ్ఛాస్మై
శర్మ సప్రథాః- అపసవ్యేను వదఘం అగ్నేః అద్ధ్వగేయం అపసవ్యేను చ
దఘం పూర్వవత్ ప్రదక్షిణాదికం కృత్వా ప్రేతస్య దక్షిణపార్శ్వే దక్షిణా
పవర్గాః ఖాత్వా తేషు తిలోదకం నిక్షిప్య పథిభూతేభ్యః బలిం దదామి పు
నస్తిలోదకం దదామి- అథాస్యకపాలాని నసంభిన్నాని సంభినత్తి - యత్రై
షూదకం నతిష్ఠేత్ ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపాసతి త్వా పూషా త్వా పాతు
ప్రపథే పురస్తాత్ యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తేయయుస్తత్ర త్వా దేవస్సవితా
దధాతు- చతుర్థాంశమూ దాయ గత్వా చితేః పశ్చాత్ భాగే నిధాయ తత్పూ
ర్వభాగే అగ్నిం నిధాయ- ఏషా వై దేవమనుష్యాణాం శాంతాదిక్ తాం మే వై
నాననూ తార్కి మంతి - కర్త్రా స్త్రహాదీచీం దిశం గచ్ఛేయుః హిరణ్యేన ప
లాశశాఖయా శమీశాఖయా తాసాముభావే బహుపర్ణశాఖయా యయాక
యాచిద్ శాఖయా అపేతవీతే త్యేతయా పాతేన సంమృజ్య అపేతవీత వి చ స
ర్పతాతో యేత్ర స్థపురాణా యే చ నూతనాః- అదాదిదం యమో వసానం
పృథివ్యా అక్రన్నిమం పితరో లోకమస్మై- ఉద్ధృత్య హిరణ్యశకలం
నిధాయ ఆజ్యబిందూన్ హుత్వా తస్మిన్ దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దక్షిణా
గ్రైర్యాజ్ఞియైః కాష్ఠైః దారుచితిం కృత్వా తక్షిణాప్రాగగ్రైర్దర్భైరగ్నిం
దారుచితిం చ పరిస్తీర్య దక్షిణతః పశ్చాద్వా దర్భాన్ సంస్తీర్య దక్షిణతః
ప్రాచ్యాం చ ఏకైకశః దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీపాత్రం చ సాదయిత్వా ర
జ్జుభిః త్వా అసంద్యా మేకైకం వంశమపనీయ యథా రజ్జుమప్రేతశ్శయీత
తథా కృత్వా ఏకదర్భ పవిత్రేణ ప్రోక్షణీరుత్పూయ అంగుష్ఠం ధనమాత్రే

ఖిత్వామృతం పాత్రాణి దారుచితించ ప్రత్యేకం ప్రోక్ష్య ఆజ్యస్థాల్యా మా
జ్యం నిరూహ్య దక్షిణతోంగారాన్నిరూహ్య ఏకదర్భేణ తేష్వధిశ్రిత్య దర్భా
గ్రం ప్రేతస్యేతరీతం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా దక్షిణత ఉద్వాస్య అంగారానగ్నౌ
ప్రత్యూహ్య దక్షిణాగ్రం పవిత్రం విపరీతం త్రిరుత్పూయ గ్రంథిం విస్రస్యాద్భి
స్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి- దర్వీం నిష్టప్య దర్భేణ సంమృజ్య పునర్నిష్టప్య
ప్రోక్ష్య నిధాయాద్భిస్సంస్పృశ్య అగ్నౌ ప్రహరతి సువర్ణ గ్రహస్తాదితి సు
వర్ణేన హస్తాత్సంమృజ్య- సువర్ణ గ్ హస్తాదాదదానమృతస్య శ్రియై బ్రహ్మ
ణే తేజసే బలాయ అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ సుశేవాః విశ్వాస్స్పృధో అభిమాతీర్జ
యేమ- ప్రేతం దక్షిణాశిరసం చితిమారోప్య ఆజ్యబిందూన్ వాసప్రవ్యాపృ
తీమన్నసాధ్యాయాన్ ఆస్య చక్షుశ్శ్రోత్రనాసికేషు దక్షిణసవ్యేషు క్రమాన్ని
క్షిపేత్ అథ తిలతండులాన్నాస్యే దత్వా ఆఃత్యాభిముఖస్థిత్వా అగ్నిం గృహీ
త్వా మైనమగ్నే శృతం యదేతి ద్వాభ్యాం జ్వలదుల్ముకేన ఉరసి దహేత్- మై
నమగ్నే విదహో మాభిశోచో మాస్య త్వచం చిక్షిపో మా శరీరం- యదా శృ
తం కరవో జాతవేదోథేమేనం ప్రహిణుతాత్పితృభ్యః శృతం యదా కరసి
జాతవేదోథేమేనం పరిదత్తాత్పితృభ్యః- యదాగచ్ఛాత్యసునీతిమేతామథా
దేవానాం వశనీర్భవాతి సూర్యం తే చక్షురితి ప్రేతముపస్థాయ- సూర్యం తే చ
క్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాంచ గచ్ఛ పృథివీంచ ధర్మణా అపో వాగ
చ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః- అథాగ్నేః పశ్చాత్- ప్రా
ఙ్ముఖస్థిత్వా య ఏతస్య పథో గోప్తార ఇతి నవభిః ఆజ్యాహుతీర్జుహోతి అ
గ్నిముపసవ్యం పరిషిచ్య- స్రువేణాజ్యమాదాయ య ఏతస్య పథో గోప్తార
స్తేభ్యస్స్వాహా- పథో గోప్తారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథో రక్షితారస్తే
భ్యస్స్వాహా పథో రక్షితారస్తేభ్య ఇదం య ఏతస్య పథో భిరక్షితారస్తేభ్య
స్స్వాహా- పథోభిరక్షితారస్తేభ్య ఇదం- ఆఖ్యాత్రే స్వాహా- ఆఖ్యాత్ర ఇదం-
అపాఖ్యాత్రే స్వాహా- అపాఖ్యాత్ర ఇదం అభిలాలపతే స్వాహా- అభిలాల
పత ఇదం అపలాలపతే స్వాహా అపలాలపత ఇదం అగ్నయే కర్మకృతే స్వా
హా- అగ్నయ ఇదం- యమత్ర నాధీమస్తస్మై స్వాహా- ఙమాయేదం ఆజ్యస్థా

ః ందర్భేంచాగ్నిం సహరేత్ సగ్నుందహేత్- పునః పరిషిచ్యాథాగ్నేః ప
శ్చాత్-ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య ప్రకేతునేతి నవభిః ఋగ్భిః ప్రాయంసంస్థాయుతం
నేత్ ప్రకేతునా బృహతా భాత్యగ్నిరారోదసీ వృషభో రోరవీతి-దివశ్చిదం
తాదుపమాముదానడపాముపస్థే మహిషో వవర్ధ్ ఇదం త ఏకం పర ఊ
త ఏకం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ సంవేశనస్తన్వై చారురేధి ప్రియో దే
వానాం పరమే సధస్థే నాకే సుపర్ణముప యత్పతంతగ్ం హృదా వేనంతో అ
భ్యచక్షత త్వా-హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతం యమస్య యోనౌ శకునం భుర
ణ్యుమ్ అతిద్రవ సారమేయౌ శ్వానౌ చతురక్షౌ శబలౌ సాధునా పథా అథా పి
తౄన్సువిదత్రాఁ ఉపేహి యమేన యే సధమాదం మదంతి యౌ తే శ్వా
నౌ యమ రక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీ నృచక్షసా- తాభ్యాగ్ం రాజన్ పరిదే
హ్యేనగ్ం స్వస్తి చాస్మా అనమీవంచ ధేహ్యోమ్- ఉరూణసావసుతృపావులుంబ
లౌ యమస్య దూతౌ చరతో జనాగ్ం అను- తావస్మభ్యం దృశయే సూర్యాయ పు
నర్దాతామసుమద్యేహ భద్రోమ్ సోమ ఏకేభ్యః పవతే ఘృతమేక ఉపాసతే-
యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్- యే యుధ్యంతే ప్రధనేషు
శూరాసో యే తనుత్యజః యే వా సహస్రదక్షిణాస్తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్
తపసా యే అనాధృష్యాస్తపసా యే సువర్గతాః- తపో యే చక్రిరే మహస్తా
గ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతోమ్ ఇతి శంసేత్—తతః ఉత్తరః పశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం
స్త్రీర్గర్తాం ఖాత్వా తేషు అనవేషు అశ్మభిః సికతాభిః ప్రకీర్య- అశ్మన్వతీరేవ
తీస్సగ్ంరభధ్వముత్తిష్ఠత ప్రతరతా సఖాయః అత్రా జహామ యే అసన్నశేవాః శి
వాన్ వయమభి వాజానుత్తరేమ- ఇతి కుంభజలేన పూరయిత్వా తేషు జ్ఞాతయః
కనిష్ఠపూర్వమవతీర్య నయో అగ్రే దర్భవ యోన ఉల్పైస్తోరణవత్ బధ్వాత
యోర్మధ్యే యద్వై దేవస్యేతి సర్గచ్ఛేయుః- యద్వై దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ం స
హస్రధారం వితతమంతరిక్షే- యేనాపునాదింద్రమనార్తమార్త్యై తేనా
హం మాగ్ం సర్వతనుం పునామి- యా రాష్ట్రాత్పన్నాదపయంతి శాఖా అభిము
తాన్నృపతిమిచ్ఛమానాః ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేన పూతాః ప్రజయాస్మాన్ప్ర
య్యావర్చసా సగ్ంసృజాథ ఇతి [illegible] రభ్యుత్యాదిశేష

థక్పృథక్పరిత్యజేత్ తతః ఉద్వయంతమసస్పరి ఇత్యాదిత్యముపస్థాయ ఉ ద్వయంతమసస్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమితి శ్మశానమనవేక్షమాణా ఉదకాంతం గత్వా కేశాన్ విస్రస్య పాంసూనోప్య- ధాతా పునాతు సవితా పునాతు- అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య వర్చసా-అథ ప్రవాహోదకేన స్నానం కుర్యుః- యద్యజ్ఞాతయః ప్రేతం వహేయుః తే సభాం ప్రదక్షిణీకృత్య ఖండవత్ ప్రణమ్య అనుజ్ఞాప్య దివా చేదా నక్షత్రోదయాద్రాత్రౌ చేదా సూర్యోదయా ద్గ్రామా ద్బహిస్స్థిత్వా - పంచగవ్యం ప్రాశ్య - కృచ్ఛ్రపాదంచరేయుః - జ్ఞాతయ శ్చే ద్బహిర్బహిర్వాస మాత్రం కుర్యుః - కర్తా సభాం ప్రణమ్య బ్రహ్మ దండం గృహీత్వా-స్వామినః అశేషే హే పరిషత్ — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహాని పైతృమేధిక సంస్కారకర్మణి మంత్రలోప క్రియాలోపే ద్రవ్యలోపే నియమలోపే సత్యపి సర్వం యథాశాస్త్రానుష్ఠితం భూయాదితి భవంతో మహాంతో నుగృహ్ణంతు- బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్ -

నగ్నశ్రాద్ధం-

అథకర్తా త్రయోదశవారం సమజ్యస్పృతప్రాశనాదిపునస్నానాంతం కృత్వా కంఠాదుపరి వాపయిత్వా స్నాత్వార్ద్రవాసాః కనిష్ఠపూర్వం గ్రామం ప్రవిశ్య గృహం గత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య పవిత్రం గృహీత్వా ప్రాచీనావీతీ స్వామినః అశేషే హే పరిషత్-స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య నగ్నప్రచ్ఛాదన శ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతా సిద్ధిమనుగృహాణ- తథాస్తు యోగ్యతా సిద్ధిరస్తు - ఇతి ప్రతివచనం - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహాని నగ్నత్వాంధత్వకాణత్వబధిరత్వమూకత్వనివృత్త్యర్థం నగ్నప్రచ్ఛాదనైకోద్దిష్టశ్రాద్ధం ఆమరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య నిమిత్తస్య ఇదమాసనం సకలారాధనైస్స్వర్చితం- ఆమంత్ర్య ప్రోక్ష్య భూర్భువస్సువః దేవ సవితః ప్రసువ హస్తేనోదకం దత్వా పృథివీతే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణ

స్నాత్వాముఖేజుహోమిబ్రాహ్మణస్యత్వాన్యగ్రోధోపానయోర్జుహోమ్యక్షతేమ
సిమాస్యక్షేత్రాఅముత్రాముష్మిన్లోకేపతత్రైఇదమామంత్రితవస్త్రవేష్టిత
కుంభంతముపరిష్కృతపూర్ణ హిరణ్యం కాంస్యపాత్రీ జలపాత్ర దీపపాత్రద
క్షిణాతాంబూలసహితమిదంనగ్నప్రచ్ఛాదనశ్రాద్ధంతుభ్యమహం సంప్ర
దదేనమమ- ఇతిశ్రోత్రియాయ కులీనాయ దత్వా - తతో నిబపత్రాణి
విదశ్యాచమ్య అగ్నిముదకం గోమయం గౌరసర్షపం
గాందూర్వాణాం ప్రవాళానతుశాంతిలమశ్మానముపభంచ స్పృష్ట్వాగోమ
యోపలిప్తంసుసంమృష్టంసదీపం గృహం ప్రవిశ్య తస్మిన్ దేశే ప్రాణాన్
తావ్రింతాస్త్రం దేశం గోమయేనోపలిప్య తత్రతదూర్వాకుశతండులానకక
మిశ్రాన్ప్రకీర్యస్వస్త్యస్తువోగృహాణాం శమంశివంవోఅస్త్వితి తదేవ ఉభ
మృశ్య.

పాషాణస్థాపనం.

అథకర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధృత్వాగోత్రస్యశర్మణః
పితుః ప్రేతస్యాద్యప్రథమేహనిపాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధి
మనుగృహాణ- ఉపవిశ్య ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతిసంకల్ప్య
అస్యాంతిథౌగోత్రస్యశర్మణః పితుః ప్రేతస్యఅద్యప్రథమేహనితటాకతీరే
కుండేవాసోదకతిలోదకప్రదనార్థం పాషాణస్థాపనంకరిష్యేఇతి సంక
ల్ప్యపాషాణస్థాపనకాలేతిథివారనక్షత్రయోగకరణలగ్నేషు యోదోష
స్సముజనికద్దోషపరిహారార్థం యథాశక్తిహిరణ్యరూపేణకరిష్యేఇతిసంక
ల్ప్యహిరణ్యంహస్తేనిధాయ - హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావ
సోః। అనంతపుణ్యఫలదంఅతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంహిరణ్యంపాషాణ
స్థాపనకాలేతిథివార —— పరిహారార్థంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ
ఇతిదత్వాదర్భవేష్టితంపాషాణంకుంభేవిధాయ - ఆయాహిప్రేతసోమ్య
గంభీరైఃపథిభిఃపూర్వ్యైః - ప్రజామస్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయు
త్వంచశతశారదంచ-గోత్రంశర్మాణంపితరంప్రేతమస్మిన్ పాషాణే ఆ
వాహయామి- ఆయాహిప్రేతసోమ్య — దదత్—గోత్రాంనామ్నీంమా
తరంప్రేతామితిస్త్రీణాం - పాషాణకుండేసకలారాధనైస్సమ్పూజ్య అథక

త్త్వా ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహని దహనజనిత క్షుత్తృష్ణా దాహ తాపోపశమనార్థం ప్రేతాప్యాయనార్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం తటాకతీరే కుండే వాసోదక తిలోదక ప్రదానాని కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గోత్రాయ శర్మణేపిత్రే ప్రేతాయ అద్య ప్రథమేహని దహనజనిత—శాంత్యర్థం ఏతద్వాసోదకం దదామీతి సదర్భం వాసస్త్రిగుణీకృతం సవ్యేతరాభ్యాం పాణిభ్యాం పీడయిత్వా పునరేవం నిమజ్య వాసః పీడయిత్వా పునరేవం నిమజ్య వాసః పీడయేయుః అశక్తౌ యుగపదేవ త్రిర్నిమజ్య వాసః పీడయేయుః అముక గోత్రాయాముక శర్మణే పితే ప్రేతాయ దహనజనిత——శాంత్యర్థం ప్రేతతృప్త్యర్థం ఏతత్తిలోదకం దదామీతి త్రిస్త్రి స్తిలోదకాంజలీన్ దద్యుః ఉత్థాయ గోత్రశర్మన్ పితుః ప్రేత ఏతద్వాసోదకాన్యుపతిష్ఠ-ఏతత్తిలోదకాన్యుపతిష్ఠ- మార్జయంతాం పితా ప్రేత ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య ఏవమహరహరాదశాహాత్ జ్ఞాతయః కర్తారశ్చ త్రిర్వాస ఉదకం దత్వా పూర్వదినాదుత్తరోత్తరదినేష్వేకైకాధికాంస్తిలోకాంజలీన్ దద్యాత్.

అథ కర్తా స్నాత్వా జలపూర్ణకుంభమాదాయ గృహంగత్వా చరుం శ్రపయిత్వా అభిఘార్యోద్వాస్య కుండసమీపం గత్వా దండవత్ ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతి అశేషే హే పరిషత్——స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ప్రథమేహని గృహద్వారే కుండే వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - ఉపవీతి ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః యజమానస్య పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః యజమానస్య పితుః ప్రేతస్య అద్య ప్రథమేహని వాసోదకపిండబలి ప్రదానార్థం పాషాణస్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య- పాషాణస్థాపనకాలే తిథివార నక్షత్రయోగకరణలగ్నేషు యో దోషస్సమజనితద్దోష పరిహారార్థం యథాశక్తి హిర

ణ్యారూపేణకరిష్య ఇతిసంకల్ప్యహిరణ్యం గృహీత్వా - హిరణ్యగర్భగర్భ
స్థం హేమబీజం విభావసోః। అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
ఇదం హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ - పూర్వఖాదితకుండే దర్భవే
ష్టితం పాషాణం నిధాయ ఆయంతు నః పితరస్సోమ్యాసో గంభీరైః పథిభిః పూర్వ్యైః-
ప్రజామస్మభ్యం దదతో రయిం చ దీర్ఘాయుత్వం చ శతశారదం చ - గోత్రం శర్మా
ణం పితరం ప్రేతమావాహయామి - సకలారాధనైస్స్వర్చితం.

పిండబలిప్రదానం.

ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః - పితుః ప్రేత
స్య అద్య ప్రథమేహని గృహద్వారేకుండే వాసోదక పిండబలిప్రదానం చక
రిష్య ఇతిసంకల్ప్య దక్షిణాభిముఖః సవ్యం జాన్వాచ్య దర్భసంయుత వస్త్రం
త్రిగుణీకృత్య గోత్రాయ శర్మణే పిత్రే ప్రేతాయ దహనజనిత—శాంత్యర్థం
ఏతద్వాసోదకం దదామీతి త్రిః - కుండస్య దక్షిణతః పశ్చాద్వా దక్షిణాగ్రా
న్దర్భాన్సంస్తీర్య తేషు మార్జయంతాం మమపితా ప్రేత ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య
ఫలమూలగుడశాకదధిక్షీరఘృతేషు యద్యద్దశ దినం లభ్యతే తేన సహ తిలమిశ్ర
మశ్వఖురప్రమాణం పిండం అంగుష్ఠపర్వమాత్రం బలించ అముకగోత్రాయా
ముకశర్మణే ప్రేతాయ ఏతం పిండం దదామీత్యేతం బలిం దదామీతి దర్భేషు ద
త్వా ఉత్థాయాంజలిం బద్ధ్వా అముకగోత్రాముకశర్మన్ ప్రేత ఏతం పిండము
పతిష్ఠ - ఏతం బలిముపతిష్ఠ - ఇత్యుపస్థాయ గంధపుష్పధూపదీపాన్ దత్వా
చరుస్థాలీం ప్రక్షాళ్య తిలమిశ్రోదకేన పిండమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య శే
షం పిండోపరి పూర్వవదుత్సృజ్య అన్యేనాన్నేన వాయసేభ్యో బలిం దత్వా
అప్సు దక్షిణాముఖ ఆకాశే పిండం ఊర్ధ్వం ముత్క్షిప్య.

ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య ఏకోత్తరవృద్ధిశ్రాద్ధాన్యాను
గూరూపేణ కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య - అమూన్యాముకరూపాణ్యేకోత్తరవృద్ధిశ్రా
ద్ధాని శ్రోత్రియేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యస్సంప్రదదే నమమ ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య
త్రీణి శ్రాద్ధాని సదక్షిణాని బ్రాహ్మణేభ్యో దద్యాత్ ఏవమహరహరాదశా

హాః ద్వాసప్తతి పక్షేపి డబలిప్రదానం యస్మిన్ దినే యావంతి తిలోదకాని తస్మి
న్ దినే శ్రాద్ధాని దద్యాత్.

నవశ్రాద్ధం.

అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య నవశ్రాద్ధమామరూపేణ కరిష్య
ఇతి సంకల్ప్య ఏకోన్నేన శ్రాద్ధం యస్మై త్రికస్మై శ్రోతియాయ సంప్రదద ఇతి తి
లోదకముత్సృజ్య ప్రథమదినాద్యేకాదశదినాంతేషు షట్సు విషమదినేషు ఏ
కైకం నవశ్రాద్ధం దద్యాత్ - కుండా పరిశిక్యే వృక్షే మృణ్మయే పాత్రద్వయే అముక
గోత్రాముకశర్మణః ప్రేతస్నాహీం జలం పిబేతి క్షీరంచ పృథక్ ప్రతిదినం
ప్రథమదినేవా స్థాపయేత్.

సంచయనం.

దహనదినాత్ పరేద్యుర్వా తృతీయాహే దహనదినాద్వా చతుర్థదినేవా దశా
హాత్ సపిండీకరణాద్వా పూర్వం విషమదినేవాస్థిసంచయనం కుర్యాత్ - క్షీ
రముదుంబరశాఖామాజ్యం బృహతీఫలం నీలలోహితసూత్రే అశ్మనస్సిక
తాః కుంభౌ పలాశశాఖే చ సంగృహ్య జ్యేష్ఠక్రమేణ శ్మశానం గత్వా ప్రాచీనా
వీతీ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః అముకప్రేతస్య అస్థిసంచయనం కర్తుం
యోగ్యతాసిద్ధిమనుగ్రహాణ - తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీ
నావీతీ అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్థిసంచయనం కరిష్య ఇతి సం
కల్ప్య క్షీరమిశ్రేణోదకేన ఉదుంబరశాఖయా యం తే అగ్నిమమంథామేతి పం
చభిః ప్రతిమంత్రమస్థిన్యవోక్ష్య - యం తే అగ్నిమమంథామ వృషభాయేవ ప
క్త్రవే - ఇమం తగ్ం శమయామసి క్షీరేణ చోదకేన చ యం త్వమగ్నే సమదహస్త
మునిర్వాపయా పునః క్యాంబూరత్ర జాయతాం పాకదూర్వా వ్యల్కశా -
శీతికే శీతికావతి హ్లాదుకే హ్లాదుకావతి మండూక్యాసు సంగమయ ఇమగ్ం స్వ
గ్నిగ్ం శమయ యం తే ఘన్వన్యా ఆపశ్శము తే సంత్వనూక్యాః శం తే సముద్రియా
ఆపశ్శము తే సంతు వర్ష్యాః శం తే స్రవంతీస్తనువే శము తే సంతు కూప్యాః
శం తే నీహారో వర్షతు శముప్రుష్వావశీయతాం --- దహనదేశాద్దక్షిణ
తోంగారాన్నిరూహ్య ప్రాజ్వల్య పరిస్తీర్యాజ్యం దర్వ్యాం చ సంగృహ్య పరిషి

ఛ్యహారణేనాన్యేన వాపన్నేన- అవసృజపునరగ్నే సంగచ్ఛస్వయత్రైకృష్ణా ఇతి
త్రిభిః ప్రతిమంత్రం హుత్వా. అవసృజపునరగ్నే పితృభ్యోయ స్త్వ ఆహుతశ్చ
రతి స్వధాభిః - ఆయుర్వసాన ఉపయాతు శేషం సంగచ్ఛతాం తనువా జాత
వేదస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం-సంగచ్ఛస్వపితృభిస్సగ్స్వధాభిస్సమిష్టాపూ
ర్తేన పరమేవ్యోమన్ - యత్ర భూమ్యైవృణసేతత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవస్సవి
తాదధాతు స్వాహా అగ్నయ ఇదం-యత్రైకృష్ణశ్శకున ఆతుతోద పిపీలస్సర్ప ఉ
త వా శ్వాపదః అగ్నిష్టద్విశ్వాదనృణం కృణోతు సోమశ్చ యో. బ్రాహ్మణమా
వివేశ స్వాహా- అగ్నయ ఇదం పునః పరిషిచ్య అయుగ్మైరుదకుంభైరేకేన
వా ఉదకుంభేనాశేషాణ్యస్థీన్యవోక్షేత్ - అథ యస్యాః పునః ప్రసూతిర్న
స్యాత్-సా విధవా వా ప్రేతస్య పత్నీ వా సవ్యే హస్తే నీలలోహితసూత్రాభ్యాం
బృహతీఫలం బద్ధ్వా సవ్యేన పదా శ్మానమాస్థాయ సవ్యానామికాంగుష్ఠాభ్యాం
దంతాస్థి శిరోస్థి చ ఉత్తిష్ఠాతస్తనువమిత్యాదాయ- ఉత్తిష్ఠాతస్తనువగ్సంభ
రస్వమేహ గాత్రమవహామాశరీరం-యత్రభూమ్యైవృణసేతత్రగచ్ఛతత్ర
త్వా దేవస్సవితా దధాతు- ఇత్యాదాయాస్థికుంభే నిధాయ - అంసాస్థి బాహ్వ
స్థి చ ఇదంత ఏకమిత్యాదాయ కుంభే నిధాయ - పార్శ్వాస్థి శ్రోణ్యస్థి చ పర ఊ
త ఏకమిత్యాదాయ కుంభే నిధాయ ఊర్వస్థి జంఘాస్థి చ తృతీయేన జ్యోతిషా సం
విశస్వేత్యాదాయ కుంభే నిధాయ- పాదాస్థి సంవేశనస్తనువై చారురేధి ప్రి
యో దేవానాం పరమే సధస్థ ఇత్యాదాయ నిదధ్యాత్ - సర్వత్ర నేత్రే నిమీల్య
అస్థీన్యాదాయ ఉన్మీల్య కుంభే నిదధ్యాత్- తతస్తథా సర్వాణ్యస్థీన్యాదా
య కుంభే నిధాయ భస్మాభిస్సమాహృత్య శరీరాకృతిం కృత్వా ప్రేతస్య తస్మిన్
వృత్యర్థేన పంచభక్ష్యాణి దత్వా ఉత్తిష్ఠ ప్రేహీత్యస్థికుంభమాదాయ ఉత్తి
ష్ఠ ప్రేహి ప్రద్రవౌకః కృణుష్వ పరమే వ్యోమన్ - యమేన త్వం యమ్యా సంవి
దానోత్తమం నాకమధిరోహేమం —— పాలాశమూలే శమీమూలే వా గజప్ర
మాణం పురుషప్రమాణం వా గర్తం ఖాత్వా ఆజ్యేన గంధతోయేనాస్థీని సే
చయిత్వా గర్తే కుంభం సంధాయ మృద్భిః గర్తం పూరయేత్ అథవా వస్త్రే
ణ కుశరజ్వా వా దృఢం బద్ధ్వా గంగాకావేర్యాద్యాసు మహానదీషు ప్రక్షా

దిషుపుణ్యతీర్థేషు చ ప్రతిష్ఠాప్య కుంభమజ్జనకాలే అఘమర్షణసూక్తం జపేత్
హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మే దేహి యాచితః యన్మయా భుక్త
మసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః యన్మే మనసా వాచా కర్మణా వా దు
ష్కృతం కృతం - తన్న ఇంద్రో వరుణో బృహస్పతిస్సవితా చ పునంతు పునః పు
నః - సుమిత్రా న ఆప ఓషధయస్సంతు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుః యో
స్మాన్ ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః - నమోగ్నయే ప్సుమతే నమ ఇంద్రాయ నమో
వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోద్భ్యః - యదపాం క్రూరం యదమేధ్యం య
దశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ - అత్యాశనాదతీపానాద్యచ్చ ఉగ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్
తన్మే వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్శతు - సోహమపాపో విరజో నిర్ము
క్తో ముక్తకిల్బిషః - నాకస్య పృష్ఠమారుహ్య గచ్ఛేద్బ్రహ్మసలోకతాం - ఇమం
మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి స్తోమగ్ం సచతా పరుష్ణియా అసిక్నియా మరు
ద్వృధే వితస్తయార్జీకీయే శృణుహ్యాసుషోమయా - ఋతం చ సత్యం చాభీద్ధాత్త
పసోధ్యజాయత. తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః - సముద్రాదర్ణ
వాదధిసంవత్సరో అజాయత అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వస్య మిషతో వశీ -
సూర్యాచంద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ - దివం చ పృథివీం
చాంతరిక్షమథో సువః - యత్పృథివ్యాగ్ం రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసీ - ఇమాగ్
స్తదాపో వరుణః పునాత్వఘమర్షణః - ఏష భూతస్య భవ్యే భువనస్య గోప్తా -
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యోర్హిరణ్మయం - ద్యావాపృథివ్యోర్హిర
ణ్మయగ్ం సగ్ంశ్రితగ్ం సువః - స నస్సువస్సగ్ంశిశాధి ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతిరహ
మస్మి - జ్యోతిర్జ్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి - యోహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి - అహ
మేవాహం మాం జుహోమి స్వాహా - అకార్యకార్యవకీర్ణీ స్తేనో భ్రూణ
హా గురుతల్పగః - వరుణోపామఘమర్షణస్తస్మాత్పాపాత్ప్రముచ్యతే - ర
జోభూమిస్త్వమాంగరోదయస్వప్రవదంతి ధీరాః పునంతు ఋషయః పునం
తు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః - ఇతి జపేత్ - కుంభనిధానదె
శాత్ పశ్చాద్దక్షిణోత్తరదీర్ఘాం స్త్రీన్ గర్తాన్ ఖనిత్వా తన్మధ్యస్య గాహ
నాంతం త్రిరగ్నిస్పర్శకర్తా ప్రథమదినవత్ తద్గ్రామే ... సేవేత —— రే

మ-దర్భేణ మయేన శుల్బేన తోరణవత్ బధ్వా లోహవర్ణే ధ్యేయద్వై వేపస్యస పితుః—పునామి- యాం రాష్ట్రాత్ప్రన్నాదయంతి—స్వజాథ- ఇతిషైర్బుఋత్వ్యాం దిశి పృథక్పృథక్ పరిత్యజేత్ ఉద్వయంతమస ఇత్యాదిత్యముపస్థాయ ధాతా పునాతు సవితా పునాతు- అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య వర్చసా- ఉపవీతీ-సభాం ప్రణమ్య ప్రదక్షిణీకృత్య- ప్రాచీ—గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అస్థిసంచయన కర్మణి మంత్రలోపే—యథాశాస్త్రానుష్ఠానం భూయాదితి భవంతో మహాంతోనుగృహ్ణంతు- తైరనుజ్ఞాతః బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దద్యాత్-

అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తం-

యది శ్మశానాగ్నిర్నష్టస్స్యాత్ తదా అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య శ్మశానాగ్నిసంధానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య-అపహతా అసురా రక్షాంసి వేదిషద ఇతి ద్వాభ్యాం తద్భస్మ ప్రోక్ష్య అయంతే యోనిరృత్వియ ఇతి సమిధి భస్మారోప్యాజుహ్వాన ఉద్బుధ్యస్వేతి ద్వాభ్యాం లౌకికాగ్నౌ తాం సమిధమాధాయ ప్రజ్వాల్య పరిస్తీర్యాజ్యం దర్వ్యాం చ సంస్కృత్య పరిషిచ్య యాశ్చాగ్నిస్త్వేత యాగ్నిహోత్రేణాతేన్యనువాకేనైకాహుతిం బ్రాహ్మణ ఏకహోతేతి దశభిర్మనోజ్యోతిర్యన్మ ఆత్మనో మిన్దా పునరగ్నిర్భూర్భువస్సువర్వ యే భూరగ్నయే భువరగ్నయే భూరగ్నయే చేతి ద్వాదశభిర్వ్యస్తాభిస్సమస్తాభిర్వ్యాహృతిభిరనాజ్ఞాతమిత్యాదిభిశ్చ హుత్వా పూర్వవత్పరిషిచ్య తస్మిన్నగ్నౌ సంచయనహోమం కుర్యాత్.

అథ కర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా యథాశక్తి దక్షిణాం గృహీత్వా దండవత్ప్రణమ్య ప్రాచీనావీతీ- అశేషే హే పరిషత్ భవత్పాదమూలే మయా సమర్పితాం ఇమాం సౌవర్ణీం యత్కించిద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య- అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్య అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ

శ్రీభగవద్భాష్యకారభగవత్ప్రీత్యర్థం మమపితుః ప్రేతస్యశ్మశానాగ్నినాశ
ప్రాయశ్చిత్తార్థం ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రత్రయం యత్కించిత్ హిరణ్య
రూపేణకరిష్యే హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసోః॥అనంతపు
ణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ ఇద కృచ్ఛ్రత్రయప్రత్యామ్నాయం య
త్కించిద్ధిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ - ఇతిశ్రోత్రియాయబ్రాహ్మ
ణాయదత్వా. అపహతా అసురా రక్షాంసి పిశాచా యే క్షయంతి పృథివీమను
అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు యత్రైషాం గతం మనః - శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభ
వంతుపీతయే - శంయోరభిస్రవంతునః ఇతిద్వాభ్యాం తత్స్థానమద్భిః ప్రో
క్ష్య అయంతే యోనిరృత్వియో యతో జాతో అరోచథాః - తం జానన్నగ్న
ఆరోహాథానోవర్ధయా రయిం ఇతిమంత్రేణ భస్మని సమిధం సమారోప్య
ఆజుహ్వానస్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నేస్స్వం యోనిమాసీదసాధ్యా. అస్మిన్త్స
ధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానశ్చసీదత - ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్ర
తిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ంసృజేథామయం చ - పునఃకృణ్వగ్ంస్త్వా పి
తరం యువానమన్వాతాగ్ంసీత్త్వయి తంతుమేతం - ఇతిద్వాభ్యాంలౌకికాగ్నౌ
తాం సమిధమాధాయ - అగ్నిప్రతిష్ఠాదిపరిషేచనాంతం విపరీతం కృత్వాద
ర్వ్యాజ్యమాదాయ - ఓం అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తిశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి -
అయసా మనసా ధృతో యసా హవ్యమూహిషే యానో ధేహి భేషజం స్వా
హా - అగ్నయ ఇదం - అగ్నిర్హోతా అశ్వినాధ్వర్యూ - త్వష్టాగ్నీత్ - మిత్ర
ఉపవక్తా - సోమస్సోమస్య పురోగాః - శుక్రశ్శుక్రస్యపురోగాః - శ్రాతాస్తఇం
ద్రసోమాః - వాతాపేర్హవనశ్రుతస్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం - బ్రాహ్మణ ఏక
హోతా - సయజ్ఞః - స మేదదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః - యజ్ఞశ్చమేభూయా
ద్యాత్స్వాహా - బ్రాహ్మణాయేదం - అగ్నిర్ద్విహోతా సభర్తా - స మేదదాతు
ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః - భర్తాచమేభూయాద్యాత్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం -
పృథివీత్రిహోతా - స ప్రతిష్ఠా స మేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః ప్రతి
ష్ఠాచమేభూయాద్యాత్స్వాహా - పృథివ్యా ఇదం - అంతరిక్షం చతుర్హోతా - స వి
ష్ఠాః - స మేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టిం యశః విష్ఠాశ్చమేభూయాద్యాత్స్వాహా

అంతరిక్షాయేదం - వాయుః పంచహోతా - స ప్రాణః స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ప్రాణశ్చ మే భూయాత్స్వాహా - వాయవ ఇదం -
చన్ద్రమా షడ్ఢోతా - స ఋతూన్కల్పయాతి - స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః - ఋతవశ్చ మే కల్పంతాగ్ స్వా
హా - చంద్రమస ఇదం - అన్నగ్ సప్తహోతా - స ప్రాణస్య ప్రాణః - స మే ద
దాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః ప్రాణస్య చ మే ప్రాణో భూయాత్స్వా
హా - అన్నాయేదం - ద్యౌరష్టహోతా - సోఽనాధృష్యః - స మే దదాతు ప్ర
జాం పశూన్పుష్టిం యశః అనాధృష్యశ్చ భూయాసగ్ స్వాహా - దివ ఇదం - ఆ
దిత్యో నవహోతా - స తేజస్వీ - స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః తే
జస్వీ చ భూయాసగ్ స్వాహా - ఆదిత్యాయేదం - ప్రజాపతిర్దశహోతా -
స ఇదగ్ సర్వం - స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః సర్వం చ మే భూ
యాత్స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం - మనో జ్యోతిర్జుషతామాజ్యం విచ్ఛి
న్నం యజ్ఞగ్ సమిమం దధాతు - యా ఇష్టా ఉషసో నిమ్రుచశ్చ తాస్సందధా
మి హవిషా ఘృతేన స్వాహా - మనసే జ్యోతిష ఇదం - యన్మ ఆత్మనో మిందాభూ
దగ్నిస్తత్పునరాహార్జాతవేదా విచర్షణిః స్వాహా. అగ్నయ ఇదం - పునర
గ్నిశ్చక్షురదాత్పునరిన్ద్రో బృహస్పతిః పునర్మే అశ్వినా యువం చక్షురాధ
త్తమక్ష్యోస్స్వాహా - ఆత్మన ఇదం - భూరగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా - అగ్న
య ఇదం భువో వాయవే అంతరిక్షాయ స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయేదం -
సువరాదిత్యాయ దివే స్వాహా. ఆదిత్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్ర
మసే దిగ్భ్యస్స్వాహా - చంద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యై
స్వాహా - అగ్నయే పృథివ్యా ఇదం - భువోన్నం వాయవేంతరిక్షాయ స్వా
హా - వాయవేంతరిక్షాయేదం - సువరన్నమాదిత్యాయ దివే స్వాహా - ఆది
త్యాయ దివ ఇదం భూర్భువస్సువరన్నం చంద్రమసే దిగ్భ్యస్స్వాహా - చం
ద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం భూరగ్నయే చ పృథివ్యై చ మహతే చ స్వాహా - అగ్న
యే పృథివ్యై మహత ఇదం - భువో వాయవే చాంతరిక్షాయ చ మహతే చ
స్వాహా - వాయవేంతరిక్షాయ మహత ఇదం. సువరాదిత్యాయ చ దివే చ మహ

తే చ స్వాహా- ఆదిత్యాయ దివే మహత ఇదం భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసే చ నక్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతే చ స్వాహా- చంద్రమసే నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యశ్చ మహత ఇదం భూస్స్వాహా- అగ్నయ ఇదం- భువస్స్వాహా- వాయవ ఇదం- సువస్స్వాహా- సూర్యాయేదం- ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ ఇదం - అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు- అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ం స్వాహా- అగ్నయ ఇదం - పురుషసంమితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసంమితః - అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథగ్ం స్వాహా- అగ్నయ ఇదం- యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షాన. యజ్ఞస్య మన్వతే మర్తాసః- అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ యజిష్ఠో దేవాగ్ం ఋతుశో యజాతి స్వాహా అగ్నయ ఇదం శ్రీవిష్ణవే స్వాహా - శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదం అగ్నిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఇత్యగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తం కృత్వా తస్మిన్నగ్నౌ సంధానహోమం కుర్యాత్

అథ దశాహః-

అథ దశమేహని మహతీ ప్రేతస్య తృప్తిర్భవతి - తన్నివృత్త్యర్థం నిత్యోదకదానాదేః పూర్వం ప్రభూతబలిం పశ్చాద్వా కుర్యాత్ కర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికం ధృత్వా। ప్రాచీనావీతి అశేషే హే పరిషత్ — స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని మహత్తృప్తి నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలి ప్రదానం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమనుగృహాణ తైరనుజ్ఞాతః ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి శ్రీగోవింద ఇత్యాది - అస్యాం తిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని మహత్తృప్తి నివృత్త్యర్థం ప్రభూతబలి ప్రదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య పునః ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతి గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని ప్రభూతబలి ప్రదానకాలే తిథివారనక్షత్ర — పరిహారార్థం యథాశక్తి హిరణ్యరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య హిరణ్యగర్భ— ప్రయచ్ఛ మే॥ ఇదం హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ ఇతి దత్త్వా కుండస్య దక్షిణతః పశ్చాద్వా దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య ప్రభూతబలి ప్రదాస్థానే ఇదమాసనం మార్జయతామితి దర్భేషు తిలోదకముత్సృజ్య గో

త్రాయశర్మణే పిత్రే ప్రేతాయ ఏతం ప్రభూతబలిం దదామి ఏతాని నానా వ్యంజనసూపాపూపపృథుకఫలాని దదామి - గంధపుష్పతాంబూలాని దదామీతి దత్వా ఉత్థాయ గోత్రక శర్మాణం పితః ప్రేత ప్రభూతబలిముపతిష్ఠ ఏతాని నానావ్యంజన సూపాపూపపృథుక ఫలాన్యుపతిష్ఠ - గంధపుష్ప తాంబూలాన్యుపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థాయ పాత్రేణ క్షాళన తిలోదకేన పూజక యతామిత్యుక్త్వా ప్రజ్వాలయన్ సేభ్యో బలిం దత్వా ప్రభూతం తటాకే నిక్షిపేత్ -

పాషాణోత్థాపనం-

అథకర్తా స్నాత్వా ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాం తిథౌ అముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్య అద్యదశమేహని గృహద్వారే కుండే పాషాణోత్థాపనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ఉత్థాయ గోత్రశర్మన్ పితః ప్రేత అస్మాత్పాషాణాదుత్తిష్ఠ ఇతి పాషాణాదుత్థాప్య వస్త్రేణాచ్ఛాద్య కుండే యవాక్ ప్రతిష్ఠాప్య గ్భిః కు. డ పూజయిత్వా తటాకతీరే కుండే ప్రో పంకృత్వా పాషాణద్వయం పిండవత్ ప్రక్షిప్య స్నాయాత్ - తతః కర్తా సర్వాంగవపనం కుర్యాత్ - దశమేహని శుక్లవాససి శ్చేజ్ఞాతయః పూర్వేద్యుః - పుత్రాస్తు తస్మిన్నేవ దినే వాపయేయుః ప్రతిదినముదకదానం కతుః మశక్తా జ్ఞాతయః దశమేహని కనిష్ఠపూర్వకం సర్వాంగవపనం కృత్వా పాషాణోద్వాసనాత్పూర్వం త్రింశద్వాస ఉదకాని పంచ సప్తతి తిలోదకాని దద్యుః-

అథ శాంతి హోమః

అథదశమేహని వపనానంతరం గామన్త్రేణ స్నానమాచార్యేణ తాసంభ వేయుత్రకుతాపిన్న తుమాలేవాపనిశతి యజ్ఞోపవీతీ ప్రాణానాయమ్య శ్రీగోవింద ఇత్యాది—అస్యాం శుభతిథౌ గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య దశమేహని అఘనిర్హరణార్థం శాంతిహోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య లౌకికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాదిక్రమేణ ప్రదక్షిణం పరిస్తీర్య - తతః లోహితం చర్మానడుహం ప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమమాస్తీర్య తస్మిన్నేతసమాలినో జ్ఞాతీన్నారోపయంతి - ఆరోహతాయుర్జరసం గృణానా అనుపూ

స్త్వం యుతసూనాయుతిష్ట - ఇహత్వష్టా సుజనిమా సురత్నో దీర్ఘమాయుః క
రతు జీవసేవః - ఇతి కనిష్ఠపూర్వానరోప్య యథాహాన్యనుపూర్వం భవంతి
యథ ర్తవ ఋతుభి యంతి క్లృప్తాః - యథా న పూర్వమపరో జహాత్యేవాధా
తరాయూంషి కల్పయైషాం - ఇతి జ్యేష్ఠక్రమాత్ కల్పయిత్వా పాత్ర
ప్రయోగా ద్వాజ్యం ... ప్రతిలోమం ... త్యోత్యాష్టీం సమం
ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిషిచ్య హి తేఅగ్నే అపనశ్శోశుచదఘమితి ద్వాభ్యాంచ
అగృహీతం దర్వ్యాస్యాలేపం హుత్వా - నహి తే అగ్నే తనువై క్రూరంచ కా
రమర్త్యః కపిర్బభస్తి తేజనం పునర్జరాయుగౌరివ స్వాహా అగ్నయే శుచయ
ఇదం - అత్ర ప్రతి స్వాహాకారం ... హుత్వా హుతశేష మాజ్యం నీయ-
అపనశ్శోశుచదఘమగ్నే శుశుధ్యారయిం - అపనశ్శోశుచదఘం మృత్యవే
స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - సకృద్గృహీత్వా - అపనశ్శోశుచదఘమ
గ్నే శుశుధ్యారయిం అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
సుక్షేత్రియాసు గాతుయా వసూయా చయజామహే అపనశ్శోశుచదఘం
స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం ప్రయద్భందిష్ఠ ఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చ సూర
యః - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ ఇదం - ప్రయదగ్నేస్సహ
స్వతో విశ్వతో యంతి సూరయః అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచ
య ఇదం - ప్రయత్తే అగ్నే సూరయో జాయేమహి ప్రతేవయం - అపనశ్శోశు
చదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం - త్వం హి విశ్వతోముఖ విశ్వతః పరిభూ
రసి - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ద్విషో నో విశ్వతోము
ఖాతి నావేవ పారయ - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచయ ఇదం
స నస్సింధుమివ నావయాతి పర్షా స్వస్తయే - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా -
అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఆపః ప్రపృణాతి వయతీరపాన్నత్స్య్యం దదామఘం
అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా అగ్నయే శుచయ ఇదం - ఉద్వనా దుదగానీవానీ
వా పాప్మత్స్య్యం తాముఘం - అపనశ్శోశుచదఘం స్వాహా - అగ్నయే శుచ
య ఇదం - దర్వ్యా ప్రసమ్య్యత్యపూర్వవ దగ్నిం పరిషిచ్య అగ్నేరుత్తర తో లోహి
తమనడ్వాహం ప్రాచీనగ్రీవ మస్థాపయేత్ - తం జ్ఞాతయః అనడ్వాహము

న్వారభామహే స్వస్తయే-స న ఇంద్ర ఇవ దేవేభ్యో వహ్నిస్సంపారణో భవ-ఇ
తి కనిష్ఠపూర్వమన్వారభ్య. ఇమే జీవా ఇత్యవదుహ్యసహ ప్రాచీం దిశం గచ్ఛే
యుః ఇమే జీవా వివృత్తైరావవృత్రన్నభూద్భద్రా దేవహూతిర్నో అద్య ప్రాం
చో అగామ నృతయే హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః- పశ్చాత్
గచ్ఛేత్ కర్తా వేతసశాఖామేకాం చ సహ గృహీత్వా తాభ్యామనుద్వసా
నిమృత్యోః పదమితి మార్జయేత్ - మృత్యోః పదం యోపయంతో యదైమ
ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ఆప్యాయమానాః ప్రజయా ధనేన శు
ద్ధాః పూతా భవథ యజ్ఞియాసః- గత్వా జ్ఞాతీన్ ప్రస్థాప్య జీవతాం మృతానా
మంతరం భవేదితి మనసా ధ్యాత్వా - జ్ఞాతిభ్యో దక్షిణతః ఇమం జీవేభ్య ఇతి అ
శ్మానం స్థాపయిత్వా - ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాదపరో
అర్థమేతం శతం జీవంతు శరదః పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధ్మహే పర్వతే
న- పాత్రస్థం సంపాతాజ్యం జ్ఞాతిస్త్రీణామంజలిషు ఇమా నారీరవిధవాస్సు
పత్నీరాంజనేన సర్పిషా సంమృశంతాం- అనశ్రవో అనమీవాస్సుశేవా ఆరో
హంతు జనయో యోనిమగ్రే ఇతి నినయేత్- తాస్తేన ముఖే విమృజ్య యదాంజ
నమితి ధృత్వా - యదాంజనం త్రైకకుదం జాతం హిమవతస్పరి- తేనామృత
స్య మూలేనారాతీర్జంభయామసి- యథా త్వముద్భినత్స్యోషధే పృథివ్యామోష
ధీస్తంబం ప్రతిష్ఠాప్య. యథా త్వముద్భినత్స్యోషధే పృథివ్యా అధి- ఏవమిమ
ఉద్భిందంతు కీర్త్యా యశసా బ్రహ్మవర్చసేన - దీపహస్తాస్త్రీరగ్రతో గృ
హం ప్రస్థాపయేత్ -

ఆనందహోమః-

తతః తత్ర వా గృహోత్తరపూర్వదేశే వా ఆనందహోమం కరోతి- ప్రా
ణానాయమ్య అస్యాం శుభతిథౌ ఆనందావాప్త్యర్థం ఆనందహోమాఖ్యం
కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య అగ్నిప్రతిష్ఠాది పరిషేచనాంతం పూర్వవత్కృత్వా ఆ
నందాయనవైతత్రేతి ద్వాభ్యాం వారణదర్వ్యా గోణచతుర్గృహీతం హు
త్వా ఆనందాయ ప్రమోదాయ పునరాగాం స్వాం గృహాన్- అపనః శోశుచ
దఘం స్వాహా అగ్నయ ఆనందాయేదం- నవై తత్ర ప్రమీయతే గౌరశ్వః పురు

వః పశుః- యత్రేదం బ్రహ్మక్రియతేపరిధిర్జీవనాయకంపవన శ్శోకశ్చదఘం స్వాహా అగ్నయేఆనందాయేదం ప్రాణానాయమ్యశ్రీభగవదాజ్ఞయా— ప్రీత్యర్థం ఆనందహోమాఖ్యకర్మణిమధ్యేసంభావితమంత్రతంత్రస్వరవర్ణ విధిపర్యాసన్యూనాతిరిక్తప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తహోమం హోష్యామీతిసంకల్ప్య ఓంభూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాపతయఇదం- అనాజ్ఞాతం—యథాతథగ్ స్వాహా-అగ్నయఇదం-పురుషసంమితో—తథగ్ స్వాహా-అగ్నయఇదం-యత్పాకత్రామనసా—యజాతిస్వాహా-అగ్నయఇదం - శ్రీవిష్ణవేస్వాహా- శ్రీవిష్ణవేపరమాత్మనఇదం-దర్వీశ్చప్రహృత్య పూర్వవదగ్నింపరిషిచ్య అగ్నిముపస్థాయ గృహంగత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా తేనజలేనగృహాదికం ప్రోక్ష్య యవాదనం ప్రీహ్యాదనంవాజ్ఞాతిభిస్సహయవోసియవయాస్మదఘాద్వేషాగ్ సీతిభుంజీత - బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తిదక్షిణాందద్యాత్-

ఏకాదశాహః

ఏకాదశేహనికర్తాస్నాత్వా ఊర్ధ్వపుండ్రాదికంధృత్వా ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్య అస్యాం తిథౌ గోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్య అద్య ఏకాదశేహని సర్వోపకరణశుద్ధ్యర్థం గృహశుద్ధ్యర్థం శుద్ధిపుణ్యాహం వాచయిష్యే - పుణ్యాహంకృత్వా పుణ్యాహజలేనగృహం ప్రోక్ష్య వస్త్రాదిశోధనార్థంరజకాయదత్వా ప్రాతఃకాలఏవ వృషోత్సర్జనం కుర్యాత్- లోహితోయస్తువర్ణేన ముఖేపుచ్ఛేచ పాండరః। శ్వేతఃఖురవిషాణాభ్యాం సవృషోనీలఉచ్యతే॥ ఇత్యుక్తలక్షణంవా సవర్ణం కృష్ణవర్ణంవా యథాసంభవంవృషభముత్సృజేత్ - ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీఅస్యాంతిథౌగోత్రస్యశర్మణఃపితుః ప్రేతస్యాద్యఏకాదశేహని నవశ్రాద్ధంకరిష్యే నవశ్రాద్ధమిదమామంసోపస్కరంసవ్యంజనంసదక్షిణాకం సతాంబూలం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ఇతిదత్వా -

వృషోత్సర్జనం-

ఉప--ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అస్యాంతిథౌ గోత్రస్య శర్మ

గః పితుః ప్రేతస్యార్ధ్యైకాదశేహని పాపక్షయార్థం ప్రేతత్వవిమోచనా
ర్థం వృషోత్సర్జనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య వృషం స్నాపయ్యాలంకృత్య యోయద్దే
వతాభక్తిమాన్ తచ్చిహ్నం దక్షిణపాదమూలే అగ్నితప్తేనాయసేన విలిఖ్య
పిశంగరూప స్త్వష్టురీపమితి ద్వాభ్యాం మంత్రాభ్యాం క్రమేణ దక్షిణవామయోః కర్ణ
యోః దక్షిణేకర్ణే వాజపిత్వా - పిశంగరూపస్సుభరో వయోధాః శ్రుష్టీవీ
రో జాయతే దేవకామః- ప్రజాం త్వష్టా విష్యతు నాభిమస్మే అథా దేవానామ
ప్యేతు పాథః- తంనస్తురీపమధ పోషయిత్ను దేవత్వష్టర్విరరాణస్స్యస్వ-య
తో వీరః కర్మణ్యస్సుదక్షో యుక్తగ్రావా జాయతే దేవకామః- ఋచాం ప్రా
చీమిత్యనువాకేన తిలమిశ్రజలం పాయయిత్వా - ఋచాం ప్రాచీ మహతీ ది
గుచ్యతే- దక్షిణామాహుర్యజుషామపారాం- అథర్వణామంగిరసాం
ప్రతీచీ- సామ్నాముదీచీ మహతీ దిగుచ్యతే- ఋగ్భిః పూర్వాహ్ణే దివి దేవ ఈ
యతే- యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః - సామవేదేనాస్తమయే మహీ
యతే- వేదైరశూన్యస్త్రిభిరేతి సూర్యః - ఋగ్భ్యో జాతాగ్ం సర్వశో మూ
ర్తిమాహుః- సర్వా గతిర్యాజుషీ హైవ శశ్వత్ - సర్వం తేజస్సామరూప్యగ్ం
హ శశ్వత్ సర్వగ్ం హేదం బ్రహ్మణా హైవ సృష్టం ఋగ్భ్యో జాతం వైశ్యం వర్ణ
మాహుః- యజుర్వేదం క్షత్రియస్యాహుర్యోనిం - సామవేదో బ్రాహ్మణా
నాం ప్రసూతిః- పూర్వే పూర్వేభ్యో వచ ఏతదూచుః - ఆదర్శమగ్నిం చిన్వా
నాః - పూర్వే విశ్వసృజోమృతాః- శతం వర్ష సహస్రాణి - దీక్షితాస్సత్ర
మాసత- తప ఆసీద్గృహపతిః. బ్రహ్మ బ్రహ్మాభవత్స్వయం- సత్యగ్ం హ హోతా
ఏషామాసీత్ - యద్విశ్వసృజ ఆసత- అమృతమేభ్య ఉదగాయత్ - సహస్రం పరి
వత్సరాన్ - భూతగ్ం హ ప్రస్తోతైషామాసీత్ - భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్ - ప్రాణో
అధ్వర్యురభవత్ - ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిషాసతాం- అపానో విద్వానావృతః - ప్రతి
ప్రాతిష్ఠదధ్వరే- ఆర్తవా ఉపగాతారః - సదస్యా ఋతవోభవన్ - అర్ధ
మాసాశ్చ మాసాశ్చ చమసాధ్వర్యవోభవన్ అశగ్ంసద్బ్రహ్మణస్తేజః - అ
చ్ఛావాకోభవద్యశః - ఋతమేషాం ప్రశాస్తాసీత్ యద్విశ్వసృజ ఆసత- ఊర్
గ్రాజానముదవహాత్ - ధ్రువగోపస్సహోభవత్ - ఓజోభ్యష్టౌద్గ్రావ

జ్ఞాః-యద్విశ్వసృజ ఆసత- అపచితిః పోత్రీయామయజత్- నేష్ట్రీయామయజ త్విషిః -ఆగ్నీధ్రాద్విదుపసీదత్యం - శ్రద్ధా మైత్రావరుణ్యాయజత్స్వయం -ఇరాప త్నీ విశ్వసృజాం.ఆకూతిరపినడ్ఢవిః_ఇధ్మం హ క్షుచ్చైభ్య ఉగ్రే-తృష్ణాచావ హత్ -ఆముఖే వాగేషాం సుబ్రహ్మణ్యాసీత్- ఛందోయోగాన్విజానతీ-కల్ప తంత్రాణి తన్వానాహః సంస్థాశ్చ సర్వశః- అహోరాత్రే పశుపాల్యౌ- ము హూర్తాః ప్రేష్యా అభవన్-మృత్యుస్తదభవద్ధాతా- శమితోగ్రో విశాంప తిః_విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత-సహస్రసమం ప్రసుతేన యంతః- త తో హ జజ్ఞే భువనస్య గోపాః - హిరణ్మయశ్శకునిర్బ్రహ్మ నామ- యేన సూ ర్యస్తపతి తేజసేద్ధః-పితా పుత్రేణ పితృమాన్ యోనియోనౌ- నావేదవిన్మ నుతే తం బృహంతం-సర్వానుభుమాత్మానం సంపరాయే- ఏష నిత్యో మహి మా బ్రాహ్మణస్య- న కర్మణా వర్ధతే నో కనీయాన్_తస్యైవాత్మా పదవి త్తం విదిత్వా- న కర్మణా లిప్యతే పాపకేన- పంచపంచాశతస్త్రివృతస్సం వత్సరాః-పంచపంచాశతః పంచదశాః-పంచపంచాశతస్సప్తదశాః - పంచ పంచాశత ఏకవింశాః-విశ్వసృజాం సహస్రసంవత్సరం-ఏతేన వై విశ్వసృజ ఇదం విశ్వమసృజంత-యద్విశ్వమసృజంత-తస్మాద్విశ్వసృజః-విశ్వమేనాననుప్రజా యతే-బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం సలోకతాం యంతి - ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యం-సార్ష్టితాం సమానలోకతాం యంతి- య ఏతదుపయంతి- యే చైనత్ ప్రాహుః- యేభ్యశ్చైనత్ప్రాహుః - ఇతి ప్రాయశ్చిత్తం ఏతం యు వానమిత్యనువాకేన వృషభముత్సృజేత్ -

ఏతం యువానం పరివో దదామి తేన క్రీడంతీశ్చరత ప్రియేణ-మా నశ్శా ప్త జనుషా సుభాగా రాయస్పోషేణ సమిషా మదేమ - నమో మహిమ్న ఉత చక్షుషే తే మరుతాం పితస్తదహం గృణామి- అనుమన్యస్వ సుయజా యజామ జుష్టం దేవానామిదమస్తు హవ్యం - దేవానామేష ఉపనాహ ఆసీదపాం గర్భ ఓషధీషు న్యక్తః- సోమస్య ద్రప్సమవృణీత పూషా_బృహన్నద్రిరభవ త్తదేషాం పితా వత్సానాం పతిరఘ్నియానామథో పితా మహతాం గర్గరా ణాం - వత్సో జరాయు ప్రతిధుక్పీయూష ఆమిక్షా మస్తు ఘృతమస్య రేతః-

త్వాం గావో వృణత రాజ్యాయ త్వాం హవంతు మరుతః స్వర్కాః-వర్ష్మన్ క్షత్రస్య కకుభి శిశ్రియాణ స్తతో న ఉగ్రో విభజా వసూని- వ్యర్ధేనవా ఏష పశునా యజతే యస్యైతాని న క్రియంతే ఏష హ త్వై సమృద్ధేన యజతే యస్యైతాని క్రియంతే- ఇత్యనువాకేనాభిమంత్ర్య తం గోవృషం విసృజ్య ఏకోద్దిష్టః స్థానే న యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్-వృషోత్సర్జనాశక్తౌ ఏకాదశ బ్రాహ్మణ భోజనం తదశక్తౌ తావత్పర్యాప్తమామం వా హిరణ్యం వా బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ద్వివర్షాధిక మేకవర్షం వా వృషభముత్సృజేత్-

ఏకోద్దిష్ట హోమవిధిః.

ఏకాదశేహని ద్రవ్యన్యాపాత్రాణి చ వాలాభే-హవిః శ్రపణం కృత్వా-అభిఘారోద్వాస్య పునరభిఘార్య- ప్రాచీనావీతీ అశేషే హో ష్యత్ స్వీకృత్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్య ఏకాదశే హని అగ్నౌ ఏకోద్దిష్ట శ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతా సిద్ధిమనుగ్రహాణ ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ సంకల్ప్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య అద్య ఏకాదశే హని అగ్నౌ ఏకోద్దిష్ట శ్రాద్ధం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య లౌకికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తీర్య పరిషిచ్య అగ్నౌ దక్షిణతః హవిరాసాద్య ప్రతిష్ఠితభిఘార్య స్రువేణోపాయ సేన-యమాయ సోమం సునుత-యమాయ జుహుతా హవిః - యమగ్ హ యజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతస్స్వాహా- యమాయేదం- ఇతి ద్వాత్రింశదాహుతీర్వా-ఉదీరతామవర ఇత్యష్టాభిరృగ్భిః చతుర్వారం వాహుత్వా- పునః పరిషిచ్య హుత శేషేణ పిండం కృత్వా- ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ గోత్రస్య శర్మణః- ప్రేతస్య క్షుదుపశమనార్థం పిండప్రదానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్ స్తీర్య తేషు మార్జయంతాం ఇతి తిలోదకముత్సృజ్య గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ ఏతం పిండం దదామీతి దత్త్వా-పునస్తిలోదకం దత్త్వా- ఉత్తాయ గోత్ర శర్మన్ పితః ప్రేత ఏతం పిండముపతిష్ఠ ఇత్యుపస్థాయ పాత్రసంక్షాళనోదకేన పిండం త్రిరప్రదక్షిణం పరిషిచ్య పిండమప్సు ప్రక్షిపేత్.

ఏవం ప్రతిదినమేకైకం పిండం దత్త్వా - ద్వాదశదినే త్రయోదశదినే సప్త

వింశతిదినే వా సపిండీకరణాత్పూర్వమేకోద్దిష్టం కుర్యాత్.

ఏకోద్దిష్టం.

ఏకోద్దిష్టస్య తస్మిన్నేవ దినే బ్రాహ్మణనిమంత్రణం. అన్యచ్ఛ్రాద్ధస్య పూర్వే
ద్యుః. ఏకాదశాహే మధ్యాహ్నే ప్రాచీనావీతీ - అముకగోత్రస్యాముకశర్మ
ణః ప్రేతస్యాద్యైకాదశేహని ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధం కర్తుం యోగ్యతాసిద్ధిమను
గృహాణ - తైరనుజ్ఞాతః - ఉప — ప్రాణా - ప్రాచీనావీతీ - శ్రీగోవిందేత్యాది -
ప్రీత్యర్థం గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్యమాసికైకోద్దిష్టశ్రాద్ధం కరిష్యే ఇ
తి సంకల్ప్య ప్రత్యఙ్ముఖస్య విప్రస్య హస్తే జలం దత్వా అముకగోత్రస్య అముక
శర్మణః ప్రేతస్య ఇదమాసనమిత్యాసనం దత్వా పునర్జలం దత్వా ఏకోద్దిష్ట
శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే భవతా క్షణః కర్తవ్య ఇతి హస్తే దర్భం దత్వా ఓం తథే
త్యుక్తే ప్రాప్నోతు భవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నవానీతి ప్రత్యుక్తే ఆయుసవ్య
తిరిక్తేన శంకునా గజపాదప్రమాణం వృత్తం కుండం ఖాత్వా గోమయేనో
పలిప్య అముకగోత్రస్య అముకశర్మణః ప్రేతస్య ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధే ప్రేతస్య పా
ద్యస్థానే ఇదమాసనమితి కుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తైర
భ్యర్చ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్యైకాదశేహని ఆద్యమాసికైకోద్దిష్ట
శ్రాద్ధే గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ ఇదం తే పాద్యమితి పాదయోః పాద్యం
దత్వా ఆజాన్వాజంఘం వా పాదద్వయం ప్రక్షాళ్య స్వస్య చ పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచ
మ్యాచాంతమాసనే ఉపవేశ్య గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య ఏకాదశేహని ఏకో
ద్దిష్టశ్రాద్ధే గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయ అంతశ్శుధ్యర్థమయం తే కృసర ఇ
తి కృసరం - ఆస్యశుధ్యర్థమిదం తే తాంబూలమితి తాంబూలం చ దత్వా శరీర
శుధ్యర్థమిదం తే అభ్యంజనమితి తైలేనాభ్యజ్య స్నాపయిత్వా స్నాత్వా లౌ
కికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య దక్షిణాప్రాగగ్రైర్దర్భైః ప్రాగాద్యప్రద
క్షిణం పరిస్తీర్య ఉత్తరానుత్తరాన్ దక్షిణానధరాన్ కృత్వా అగ్నేర్ద
క్షిణతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేష్వౌదుంబరమేక్షణమౌదుంబరీం దర్వీ
మాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీపాత్రం పునర్దర్వీం సపవిత్రమర్ఘ్యపాత్రం హ
విః పాత్రం హావిష్యపాత్రం తిలాన్ సికతాన్ మధు గంధం పుష్పాణి చ ఏకైక

శిస్సాదయిత్వా ఏకేన పవిత్రేణ ప్రోక్షణీరుత్పూయ ఉత్తానాని పా
త్రాణి ప్రోక్ష్య ఆజ్యసంస్కారరహితం విహాయ సహత్రిః పర్యగ్నికృత్వా గవ్యా
సంస్పృశ్య పవిత్రాంతర్హితే అర్ఘ్యపాత్రే- ఆయమాగచ్ఛతు ప్రేతో దేవ
యానాన్సముద్రాన్సలిలాన్స్వర్గాన్ అస్మిన్ యజ్ఞే సర్వకామాన్ లభంతేక్ష
య్యమాణముపదుహ్యతామిమాం-గోత్రాయ శర్మణే ప్రేతాయవో ఖర్ఘ్యంగృ
హ్ణామీత్యర్ఘ్యం గృహ్ణీయాత్- ప్రేతా దేవయానాన్ ప్రేతా హ్యేవో గృహ్ణా
మీతి త్రిర్యాః - అర్ఘ్యం గృహీత్వా పవిత్రముద్ధృత్య- తిలోఽసి సోమదేవత్యో
గోసవో దేవనిర్మితః- ప్రత్నవద్భిః ప్రత్తః ఎహి ప్రేత ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయా
హిన ఇతి అర్ఘ్యే తిలాన్ నిక్షిపేత్- ప్రేతా ఇమాంల్లోకాన్ ఇతి త్రిర్యాః—ప
విత్రం నిధాయ-మధు వాతా ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః-మాధ్వీర్నస్సం
త్వోషధీః-మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః మధుద్యౌరస్తు నః పి
తా మధు- మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః- మాధ్వీర్గావో భ
వంతు నః - మధు ఇతి ప్రత్యృచం మధు గుడం వా ప్రక్షిప్య సోమస్యత్విషిరసీతి స
ర్వాభిరంగులీభిరభిమృశ్య - సోమస్య త్విషిరసి తవేవ మే త్విషిర్భూయాద
మృతమసి మృత్యోర్మా పాహి దిద్యోన్మా పాహి - అవేష్టా దందశూకా ఇతి
యతిరాంచి దాదాయ నిరస్తగ్ం ముచ్యేశ్శంకతిర్నైరృత్యాం నిరస్య అపఉ
పస్పృశ్య-శన్నో దేవీరిత్యర్ఘ్యమభిమంత్ర్య- శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవం
తు పీతయే శం యోరభిస్రవంతు నః గంధాదిభిరభ్యర్చ్య దర్భైర్దర్వ్యా
చ ప్రచ్ఛాద్య అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా యే క్షయంతి పృథివీమను
అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు యత్రైషాం గతం మనః- ఇతి తిలాన్ సికతాశ్చ భుక్తి స్థా
నే ప్రకిరేత్-యత్రాస్య గతం మన ఇతి త్రిర్యాః - ఉదీరతామవర ఉత్పర ఉ
న్మధ్యమాః పితరస్సోమ్యాః - అసుం య ఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోఽవంతు పి
తరో హవేషు ఇత్యద్భిరవోక్షేత్- ఉదీరతామవరోత్పరోన్మధ్యమా ప్రేతా సో
మ్యా-అసుం యో యాయ యవక ఋతజ్ఞాసానోఽవతు ప్రేతా హవేషు ఇతి త్రిర్యాః-
ఆయాహి ప్రేత సోమ్య గంభీరైః పథిభిః పూర్వ్యైః- ప్రజామస్మభ్యం దదద్ర
యించ దీర్ఘాయుత్వం చ శతశారదం చ గోత్రం శర్మాణం ప్రేతమావాహయా

మీపేదక్షిణాముఖస్తిష్ఠన్ అగ్నేర్దక్షిణతః ప్రేతమావాహ్య ఆయాహి ప్రేత
సోమ్య—వదతేతి త్రిస్త్రియాః - పూర్వవత్పాదప్రక్షాళనవరణంచకృత్వా ఆస
నేఉపవేశ్య హస్తేశుద్ధోదకంప్రదాయ - పవిత్రంహస్తేనిధాయ - యాది
వ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః - హిరణ్య
వర్ణా యజ్ఞియాస్తాన ఆపశ్శగ్ంస్యోనాభవంతు - అముకగోత్రాయాముకశర్మ
ణే ప్రేతాయ ఇదంతే అర్ఘ్యమిత్యర్ఘ్యం దత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపా
త్రే నిధాయ దర్భైరర్ఘ్యం చ ప్రచ్ఛాదయేత్ అర్ఘ్యపాత్రాణి వివృతాని
కుర్యాత్ - నోద్ధరేత్ - న పునః పూరయేత్ - దర్భైర్దాయార్ఘ్యం ద
ద్యాత్ - కృత్వా అర్ఘ్యజలే స్వల్పం శేషణేవా ఆపోహిష్ఠా మయోభువ
ఇతి తృభిరామ అగచ్ఛంత్వితి మంత్రేణ చ పునరర్ఘ్యం గృహీత్వా తిలప్రక్షే
పాద్యాచ్ఛాదనాంతం కృత్వా తతం ఆ - ఇతి జుహుయాత్ అథ బ్రాహ్మణాయ
వస్త్రోత్తరీయగన్ధపుష్పశయ్యాసనోదకపాత్రకాంస్యపాత్రదీపపాత్రా
దీనిగోభూహిరణ్యాలంకారాదీని యథాశక్తి దత్వా హస్తేశుద్ధోదకంప్ర
దాయ పవిత్రం హస్తేనిధాయ - యాదివ్యా ఆపః - భవంతు - గోత్రస్యశర్మణః
ప్రేతస్య అద్య ఏకాదశేహని ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధే ప్రేతాయ ఇదం వో దక్షిణాతృ
ప్తిః అస్తు దక్షిణాతృప్తిరిత్యుక్త్వా పునః శుద్ధోదకం దత్వా అగ్నిసమీపే దక్షి
ణాముదకుంభం చ నిధాయ దక్షిణతః ప్రతిష్ఠితం హవిరభిఘార్య సమంతమ
గ్నిమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య అగ్నౌకరిష్యామీతి పృష్ట్వా కురుష్వేతి ప్రత్యుక్తే
దర్వ్యాముపస్తీర్య మేక్షణేన హవిరవద్యాత్ సకృదవదాయాభిఘార్య అ
ముకగోత్రాయాముకశర్మణే ప్రేతాయ యమాయ చ స్వాహేతి అగ్నౌ ద
క్షిణార్ధే హుత్వా హవిష్యం స్వాహేత్యగ్నౌ భస్మని హుత్వా మేక్షణమ
గ్నౌ ప్రహృత్య పూర్వవత్పరిషిచ్య భుక్తిస్థానే - గోత్రస్యశర్మణః ప్రేత
స్య అద్య ఏకాదశేహని ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధనిమిత్తస్య భోజనస్థానే ఇదంతే ఆస
నం - ఇదం పాత్రాసనం - ఇదమర్చనం. హుతశేషమన్నం సర్వం జనం భు
క్తిపాత్రే దత్వా ప్రోక్ష్య హస్తే శుద్ధోదకం దత్వా - పృథివీ తే పాత్రం ద్యౌ
రపిధానం బ్రహ్మణస్త్వా ముఖే జుహోమి బ్రాహ్మణస్య త్వా ప్రాణాపానయో

జుహు।మ్యక్షితమసిమాస్యక్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్ లోకే ఇతిబ్రాహ్మణ
స్యదక్షిణహస్తేనాన్నాన్యవ్యంజనానిస్పృష్ట్వా తస్యదక్షిణాంగుష్ఠమన్నప్ర
దేశమిదంవిష్ణురిత్యన్నేనివేశ్యపరిషేచనంకృత్వాఆపోశనంకారయిత్వాప్రా
ణేనివిష్టోమృతంజుహోమీతిపంచభిర్భుంజానాన్‌సమీక్ష్యబ్రాహ్మణేషుఆత్మా
మృతత్వాయేత్యాత్మానం సమీక్ష్య యథాసుఖం జుషధ్వమిత్యుక్త్వావ్రతమా
ర్గ్యంభుంజానంనపశ్యేత్ - భుక్తేద్విజే ఆపేక్షితంస్పృష్ట్వాసంపన్నమి
త్యుక్త్వాస్తుసంపన్నమిత్యుక్తేతృప్తాస్స్థేత్యుక్త్వాతృప్తాస్స్మఇతిప్రత్యుక్తే ఆపో
శనంకారయిత్వాచాంతేస్వదితమిత్యుక్త్వాసుస్వదితమితిప్రత్యుక్తేయాది
వ్యాఆపఃపయసాసంబభూవుః-యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః-హిరణ్యవర్ణా
యజ్ఞియాస్తానఆపశ్శగ్ స్యోనాభవంతు—గోత్రస్యశర్మణః—ఏకోద్దిష్టశ్రా
ద్ధేప్రేతస్యత్రయంవోభుక్తితృప్తిః - ఇత్యక్షయ్యందత్త్వా అస్తుభుక్తితృప్తిరితి
ప్రత్యుక్తేతాంబూలవస్త్రహిరణ్యోపానచ్ఛత్రాదీనిదక్షిణాంచదత్త్వా - అ
గ్నేర్దక్షిణతోదర్భాన్‌సగ్స్తీర్యతేషుమార్జయంతాంమమపితాప్రేత ఇత్య
పోమార్జయిత్వాఅముకగోత్రాముకశర్మణేప్రేతాయైతంపిండందదా
మీతినారికేరప్రమాణం పిండందత్త్వాఅముకగోత్రాముకశర్మన్‌ప్రేతైతం
పిండముపతిష్ఠేత్యుక్త్వాపాత్రసంక్షాళనోదకేనపిండంత్రిఃప్రదక్షిణంపరిషి
చ్యపూర్వవన్మార్జయిత్వా అధోముఖాని పాత్రాణికృత్వా తృప్యేతిత్రిరు
క్త్వాపాత్రాణిప్రోత్థ్యోత్తానానికృత్వాఅక్షయ్యమిత్యుక్త్వాస్త్వక్షయ్య
మితిప్రత్యుక్తేఅగ్నిసమీపేస్థాపితముదకుంభందక్షిణాంచదత్త్వాప్రణమో
త్తిష్ఠఇత్యుత్థాప్యానువ్రజ్యప్రదక్షిణీకృత్యోపచారానుక్త్వాతంవిసృజ్యభు
క్తశిష్టాన్యన్నవ్యంజనానిపిండదర్భహోమాంశపాత్రాణిచాప్సు ప్రక్షిప్యస్నా
త్వాగృహంగత్వాపుణ్యాహంవాచయేత్.

ద్వాదశాహః.

షోడశశ్రాద్ధం.

శ్వస్సపిండీకరణంకరిష్యమాణఃపూర్వేద్యుఃసాయంహోమంహుత్వా
నశ్శుక్లేక్షదోభ్యామముకగోత్రస్యాముకశర్మణః ప్రేతస్యశ్వస్సపిండీకరణం

భవితా తత్ర భవద్భిః ప్రసాదః కరణీయ ఇతి విజ్ఞాప్య - శ్వోభూతే బ్రాహ్మణానాహూయ తేషాం పురతో యథాశక్తి దక్షిణాం నిధాయ ప్రణమ్య అశేషే హే పరిషత్ — స్వీకృత్య అముకగోత్రస్యాముకశర్మణోఽముష్య ప్రేతస్య సపిండీకరణశ్రాద్ధం కరిష్యన్ - ఊనమాసికాదీని ఊనాబ్దికపర్యంతాని పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని తత్తత్కాలాదాకృష్య కర్తుం కామోఽస్మి తత్ర మమాధికారసిద్ధిమనుగృహాణ మాసికాని యథాకాలమనుష్ఠితాని భూయాసురితి చానుగృహాణేతి విజ్ఞాప్య తైరనుజ్ఞాతః అముకగోత్రస్యాముకశర్మణోఽముకప్రేతస్య ద్వాదశేహని సపిండీకరణశ్రాద్ధం కరిష్యన్ - ఊనమాసికాదీని ఊనాబ్దికపర్యంతాని పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని తంత్రేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ఊనమాసికాదిషు క్రమేణ పంచదశ బ్రాహ్మణాన్ ప్రేతార్థే కృత్వా వృత్తైకం దేపాదాన్ ప్రక్షాళ్య కృసరాదీని దత్వా అగ్నిప్రతిష్ఠాద్యర్ఘ్యగ్రహణం భుక్తిదేశసంస్కారం ప్రేతావాహనాన్యేకోద్దిష్టవత్ కృత్వా దర్వ్యాముపస్తీర్య హవిర్మధ్యాన్నే తులేన పంచదశధావదాయాభిఘార్య పూర్వాం ధృత్వా పాత్రస్పర్శపూర్వకం బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా తాంబూలదక్షిణాం చ దత్వా అగ్నౌ దక్షిణతో దర్భేషు పంచదశ పిండాన్ దత్వా తేషు పూర్వవత్ సర్వం కుర్యాత్.

ఆమశ్రాద్ధే,

ఆమశ్రాద్ధే తు పంచదశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని ఆమరూపేణ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య వరుణపాదప్రక్షాళన గంధపుష్పదానాదీని కృత్వా సవ్యంజనైః ఆమరూపైః ఏభిః శ్రాద్ధైః ప్రేతరూపీ భగవాన్ జనార్దనః ప్రీయతామితి తిలోదకముత్సృజ్య తాంబూలదక్షిణాం చ దత్వా బ్రాహ్మణాన్ ప్రస్థాప్య తతస్స్నాత్వా ధృతయజ్ఞసూత్రః పుణ్యాహం కృత్వా దర్పణ ప్రతిపాదిత సాపిండ్యాద్యగ్నివిధానా అగ్నిం సంధాయ సపిండీకరణం కుర్యాత్.

సపిండీకరణప్రయోగః.

అథ కర్తా పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య ప్రాచీనావీతీ తిలాక్షతాన్ గృహీత్వా దక్షిణాభిముఖస్తిష్ఠన్ సమస్తసంపత్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః। అపారసంసారసముద్రసేతవః పునంతు మాం బ్రాహ్మణ

పాదపాంసవః ॥ ఉపవీతి క్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేభ్యోదేవేభ్యోనమః- ఇత్యక్షతైరభ్యర్చ్య - ప్రాచీనావీతీ పితుఃపితృపితామహప్రపితామహేభ్యోనమః - ఇతితిలైరభ్యర్చ్య - నమిత్వా యనమః - ఉపవీతీ శ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిష్ణవేనమః అక్షతైరభ్యర్చ్య ప్రాచీనావీతి దేవతాభ్యః పితుః పితృభ్యశ్చమహాయోగిభ్యఏవచ - నమస్స్వధాయైస్వాహాయైనిత్యమేవ నమోనమః- ఉప- ప్రణమ్య- ప్రాచీ - స్వామినః అస్మిన్ దిన సేగోత్రం శర్మాణం పితరంప్రేతముద్దిశ్య సపిండీకరణశ్రాద్ధంకర్తుం కామోస్మ్యయుంజేశకాలశ్చాస్మిన్ గృహేవర్తమానాః పక్వాః పక్వపదార్థా ః శ్రాద్ధాన్నామాయాసుః- ఇదంక్షేత్ర గయాక్షేత్రసదృశంభూత్వాపితరంప్రేతముద్దిశ్యసపిండీకరణశ్రాద్ధకరణేఅధికారసంపదస్త్వితిభవంతో మహాంతోనుగృహ్ణాంతుఇతిప్రార్థ్యతథాస్తు అధికారసంపదస్త్వితి ప్రతివచన ఉపవీతీ ఉదఙ్ముఖఃస్థిత్వా శ్రాద్ధభూమాంగయాంధ్యాత్వా ధ్యాత్వాదేవంగదాధరం- ప్రాచీనావీతీదక్షిణాముఖస్థిత్వా స్వాదిగ్భ్యశ్చపితుఃపిత్రాద్యా తతశ్చప్రవర్తయే- ప్రవర్తయఇతిప్రతివచనం ఉపవీతీదర్భేష్వాసీనోదర్భాంధారయమాణః పవిత్రపాణిఃత్రిః ప్రాణానాయమ్య శ్రీగోవిందేత్యాది—ప్రాచీనావీతీశ్రీభగవదాజ్ఞయాశ్రీమన్నారాయణప్రీత్యర్థంగోత్రస్యశర్మణః పితుఃప్రేతస్యఅద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్యకురుష్వఇతిప్రతివచనం-ఉపవీతీవిశ్వేదేవహస్తే పః ప దాయగోత్రస్యశర్మణః పితుఃప్రేతస్యఅద్యద్వాదశేహనిఅస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేషాం దేవానామిదమాసనంఇతిఆపవార్గ్యం దర్భాన్ దత్వా పునరపఃప్రదాయహస్తేదర్భాన్దత్వాఅ గుష్ఠ గృహీత్వాగోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేదేవార్థే భవతాక్షణః కర్తవ్యఃఓం తథేతిప్రతివచనంప్రాప్నోతుభవానిత్యుక్త్వాప్రాప్నవానీతి ప్రత్యుక్తేఅలంకారార్థేఇమేఅక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం ప్రాచీనావీతీహస్తేపఃప్ర యగోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేవసురుద్రాదిత్యస్వరూపఅస్మత్ పితుఃపితృపితామహప్రపితామహానామిదమాసనంపునరపః ప్రదాయగోత్రస్యశర్మణః—శ్రా

ద్ధే పితుఃపితృపితామహప్రపితామహాస్త్రైభః తాతృణాఃకర్తవ్యాఃఓంతథాప్రాప్నో
తుభవాన్ ప్రాప్నువాని అలంకారార్థే ఇమేతిలాః సకలారాధనైస్స్వర్చి
తం గోత్రస్యశర్మణః— శ్రాద్ధే పితృస్య ఇదమాసన మిత్యాసనం దత్వా గోత్ర
స్యశర్మణః — శ్రాద్ధే పితృతార్థే భవతా క్షణః కర్తవ్య ఇతిహస్తే దర్భాన్ద
త్వాఓంతథేత్యుక్తే ప్రాప్నోతుభవానిత్యామంత్ర్య ప్రాప్నువానీతిప్ర
త్యుక్తే ఇమేతిలాఃసకలారాధనైస్స్వర్చితం ఉపవీతీ హస్తేః ప్రదాయ గో
త్రస్యశర్మణః— శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనం ప్రవ
ఠిపఃప్రదాయ గోత్రస్యశర్మణః— శ్రాద్ధే విష్ణ్వర్థే భవతా క్షణఃకర్తవ్యఃఓంత
థా ప్రాప్నోతుభవాన్ ప్రాప్నువాని అలంకారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారా
ధనైస్స్వర్చితం - అథామంబరే యసవ్యతిరిక్తే నాన్యేన వాశంకు వాఉ
త్తరే చతురశ్రంమధ్యే త్రికోణం దక్షిణే మండలం చ త్రీన్ కుండానాయామ
విస్తారాన్ తదర్థే ఖాతాన్ కృత్వా గోమయేనోపలిప్య గోత్రస్యశర్మణః—
శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేషాం దేవానాం పాద్యస్థానే ఇదమాసనం- ఇ
త్యుత్తరకుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య- ప్రాచీనా
వీతీ గోత్రస్యశర్మణః పితృస్య అన్వాధాన శేషాని అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రా
ద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుఃపితృపితామహప్రపితామహానాం పా
ద్యస్థానే ఇదమాసనమితి మధ్యమకుండే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తిలై
రభ్యర్చ్య-గోత్రస్య— శ్రాద్ధే పితృస్య పాద్యస్థానే ఇదమాసనం దక్షిణకుం
డే దర్భాన్నిధాయ ఇదమర్చనమితి తిలైరభ్యర్చ్య-ఉప- గోత్రస్యశర్మణః—
శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఇదం తే ఆసనమితి ఉత్తరకుండే దర్భా
న్నిధాయ ఇదమర్చనమిత్యక్షతైరభ్యర్చ్య గోత్రస్యశర్మణః శ్రాద్ధే క్రతుదక్ష
సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః స్వాగతం- ఇదం వః పాద్యం- ఇతి సాక్షతం పాద్యం దత్వా
ఆజ్యాన్వాజంఘం వా పాదద్వయముత్తరకుండే ప్రక్షాళ్య-ప్రాచీనావీతీ గో
త్రస్యశర్మణః— శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూపపితుః పితృపితామహప్రపి
తామహాః స్వాగతం ఇదం వః పాద్యం- ఇతి సతిలం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్ర
క్షాళ్య-గోత్రస్య— శ్రాద్ధే పితః మిత్ర ఇదం తే పాద్యమితి సతిలం పాద్యం దత్వా

పాదౌ ప్రక్షాళ్య- ఉప-గోత్రస్య—శర్మణః శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో స్వాగతం - ఇదం తే పాద్యమితి సాక్షతం పాద్యం దత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య కర్తా స్వస్య పాదౌ ప్రక్షాళ్య ఆచమ్య ఆసనేషు ఉపవిశ్య - గోత్రస్య—శర్మణః శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృసరః ఇతి కృసరం దత్వా ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలమితి తాంబూలం దత్వా శరీర శుద్ధ్యర్థమిదం వో అభ్యంజన మిత్యభ్యజ్య- ప్రాచీ - గోత్రస్య—శర్మణః శ్రాద్ధే వసురుద్రాదిత్యస్వరూప పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహాః అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం వః కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం వస్తాంబూలం శరీర శుద్ధ్యర్థమిదం వో అభ్యంజనం- గోత్రస్య—శర్మణః శ్రాద్ధనిమిత్తస్య అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే తాంబూలం- శరీరశుద్ధ్యర్థమిదం వో భ్యంజనం- ఉప- గోత్రస్య—శర్మణః శ్రాద్ధే శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో అంతశ్శుద్ధ్యర్థమయం తే కృసరః- ఆస్యశుద్ధ్యర్థమిదం తే తాంబూలం శరీర శుద్ధ్యర్థమిదం తే అభ్యంజనం-అభ్యజ్య స్నాత్వా.

అగ్నిప్రతిష్ఠా-

కర్తా స్నాత్వా ఊర్ధ్వ పుండ్రాదికం కృత్వా పాదౌ ప్రక్షాళ్య గోమయేన చతురశ్రముపలిప్తాయాం భూమ్యాం దక్షిణారంభం ప్రాచీస్తిస్రో రేఖాః పశ్చిమారంభముదీచీస్తిస్రో రేఖాః- దర్భాదినా అంగుష్ఠానామికాభ్యాం ప్రాదేశమాత్రముల్లిఖ్యాద్భిరవోక్ష్య దర్భాదికం నైరృత్యాం నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య తత్ర వ్యాహృతిత్రయేణాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య యాజ్ఞియైరింధనైః ప్రజ్వాల్య పరిసమూహ్య అవోక్షణశేషం ప్రాగుదక్ ఉత్సృజ్యాన్యజ్జలం పాత్రే ప్రాగుద్వా యథా పరిస్తరణాత్ బహిస్స్యాత్ తథా నిధాయ దక్షిణాముఖస్సవ్యం జాన్వాచ్య సవ్యస్య పాణేః అంగుష్ఠానామికాభ్యాం భూమిం స్పృష్ట్వా- ప్రాచీనావీతీ- యే పార్థివాసః పితుః పితరో యే అంతరిక్షే యే దివి యే వా మృతా బభూవుః - తే అస్మిన్ యజ్ఞే సంభవయంతామితి జపిత్వా దక్షిణాప్రాగగ్రాన్ షోడశదర్భాన్ పరిస్తరణాని కృత్వా-

అర్ఘ్యపాత్రాదిసాదనం-

అగ్నేరుత్తరతో దర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీం
ప్రణీతామిధ్మమితరదర్వీం హవిఃపాత్రంచ ప్రాగపవర్గమేకైకశస్సాదయి
త్వా- ఉప - అగ్నేర్దక్షిణత ఉదగగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సపవిత్రం విశ్వే
దేవార్ఘ్యపాత్రం యవాంశ్చ సాదయిత్వా తత్ పురస్తాద్దక్షిణాగ్రాన్ద
ర్భాన్ సంస్తీర్య తేషు పిత్రర్ఘ్యపాత్రం పవిత్రం తిలాన్ మధుసిక్తా హవిః
పాత్రద్వయం ఔదుంబరమేక్షణం చైకైకశస్సాదయిత్వా తత్పురస్తాద్దక్షి
ణాగ్రేషు దర్భేషు సపవిత్రం ప్రేతార్ఘ్యపాత్రం సాదయిత్వా- ఉప- విశ్వే
దేవార్ఘ్యపాత్రోత్తరతః సపవిత్రం పిణ్డార్ఘ్యపాత్రం యవాదీంశ్చ సాద
యిత్వా ప్రాచీనావీతి సమావప్రచ్ఛిన్నాగ్రౌ ప్రాదేశమాత్రౌ దర్భౌ కా
ష్ఠాదినాఛిత్వా అప ఉపస్పృశ్య మూలాదారభ్య అగ్రాన్తమనుమృజ్య పవిత్రే కృ
త్వా అగ్నేః పశ్చాద్దర్భేషు ప్రోక్షణీపాత్రం నిధాయ తస్మిన్ పవిత్రే ఉదగగ్రే
నిధాయ ఉత్తానయోః ప్రాగగ్రయోర్దక్షిణవామయోః పాణ్యోరంగుష్ఠా
నామికాభ్యాం పవిత్రమూలాగ్రే గృహీత్వా ప్రాగపవర్గం త్రిరుత్పూయ
యవాదీన్యర్ఘ్యపాత్రాణి చోత్తానాని కృత్వా విస్రస్యేధ్మం సమాభి
స్తాభిరద్భిః పవిత్రపాణిస్త్రిః ప్రోక్ష్య సపవిత్రే ప్రణీతాపాత్రే ప ఆసీనః పూర్వ
వదుత్పూయ హస్తాభ్యామాఘ్రాణ సమముద్ధృత్య పాత్రం సాదనాదుత్తర
తో దర్భేషు సాదయిత్వా పవిత్రమాదాయ దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య అగ్నేర్దక్షి
ణతో బ్రాహ్మణం దర్భేషు నిషాద్య గోత్రస్య— శ్రాద్ధహోమకర్మణి బ్రహ్మాణం
త్వాం వృణీమహే బ్రహ్మన్ ఏవమః ఇదమాసనమితి ఉపచారాన్ కృత్వా సపవి
త్రాయామాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య ఉదీచోఽఙ్గారాన్ నిరూహ్య తేష్వ
ధిశ్రిత్య జ్వలతా దర్భేణ మయేనోల్ముకేన ఆజ్యమవద్యోత్య ద్వే దర్భాంగు
ష్ఠపర్వమాత్రే ప్రచ్ఛిద్యాప ఉపస్పృశ్య ప్రక్షాళ్య యుగపదాజ్యే ప్రత్యస్య
ప్రాగాది ప్రదక్షిణం త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ఆజ్యస్థాలీముదగుద్వాస్యాంగా
రాన్నిరూహ్య ఆజ్యస్థాలీం స్వస్య పురస్తాన్నిధాయ పూర్వవత్ పవిత్రే
గృహీత్వా ప్రాగారభ్యానుద్ధరన్ పునరాహృత్య త్రిరుత్పూయ పవిత్రగ్రం

ధింవిస్రస్యాప ఉపస్పృశ్య యుగపదగ్నౌ ప్రహృత్య దర్భానగ్నౌ ప్రతితప్య దర్భైస్సంమృజ్య పునః ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ దర్భానద్భిః సంస్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి-

విశ్వేదేవార్ఘ్యగ్రహణం-

ఉపవీతి పవిత్రాంతర్హితే విశ్వేదేవార్ఘ్యపాత్రే—శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే - శంయోరభిస్రవంతు నః - గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యాద్య ద్వాదశాహే అస్మిన్ సంపిండీకరణశ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞక విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో అర్ఘ్యం గృహ్ణామి - ఇతి అపో నినీయ పవిత్ర ముద్ధృత్య యవోసి ధాన్యరాజో వారుణో మధుసంయుతః - నిర్ణోదస్సర్వ పాపానాం పవిత్రమృషిభిస్స్మృతః - ఇత్యర్ఘ్యపాత్రే యవాన్ నిక్షిప్య పాత్రే పవిత్రం నిధాయ మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః మాధ్వీర్నస్సంత్వోషధీః - మధు - మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ంరజః - మధుద్యౌరస్తు నః పితా - మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః - మాధ్వీర్గావో భవంతు నః - మధు ఇతి సృభిః ప్రత్యృచం మధుగుడం వా నిక్షిప్య సోమస్యత్విషిరసి తవేవ మే త్విషిర్భూయాత్ అమృతమసి మృత్యోర్మా పాహి దిద్యోన్మా పాహి ఇతి సర్వాభిరంగుళీభిః అభిమృశ్య దర్భేణ లోడయిత్వా- అవేష్టా దందశూకా ఇతి తత్రపతితం తృణాదిక మాదాయ నిరస్తం నముచేశ్శిర ఇతి నైరృత్యాం నిరస్య అప ఉపస్పృశ్య శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే - శంయోరభిస్రవంతు నః ఇత్యర్ఘ్య మభిమంత్ర్య గంధాదిభిరభ్యర్చ్య దర్భైరర్ఘ్యం చ ప్రచ్ఛాద్య-

పిత్రర్ఘ్యగ్రహణం-

ప్రాచీ—పవిత్రాంతర్హితే పిత్రర్ఘ్యపాత్రే ఆయ అగచ్ఛంతు పితుఃపితరో దేవయానాన్ ఘ్నముద్రాన్స్వర్గాన్ - అస్మిన్ యజ్ఞే సర్వకామాన్ లభంతే క్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం గోత్రస్య శర్మణః పితుః ప్రేతస్యాద్య ద్వాదశాహే అస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహప్రపితామహేభ్యో అర్ఘ్యం గృహ్ణామి- ఇత్యపో నినీయ పవిత్ర మాదాయ తి

లోసిసోమదేవత్యోగోసవో దేవనిర్మితః ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్స్వధయేహి పితౄన్ పితౄనిమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినస్స్వధానమ ఇతి తిలాన్నిక్షిప్య పవిత్రం నిధాయ-మధుప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కుర్యాత్-

ప్రపితామహార్ఘ్యగ్రహణం-

ప్రపితామహార్ఘ్యపాత్రే పవిత్రం నిధాయ ఆయ ఆగచ్ఛతు పితరో దేవయానాన్ సముద్రాన్ సలిలాన్ సవర్ణాన్ - అస్మిన్ యజ్ఞే సర్వకామాన్ లభతే క్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం - గోత్రాయ శర్మణే ప్రపితామహాయేదం తే జుషం గృహ్ణామితి జలం నినీయ ఆయ ఆగచ్ఛతు—ఇమాం గోత్రాయ శర్మణే ప్రపితామహాయేతి త్రిర్యాః - పవిత్రముద్ధృత్య తిలోసి సోమదేవత్యో గోసవో దేవనిర్మితః- ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్స్వధయేహి ప్రపితామహాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినస్స్వధానమ ఇతి తిలాన్నిక్షిప్య ప్రపితామహాన్ లోకానితి త్రిర్యాః- పవిత్రం నిధాయాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కృత్వా-

విష్ణ్వర్ఘ్యగ్రహణం-

పవిత్రాంతర్హితే విష్ణ్వర్ఘ్యపాత్రే- శన్నోదేవీ—స్త్రీవత్సుసః- గోత్రస్య—శ్రాద్ధశ్రాద్ధసంరక్షకశ్రీమహావిష్ణవే ఇదం తే అర్ఘ్యం గృహ్ణామి పవిత్రముద్ధృత్య యవోసి ధాన్య—స్మృతం యవాన్నిక్షిప్య పవిత్రం నిధాయ మధుప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కుర్యాత్ - అర్ఘ్యపాత్రాణి విప్లవానికుర్యాత్ - నోద్ధరేత్ - న పునః పూరయేత్ - దర్వ్యాదాయార్ఘ్యం దద్యాత్-

అర్ఘ్యజలస్కన్నప్రాయశ్చిత్తం-

కృత్వా ఽర్ఘ్యజలస్కన్నే శౌనకేవా ఆపోహిష్ఠామయోభువ ఇతి తిస్ృభిః తత్స్థానం తేనైవ పునరర్ఘ్యం గృహీత్వా తిలాక్షత ప్రక్షేపాద్యాచ్ఛాదనాంతం పూర్వవత్ కృత్వా- తతం మఆప స్రదు దాయుతే పునః- స్వాధిష్ఠాధితిరుత థాయశస్యతే- అయగ్ం సముద్రఉత విశ్వభేషజః - స్వాహాకృతస్య సముస్తృష్ణతర్ప్సవః-ఇతి జుహుయాత్ -

భుక్తిస్థలావోక్షణం-

ప్రాచీనావీతీ అపహతా అసురా రక్షాంసి పిశాచా యేక్షయంతి పృథివీ

మను - ఆస్యాత్రేతోగచ్ఛంతుయత్రైషాంగతంమనః - ఇతిభుక్తిస్థానంసం
మృజ్య ప్రేతభుక్తిస్థానేయత్రాస్యగతంమనఇతి - యత్రాస్యగ మనఇతి
త్రిర్జపః - ఉదీరతామవరఉత్పరాసఉన్మధ్యమాః పితరః పితరస్సోమ్యా
సః అసుంయఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోవంతు పితుః పితరోహవేషు
అద్భిరహోత్యాదీతాఽమవరోత్పరాన్మధ్యమః ప్రేతస్సోమ్యాః - అసుంయ
ఇయాయావృకాతజ్ఞస్సనోవతుప్రేతోహవేషుఇతిప్రేతభుక్తిస్థానేఅద్భి
రహోత్యప్రేతాసోమ్యాః అసుంయేయాయవృకతఋజ్ఞాసానోవతుప్రేతా
హవేషు-ఇతిత్రిర్జపః - తతోహోమస్థానంగత్వా-

ఆవాహనం.

ఉపవీతీ ఆగచ్ఛంతుమహాభాగావిశ్వేదేవామహాబలాః - యేఅత్రవిహి
తాశ్శ్రాద్ధేసావధానాభవంతుతే - గోత్రస్యశర్మణః ప్రేతస్య—శ్రాద్ధే
క్రతుదక్షసంజ్ఞకవిశ్వాందేవానావాహయామి—ఇతిరగ్నేరుత్తరతో దర్భే
షుఆవాహ్యావిశ్వేదేవాశ్శృణుతేమగ్ంహవంమేయేఅంతరిక్షేయ ఉపద్యవి
ష్ఠ- యేఅగ్నిజిహ్వ ఉతవాయజత్రా ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషి మాదయ
ధ్వం - గోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞకవిశ్వేషాందేవానామిద
మాసనంఇదమర్చనం.యవోదకముత్సృజ్య—ప్రాచీనావీతిఆయాంతునఃపితుః
తరస్సోమ్యాగంభీరైఃపథిభిఃపూర్వ్యైణైః-ప్రజామస్మభ్యందదతోరయించదీ
ర్ఘాయుత్వంచశతశారదంచ - గోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేవసురుద్రాది
త్యస్వరూపపితుఃపితృపితామహప్రపితామహానావాహయామి- ఇత్యగ్నేర్ద
క్షిణతఃదర్భేషుఆవాహ్య సకృదాచ్ఛిన్నంబర్హిరూర్ణామృదుస్యోనంపి
తుఃపితృభ్యస్త్వాభరామ్యహం-అస్మిన్ త్సీదంతుమేపితుఃపితరస్సోమ్యాఃపితుః
పితామహాః పితుఃప్రపితామహాశ్చానుగైస్సహ-గోత్రాణాం శర్మణాంవ
సురుద్రాదిత్యస్వరూపాణాం పితుః పితృపితామహప్రపితామహానామిద
మాసనం - ఇత్యాసనం దత్వా ఇదమర్చనం ఇతితైరభ్యర్చ్య ఊర్జం
వహంతీ రమృతంఘృతంపయఃకీలాలంపరిస్రుతం స్వధాస్థతర్పయతమే పి
తుఃపితౄన్ ఇతితిలోదకముత్సృజ్య - ఆయాహి ప్రేతసోమ్య గంభీరైఃపథి

భిఃపూర్వైః ప్రజావాన్స్మభ్యందదద్రయించదీర్ఘాయుత్వంచశత శారదం
చ గోత్రంశర్మాణంప్రేతమావాహయామీతిఅగ్నేర్దక్షిణతో దర్భే
షు ప్రేతమావాహ్యగోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్యఇదమాసనంఇత్యాసనంద
త్వా. ఆయాహిప్రేతెసోమ్యగంభీరైః—దదతీరయించదీర్ఘాయుత్వంచ
శతశారదంచ- గోత్రాంనామ్నీంప్రేతామావాహయామి-గోత్రాయాః నా
మ్న్యాఃప్రేతాయాఇదమాసనంఇతిస్త్రియాః - తిలోదకందత్వాఉపవీతీ
అగ్నేరుత్తరతః-సహస్రశీర్షాపురుషః- దశాంగులం-గోత్రస్యశర్మణః—
శ్రాద్ధేశ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణుమావాహయామి - పురుషఏవేదగ్ంస
ర్వం—రోహతి- గోత్రస్యశర్మణః—శ్రాద్ధేశ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావి
ష్ణో ఇదంతేఆసనం ఇత్యాసనం దత్వాఇదమర్చనం ఇత్యక్షతైరభ్యర్చ్య
పాద్యోదకముత్సృజ్యపూర్వవత్కుండేషుపాదప్రక్షాళనం వరణంచ కృ
త్వా-

అర్ఘ్యదానమ్-

విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకందత్వా పవిత్రంహస్తేనిధాయ - యాది
వ్యాఆపఃపయసాసంబభూవుః యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః-హిరణ్యా
వర్ణాయజ్ఞియాస్తానఆపశ్శగ్గ్స్యోనాభవంతు - గోత్రస్య—శ్రాద్ధేక్రతు
దక్షసంజ్ఞికవిశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదంవోఅర్ఘ్యం. ఇత్యర్ఘ్యందత్వా అస్త్వ
ర్ఘ్యమితిప్రత్యుక్తేపునశ్శుద్ధోదకందత్వా పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే
నిధాయఅర్చతప్రార్చతప్రియమేధాసోర్చతార్చంతుపుత్రకాఉతపురన్న
ధృష్ణ్వర్చత-ఇదంవోఅర్చనం- గంధద్వారాం-శ్రియం-గో
త్రస్య—శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞికవిశ్వేదేవాః దేహాలంకరణార్థం మమీవో
గంధాః - ఆయనేతేపరాయణేదూర్వారోహంతుపుష్పిణీః- హ్రదాశ్చ
పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహాఇమే-ఇమాని పుష్పాణిశ్రీతులసీదళానిచ-
ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతంయోస్మాన్ ధూర్వతితంధూర్వ
వయంధూర్వామస్త్వం దేవానామసి- ఘ్రాణతృప్త్యర్థం అయంవో
ధూపః ఉద్దీప్యస్వజాతవేదోపఘ్నం నిర్ఋతిం మమ - పశూగ్ంశ్చమహ్య
మావహజీవనంచదిశోదశ - అవలోకనార్థంఅయంవోదీపః - యువాసు

వాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉ శ్రేయాన్ భవతి జాయమానః - తం ధీరాసః కవ
య ఉన్నయంతి స్వాధ్యో మనసా దేవయంతః ఆచ్ఛాదనార్థముత్తరీయా
ర్థం ఇదం వస్త్రముక్తం - పవిత్రార్థం ఇమే దర్భాః - హస్తే శుద్ధోదకం
ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ - యా దివ్యా ఆపః — భవంతు -
గోత్రస్య — శ్రాద్ధే క్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇయం వో దక్షిణా
తృప్తిరిత్యర్ఘ్యజలం హస్తే నినీయ గోభూహిరణ్యాదియథాశక్తి దత్వా అ
స్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ అ
ర్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య విశ్వేదేవాః సర్వోప
చారార్థే ఇమే అక్షతాః సకలారాధనైస్స్వర్చితం - ప్రాచీ - పితుః పిత్రాదీ
నాం పూర్వవచ్ఛుద్ధోదకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ - యా
దివ్యా ఆపః — భవంతు - గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ ప్రపితామహే
భ్యః స్వధా నమస్స్వాహా ఇదం వో అర్ఘ్యం ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా పునశ్శుద్ధో
దకం ప్రదాయ పవిత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ గంధాది దత్వా హ
స్తే శుద్ధోదకం దత్వా పవిత్రమాదాయ హస్తే నిధాయ గోభూహిరణ్యాదియ
థాశక్తి దత్వా యా దివ్యా — భవంతు - గోత్రస్య శ్రాద్ధే పితుః పితృపితామహ
ప్రపితామహేభ్యః స్వధా నమస్స్వాహా ఇయం వో దక్షిణా తృప్తిరిత్యర్ఘ్య
జలం హస్తే నినీయ అస్తు దక్షిణా తృప్తిరితి ప్రత్యుక్తే పునశ్శుద్ధోదకం దత్వా ప
విత్రమాదాయార్ఘ్యపాత్రే నిధాయ దర్భైర్దర్వ్యా చ ప్రచ్ఛాద్య ఆవాహనా
ది సకలారాధనైస్స్వర్చితమితి తిలైరభ్యర్చ్య - పవిత్రాయ విశేషేణ దత్వా
ధూపదీపవర్జం పితృవత్సర్వం కుర్యాత్ - ఉప - విష్ణోః విశ్వేదేవవదర్ఘ్యా
ది సర్వం కుర్యాత్ - ప్రాచీ - పరిధినిధానాద్యగ్నిముఖాంతం కృత్వా ప్రాచీ
నావీతీ - ఉద్ధ్రియతామగ్నౌ చ క్రియతామిత్యనుజ్ఞాప్య పిత్రర్థసాదిత హవిః
పాత్రే పిత్రర్థం హవిః హవిరాదాయ హవిష్పాత్రే వ్యంజనాదికమాదా
య అగ్నేరుత్తరతో నిధాయ అభిఘార్య ప్రాచీనముదీచీన వోద్వాస్య ప్రతి
ష్ఠితమభిఘార్య దర్భేషూపస్తీర్య ద్విరవదాయ సకృదభిఘార్య యా
స్మై పితుర్గాత్రే తే ఇత్యాది సప్తాన్నాహుతీః పార్వణవద్ధుత్వా స్వాహా పితుః పిత్రే

ఇతి షడాజ్యాహుతీశ్చహుత్వా పిత్రాద్యర్థం పక్వమన్నం వ్యంజనాదికం
... అగ్నౌకరిష్యే ఇతి పృష్ట్వా కురుష్వేతి ప్రత్యుక్తే అభిఘార్య దక్షిణ
... తిష్ఠితం పునరభిఘార్య ఏకోద్దిష్టవదన్నాహుతీరాజ్యాహుతీశ్చహు
త్వా ఉ పిత్రాదిహోమశేషేణ స్విష్టకృద్ధుత్వా ప్రాచీ - హవిష్యాం
. వహేతి హవిష్యన్త్వయం తత్ర భస్మనిహుత్వా పరిధ్యం జనాది ప్రాయశ్చి
త్తం ప్రాణాయామం పరిషేచనం ప్రణీతా మోక్షణం బ్రహ్మోద్వాస
నం ఆగ్న్యుపస్థానాంతం కృత్వా తదనంతరం సర్వత్ర భోజనస్థానే ఆస
నం దత్వా అన్నం చ పాయసం భక్ష్యం వ్యంజనం ఘృతసూపకం చ భుక్తి పా
త్రే ... త్వా ప్రాచీ- అన్నసంరక్షణార్థం రక్షోఘ్నం మంత్రం కరిష్యే-
... దేవానామిత్యనువాకముక్త్వా ఉప- భోక్తారః అభిశ్రావ్య- కిగ్స్వి
... - నమస్సహమానాయ నమో దుందుభ్యాయ చేత్యనువాక చతుష్ట
యం బ్రూయుః- విశ్వేదేవహస్తే శుద్ధోదకం ప్రదాయ- పృథివీ తే పాత్రమి
త్య ... వణవత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి పితుః పిత్రాదీనాం
పాత్ర స్పర్శనం కృత్వా ఏష తే పితుస్త్వ తేత్యాది జపిత్వా పృథివీ తే పాత్రమిత్యా
ది పితుః పితృపితామహప్రపితామహేభ్య ఇతి ప్రత్యేకం వక్తి తిలోదకముత్సృ
జ్య నిమిత్తభుక్తి పాత్రే పితాహుతి శేషం దత్వా పాత్రస్పర్శాదికమేకో
ద్దిష్టవత్ తిలోదకముత్సృజ్య ఉపవీతీ ... పాత్రస్పర్శనం కృత్వా పృథివీ తే
పాత్రమిత్యాది విశ్వేదేవవత్ యవోదకముత్సృజ్య- ప్రాచీనావీతి - యన్మే
శ్యగోహవ్య సమస్తకవ్యభోక్త్రా వ్యయాత్మా హరిరీశ్వరోఽత్ర। తత్సన్నిధానాద
పయాంతు సద్యో రక్షాంస్యశేషాణ్యసురాశ్చ సర్వే॥ ఏకోద్దిష్టారిత్యాదేరేవ
పితృభ్యో దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సంస్తీర్య దక్షిణాముఖస్సవ్యం జాన్వాచ్య
స ... కాగో భగవాన్ స దేవః శ్రీజనార్దనః ప్రీయతామితి యవసహితం తిలో
దకముత్సృజ్య- సవ్యేత పరిషేచనం కారయిత్వా అమృతోపస్తరణమసీత్యాపోశ
నం కారయిత్వా ప్రాణే నివిష్టోఽమృతం జుహోమీతి పంచభిః ప్రాణాహుతీః
... రయిత్వా బ్రాహ్మణానాం ఇతరహస్తైః శుద్ధోదకం దత్వా యథాసుఖం జుష
ధ్వమిత్యుక్త్వా మధువాతా— భవంతు నః- మధు మధు మధు ఇత్యుక్త్వా ఉప

చారానుక్త్వాభుండనేషుపురుషసూక్తాదీనిపితృసూక్తవర్జం - శ్రావయి
త్వాప్రాచీనావీతీ- అహమస్మిప్రథమజాఋతస్య—అపిసర్వేషపంక్తిభుక్తే
ష్వేతేషు - స్వామినఃభగవన్నివేదితేషుపదార్థేషుకిమపేక్షితమిత్యపేక్షి
తంపృష్ట్వాస్వామినఃతీర్థంప్రసాదఇతివాపృష్ట్వాసకలంసంపూర్ణమితితైఃప్ర
త్యుక్తః మధువాతాఋతాయతే—భవంతునః - ఓంమధుమధుమధుఇత్యు
క్త్వా- ఉప- విశ్వేదేవాఃమధుమధుసంపన్నమితిపృష్ట్వాఅస్తుసంపన్నమితి
ప్రత్యుక్తేవిశ్వేదేవాఃతృప్తాః స్థఇత్యుక్త్వాతృప్తాఃస్మఇతిప్రత్యుక్తేప్రాచీ
నావీతీ (కేచిత్, అక్షన్నమీమదంత—హారీవసురుద్రాదిత్యస్వరూపపితరః
పితృపితామహప్రపితామహాఃమధుమధుసంపన్నం-అస్తుసంపన్నమితిప్రత్యు
క్తేవసు—పితామహాఃతృప్తాస్థ - తృప్తాఃస్మఇతిప్రత్యుక్తేనిమిత్తసంపన్నం
అస్తుసంపన్నమితిప్రత్యుక్తేనిమిత్తతృప్తోసితృప్తోస్మీతిప్రత్యుక్తే ఉపవీతీవి
ష్ణోమధుమధుసంపన్నం-అస్తుసంపన్నమితిప్రత్యుక్తేవిష్ణోతృప్తోసి- తృప్తో
స్మీతిప్రతివచనం-ఉపవీతీఅసోమపాశ్చ—దేవికంపునశ్శుద్ధోదకం-ప్రా
చీనావీతీఅసంస్కృత—పైతృకం-పునశ్శుద్ధోదకం-ఉపవీతీఅసంశయో—వై
ష్ణవం- పునశ్శుద్ధోదకం - ఇతివికిరందత్వానిమిత్తస్థానేవికిరవర్జం—ప్రాచీ
నావీతీదేవపితృమధ్యేపూర్వవత్ దర్భాన్ సంస్తీర్య సవ్యంజానావాచ్యతే
షుతిలోదకముత్సృజ్యపిండంగృహీత్వా యేఅగ్నిదగ్ధాః—మార్జయంతా
మితిపిండోపరితిలోదకందత్వా- ఉపవీతీ ఆచమ్యప్రాచీనావీతీ-సర్వత్రా
మృతాపిధానమసీతి సర్వత్రఆపోశనంకారయిత్వా- పిండంవాయసేభ్యోద
త్వా- ఆచాంతహస్తనేషూపవేశ్యఅర్ఘ్యసమీపంగత్వా- ఉపవీతీ విశ్వేదే
వహస్తేశుద్ధోదకంపవిత్రంచనిధాయయాదివ్యా ఆపః—భవంతు -గోత్ర
స్య—శ్రాద్ధేక్రతుదక్షసంజ్ఞిక విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః - ఇయంవోభుక్తితృప్తిః -
అస్తుభుక్తితృప్తిరితిప్రతివచనం - పునశ్శుద్ధోదకంపవిత్రమాదాయఅర్ఘ్య
పాత్రేనిధాయ ప్రాచీనావీతీ పితుః పిత్రాదీనాం హస్తేశుద్ధోదకంపవి
త్రంచనిధాయ యాదివ్యాఆపః—భవంతు - గోత్రస్యశ్రాద్ధేపితుః పితృపి
తామహప్రపితామహేభ్యః ఇయంవోభుక్తితృప్తిఃఅస్తుభుక్తితృప్తిరితిప్ర

తివచనం- నిమిత్తస్యఏకోద్దిష్టవత్- ఉపవిశ్వేదేవవత్ విష్ణోఃకుర్యాత్-రోచ యతేతిదేవాః - అస్తురోచయతఇతిప్రతివచనం- ప్రాచీనావీతీస్వదితమితి పితౄన్వాచయిత్వా- అస్తుస్వదితమితిప్రత్యుక్తేసర్వత్రతాంబూలందక్షి ణాంచదత్వా గోభూహిరణ్యవస్త్రాజావికహస్తిదాసీదాసభూషయవవ్రీ హిమాష తిలదండోపానచ్ఛత్ర కమండలుయానాసనశయనోపధానైర్య థావిభవంసం పూజ్యస్వస్తివాచయిత్వా హస్తేషూదకందత్వా అక్షయ్యమి త్యుక్త్వాఅస్తు అక్షయ్యమితితైఃప్రత్యుక్తేస్వధాం వాచయిష్యఇత్యుక్త్వా వాచ్యతామితితైః ప్రత్యుక్తేఓంస్వధేత్యుక్త్వా - అస్తుస్వధేతితైః ప్రత్యు క్తేభూమౌకించిత్ జలంనినీయ- అధోముఖంపాత్రాణివిన్యస్యవిశ్వేదేవాః ప్రీయంతామిత్యుక్త్వాప్రీయంతాంవిశ్వేదేవాః-ఇతిప్రత్యుక్తే అన్నశేషైః కింక్రియతామితిప్రష్టేఇష్టైస్సహభుజ్యతామితివిశ్వేదేవైఃప్రత్యుక్తే దాతా రోనోభివర్ధంతాం—కంచన- ఇతిప్రార్థ్య దాతారోనోభి—కంచన-ఇతిప్ర త్యుక్తేఅధోముఖం పాత్రముత్తానంకృత్వా-ఉపవీతీవిప్రాన్ప్రదక్షిణీకృ త్యఉపచారానుక్త్వాపాదౌనిపీడ్యప్రాచీనావీతీ- వాజేవాజేవత—దేవా యానైఃఇతిజపిత్వా- ఉత్తిష్ఠతపితుఃపితరఇతి- ఉత్తిష్ఠప్రేతఇతి-ఉపవీతీఉ త్తిష్ఠవిశ్వేదేవాఇతి- ఉత్తిష్ఠవిష్ణోఇతి- క్రమేణబ్రాహ్మణానుత్థాప్య ఉప వీతీఆద్వారమనువ్రజ్య - ప్రదక్షిణీకృత్యఆగత్యఅగ్నేర్దక్షిణతస్త్రిధాదక్షి ణాగ్రాన్దర్భాన్సంస్తీర్య పూర్వవద్దర్భేషుమార్జయంతాంపితుః పితరః మార్జయంతాఃపితుఃపితామహాః మార్జయంతాంపితుః ప్రపితామహాః - ప శ్చిమదర్భేషుమార్జయంతాం మాతరః మార్జయంతాంపితామహ్యాఃమార్జ యంతాంప్రపితామహ్యాః-ఇత్యాదిభిశ్చపితురర్ఘ్యజలముత్సృజ్య ఏతత్తేపి తుస్తత-శర్మన్- యేచత్వామను- ఏతత్తేపితుఃపితామహ- శర్మన్-యేచ త్వామను-ఏతత్తేపితుః ప్రపితామహశర్మ- యేచత్వామనుఏతత్తేమాతఃఅ ముకదే- యాశ్చత్వామను- ఏతత్తేపితామహిఅముకదే- యాశ్చత్వామను- ఏతత్తేప్రపితామహిఅముకదే-యాశ్చత్వామను-ఇత్యాదిషట్పిండాన్దత్వా మధ్యమదర్భేషుమార్జయతాం మమపితా ప్రేతఇతిప్రేతార్ఘ్యజలముత్సృజ్య

జ్యగోత్రాయశర్మణేపిత్రేప్రేతాయఏతంపిండందదామితిద్వ్యంగుళా
యామమశ్వఖురస్థూలంపిండందత్వా- గోత్రశర్మన్ పి ః ప్రేతఏతంపిండ
ముపతిష్ఠస్వేత్యుపస్థాయ.

అర్ఘ్యసంయోజనం.

బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య - ఉపవీతీ ప్రాణానాయమ్య ప్రాచీనావీతీ అ
స్వాంపుణ్యతిథౌ- గోత్రస్యశర్మణఃపితుఃప్రేతస్యఅస్మిన్ సపిండీకరణశ్రాద్ధే
ప్రేతత్వవిమోచనార్థంవస్వాదిపితృలోకావాప్త్యర్థంఅర్ఘ్యసంయో
జనంపిండసంయోజనంచకరిష్యఇతిసంకల్ప్యసవ్యంజాన్వాచ్య-సమానో
మంత్రస్సమితిస్సమాని- సమానంమనస్సహచిత్తమేషాంసమానంకేతోఅ
భిసగ్రభధ్వం - సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః - సమానీవఆకూతిః - స
మానాహృదయానినః - సమానమస్తువోమనః-యథావస్సుసహాసతి - ఇతి
ద్వాభ్యాంప్రేతార్ఘ్యజలంపితుః పిత్రాద్యర్ఘ్యజలేనినీయ - ప్రేతపిండం
త్రేధావిభజ్యపిత్రాదిపిండానాంపురతోనిధాయ ఉపవీతీ - ప్రాణానాయ
మ్యప్రాచీనావీతీ పిండసంయోజన కాలేవైతరణీగోదానంకరిష్యఇతిసం
కల్ప్యశ్రీమహావిష్ణురూపస్యబ్రాహ్మణస్యఇదమాసనంఇదమర్చనం - గంధ
పుష్పాణిదత్వాగామలంకృత్య యమద్వారేపురేఘోరేతప్తావైతరణీనదీ।
తాంతతుర్ణుంగాంప్రదాస్యామి బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥ గవామంగేషుతి
ష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ।తస్మాదస్యాఃప్రదానేనఅతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥
అస్మైబ్రాహ్మణాయతచ్ఛాఖాధ్యాయి నేతచ్ఛర్మణేప్రతిగృహీత్రేయత్
కించిత్ దక్షిణాసహితంఇమాంగాంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ - ఇతి
బ్రాహ్మణాయగాందత్వాఉపవీతీప్రాణానాయమ్యప్రాచీనావీతీసంకల్ప్య
పిండసంయోజనకాలేదశదానానికరిష్యఇతిసంకల్ప్య గోభూతిలహిరణ్యా
జ్యవాసోధాన్యగుళానిచ । రౌప్యంలవణమిత్యాహుర్దశదానాఃప్రకీర్తి
తాఃఇతిదశదానంయథావత్ దద్యాత్-అశక్తశ్చేత్ హిరణ్యరూపేణకరిష్య
ఇతిసంకల్ప్యహిరణ్యగర్భ—ప్ర[illegible]చ్ఛమే ఇదందశదానప్రత్యామ్నాయం
యత్కించిత్ హిరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ - ఇతిశ్రోత్రియాయద

ర్యాత్-మధువాతాఋతాయతే ఇత్యాది—మాధ్వీర్గావోభవంతునఇత్యం
తేనసంగచ్ఛధ్వమిత్యాది—యథావస్సుసహాసతీత్యం తేనచపితుః పిత్రాది
పిండైః ప్రేతపిండభాగత్రయం సంయోజ్య - మధువాతా—భవంతునః-సంగ
చ్ఛధ్వం సంవదధ్వం - సంవో మనాంసిజానతాం - దేవాభాగం యథాపూ
ర్వే- సంజానానా ఉపాసతే- సమానో మంత్రస్సమితిస్సమానీ- సమానం మ
నస్సహచిత్తమేషాం-సమానం కేతో అభిసంరభధ్వం - సంజ్ఞానేన వో హవి
షా యజామః సమానీవ ఆకూతిః- సమానా హృదయాని వః. సమానమస్తు
వో మనః యథావస్సుసహాసతి - ఇత్యాదిభిర్మంత్రైస్సంయోజ్యోత్థా
య యే సమానాస్సమనసః- పితరో యమరాజ్యే- తేషాం లోకస్స్వధానమః-
యజ్ఞో దేవేషు కల్పతాం యే సజాతాస్సమనసః జీవా జీవేషు మామకాః- తే
షాగ్ శ్రీర్మయి కల్పతాం అస్మిన్ యజ్ఞశతగ్ సమాః-ఇతి పిండానుపస్థాయ
ఇతః పర ప్రేతశబ్దో నాస్తి - సంసృష్టేనార్ఘ్యజలేన మార్జయంతాం స
మపితరః ఇత్యాదిభిర్మార్జయిత్వా - యేచవోత్రేత్యాదిగాసీసపాశినాం
తం కృత్వా పిండానప్సు ప్రక్షిపేత్ - నమధ్యమపిండం పత్న్యై దదాత్ -స్నా
గృహం గత్వా పుణ్యాహం వాచయేదిత్యేకే- సోదకుంభశ్రాద్ధం కృత్వా బ్రా
హ్మణాన్ భోజయేత్-

అత్రికేచనవిషయాః దర్పణకారైరేవ స్పష్టం ప్రతిపాదితాః అతస్తే
షాం అనుక్రమణికృద్భిః పునరనుక్రమణికా నాభ్యధాయీతి సుధియో వి
చారం కుర్వంతు.

ప్రయోగదర్పణానుసారిణ్యనుక్రమణికా

సంపూర్ణా-